

ZDRUŽEVANJE PREDELOVALCEV ŽICE S SLOVENSKIMI ŽELEZARNAMI

ZAOSTRENI POGOJI GOSPODARJENJA

INFORMACIJA O STANJU LIKVIDNOSTI V PODJETJU

Poslovanje letošnjega leta smo začeli v znamenju zastavljenega programa likvidnosti, ki je bil sprejet že jeseni preteklega leta. V prizadevanjih za stabiliziranje naše gospodarske situacije so vključeni vsi oddelki v tovarni, medtem ko skupna gospodarska gibanja zasleduje komisija za spremljanje likvidnosti na svojih rednih sestankih. Kot smo že poročali, letošnja zakonodaja zelo zaostruje pogoje gospodarjenja in terja od gospodarstva, da posluje samo v okviru razpoložljivih lastnih sredstev, težave pa potencira dejstvo, da nekateri predpisi, ki naj omogočijo razbremenitev gospodarstva, še vedno kasni. Tako smo še venomer prisiljeni svoje poslovanje financirati pretežno s kratkoročnimi krediti, ki pa so se medtem tudi podražili in nam znatno bremenijo predvideno akumulacijo. Drugo zelo pomembno področje — priznavanje povišanja cen črni metalurgiji na nivo inozemskih cen — je prav tako že pol leta brez odločitve in je razumljivo, da se togost v prilagoditvi predpisov že več let ponavlja. Ponovili so tudi že ugotovljeno zelo neekonomski ukrep zamrznitve cen zaradi česar nimamo možnosti sporazumevanja s kupci na področju livarskih izdelkov. Če k tem bistvenim težavam letošnjega poslovanja prištejemo še podražitve nekaterih reprovromaterialov, ki pa so bile od oblastvenih organov odobrene, nadalje posledice devalvacije, potem je razumljivo, da moramo iskati v podjetju vse razpoložljive možnosti, da obdržimo ravnotežje med dejanskimi sredstvi in planiranimi rezultati, ki jih mora dati letošnja proizvodnja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Potem, ko so se po integraciji železarn Jesenice, Ravne in Štore v ZPSŽ z večjo specializacijo in zboljšanim ekonomskim položajem pokazali prvi ugodni ekonomski rezultati, je vodstvo združenega podjetja začelo vzpodbujati širjenje poslovnega povezovanja tudi na področje porabnikov jekla. Sprejeto je bilo načelo, da naj bi se integracijska tvorba slovenske železarn v vertikalni smeri razširjala s tistimi zainteresiranimi organizacijami združenega dela, ki pri oskrbovanju z reprodukcijskim materialom na njo pretežno gravitirajo. Sprejeto je bilo tudi načelo, da naj bi se podjetja, ki so navezana le na eno od železarn, praviloma tudi s to neposredno združevala, tista, pri katerih je oskrbovanje z reprodukcijskim materialom navezano na več železarn, pa naj bi se združila neposredno v ZPSŽ.

Zasnove o širjenju slovenskih železarn so oživele zlasti potem, ko je CK ZKS sredi leta 1972 prevzel pobudo v integracijskem gibanju kovinske industrije. V smislu dogovora na poslovnem odboru so železarne pospešile prizadevnost za združevanje z določenimi podjetji kovinske predelave, združeno podjetje kot celota pa z grupo podjetij predelovalcev žice.

Po predhodnih razgovorih leta 1971 in 1972 je na sestanku vodstvenih struktur 8. 1. 1973 v Ljub-

ljani in v Lescah bila oblikovana zamisel, po kateri naj bi se podjetja predelovalcev žice: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje v ZPSŽ združila kot branžna skupnost samostojnih podjetij.

Strokovno vodstveni delavci so se na omenjenem sestanku o postopku združevanja časovno opredelili, na sestanku 20. 4. pa sklenili, da bosta obe strani pričeli s postopkom združevanja:

— grupa podjetij predelovalcev žice z razpisom referenduma, izpeljavo javne razprave in izvedbo referenduma;

— ustanovitelji ZPSŽ z začetkom javne razprave — obravnavo v samoupravnih organih železarn, ki se bo sklenila z obravnavo na delavskem svetu ZPSŽ.

Postopek je bil zamišljen tako, da bi se podjetja Veriga, Plamen, Tovil in Žična združila v ZPSŽ najkasneje do sklenitve prvega polletja.

V ZPSŽ je v izdelavi samoupravni sporazum o združevanju, ki bo v prihodnosti urejeval odnose med podpisniki tega sporazuma, reguliral delitev dela in se opredeljeval o optimalnosti združevanja, vodenja in odločanja. Obe strani pa sta ugovorili, da že obstoječa dokumenta — ustanoviteljska pogodba in statut ZPSŽ — dovoljujeta združevanje z drugimi organizacijami združenega dela in da naj se postopek uvede na podlagi sedanjih aktov. Končna združitev grupe podjetij predelovalcev žice pa bo lahko izvedena šele s pristopom k samoupravnemu sporazumu, pri oblikovanju katerega bo grupa podjetij predelovalcev žice neposredno aktivno sodelovala.

I.

MEDSEBOJNO PREDSTAVLJANJE

1. ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ŽELEZARNE

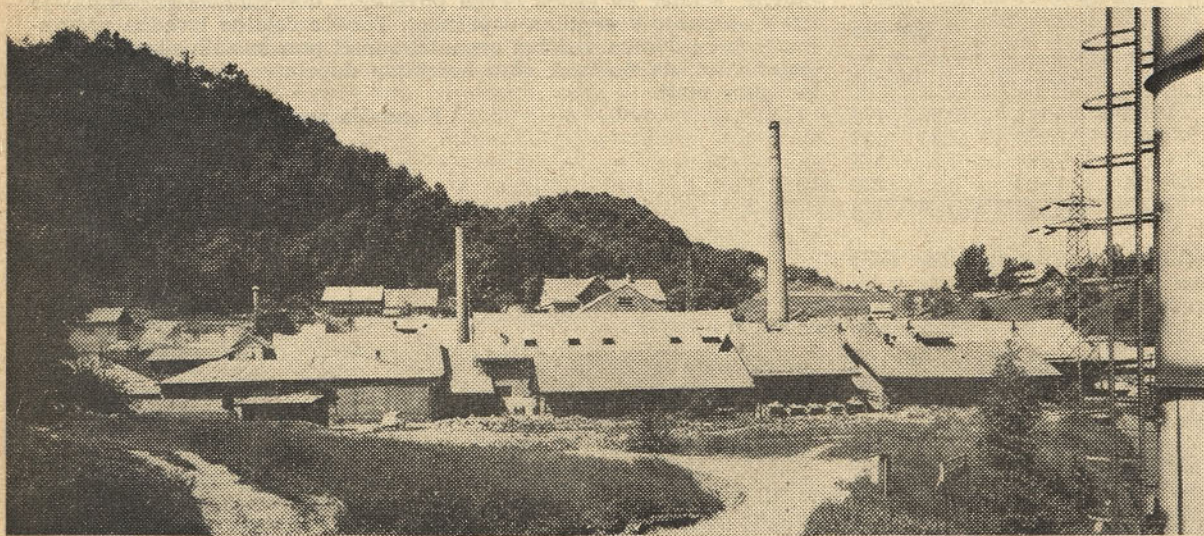
Tradicija pridobivanja železa in jekla je v Sloveniji zelo stara in bogata. Železo so talili že v latinski dobi, predvsem na obronkih Julijskih alp in Karavank ter v nekaterih predelih Dolenjske in južne Štajerske. Osnova železarstva so bile domača ruda, vodna energija ter les iz bogatih gozdov. Razdrobljene in zastarele fužine pa s časom niso mogle slediti hitremu napredku tehnike. V kritičnem času sredi 19. stoletja so posamezne fužine propadle, z združitvijo pa so nastali močni, za življenje sposobni obrati.

Na Jesenicah in v Mežiški dolini se s proizvodnjo jekla neprekinjeno bavijo že od sredine 16. stoletja; sredi 19. stoletja pa je bila osnovana železarna Štore.

Slovensko železarstvo ima torej najstarejšo industrijsko tradicijo in je odigralo pomembno vlogo v stari Avstro-Ogrski, kraljevini Jugoslaviji in prispevalo velik delež pri industrializaciji nove Jugoslavije. Ob osvojitvi je dajalo 60% jugoslovanske proizvodnje

(Nadaljevanje na 3. strani)

Ugasnile so peči v šamotarni

Pogled na šamotarno pred zaključkom obratovanja

Čeprav ima šamotarna v našem kraju dolgoletno — 100-letno tradicijo, je kljub temu prišlo do tega, da bo ta obrat prenehal s svojim delom. Ta ukrep so narekovali predvsem: zastarelost proizvodnih naprav in objektov, težki delovni pogoji za ljudi ter drugi ekonomski razlogi. Obrat in njegove naprave so že bile v takem stanju, da bi težko upravičili kakšna večja vlaganja. Tudi inšpektorat dela je večkrat zahteval ukrepe za izboljšanje pogojev dela, izdana pa je bila tudi odločba o ustavitvi obratovanja.

V tej številki našega glasila objavljamo nekaj prispevkov, ki obravnavajo ta obrat in njegove ljudi. Razumljivo je, da je nemogoče z nekaj članki in fotografijami prikazati celotno prehojeno pot nekega obrata s tako dolgoletno tradicijo. Zato se v naprej opravičujemo vsem, ki so delali in vlagali svoj trud v tem obratu, če ne bomo povedali vsega, kar bi bilo potrebno povedati. Kljub temu pa upamo, da bo objavljeno gradivo vsaj delno prikazalo dejavnost naših šamotarjev.

ZAOSTRENI POGOJI GOSPODARJENJA

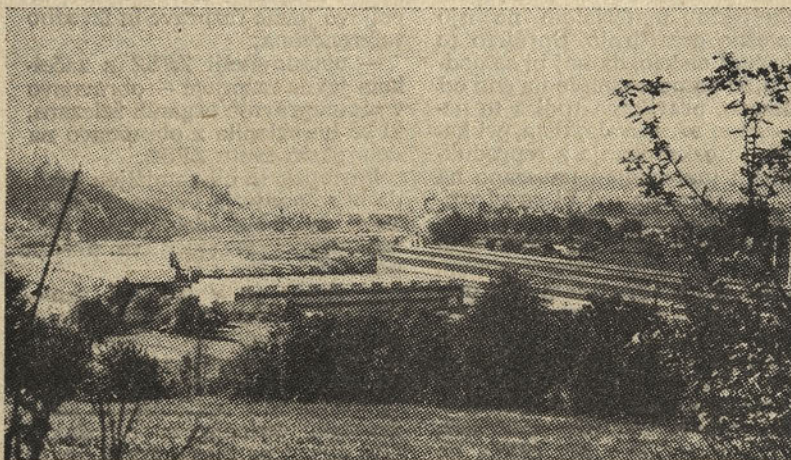
(Nadaljevanje s 1. strani)

Odlok o odpisu terjatev nam je v letošnjem letu povzročil zmanjšanje dobička, in sicer smo morali odpisati terjatve preko 90 dni

12,5 % na račun dobička iz leta 1972	1.394.000 din
25 % od dobička I. kv./73	1.933.000 din
Skupaj odpisali	3.327.000 din.

Ta znesek se bo sicer počasi vračal, kakor bodo pač dolžniki poravnali svoje obveznosti in kolikor ne bo kateri od njih skozi likvidnostni postopek propadel.

Naša budnost je stalno usmerjena v preverjanje subventnosti posameznih dolžnikov že od naročila naprej. Komisija smatra, da je za zdaj najbolj pereče stanje pri našem dolžniku Tvornici parnih kotlova Zagreb, kjer znaša naša terjatev 608.000 din in je v stečajnem postopku predvidena delna poravnava v dve hletih. Terjatve, stare preko 90 dni znašajo na dan 31. 3. 7.732.000 din, kar predstavlja znižanje nasproti stanju 1. 1. 1973, ko je bilo 11.152.000 din. Velik vpliv na višino teh terjatev ima trenutno še izvoz v Italijo, ker devizna nakazila za naše blago sicer prispejo v državo znotraj 90 dni, poslovanje skozi

banko pa terja dodaten čas, ki nam povzroči prekoračitve. Tisti kupci, kateri so nam povzročili odpise od dohodka seveda ne dobivajo več naših izdelkov, dokler ne popravijo svoje finančne obveznosti, vendar pa se pojavljajo prekoračitve pri novih kupcih in tako obstaja stalna težnja, da je 10–15 % vseh terjatev starejših od 90 dni.

Naše akcije izterjave v prodaji in kompenzaciji finančne službe so dale v I. trimesečju 1973 le 89,5 % plačane realizacije od skupnega fakturnega zneska (v letu 1972 je znašala ta 95 %). Struktura plačil ponovno potrjuje že zastavljeno orientacijo, da je namreč potrebno večati izvoz za izboljšanje deleža gotovinskih plačil, ker je domači trg pretežno odvisen od tujih (kreditnih) sredstev.

Struktura plačil kupcev

Naziv	v 000 din				
	I.—III. 73	%	I.—III. 72	%	indeks
kompenzacije, asignacije	43.901	71,2	76.172	73,5	174
čisti priliv	12.691	20,6	18.950	18,3	149
priliv po izvozu	4.088	6,6	7.560	7,3	185
plačila preko menic	1.000	1,6	1.000	0,9	100
vsega I. trimesečje 73	61.680	100	103.682	100	168

Na začetku vsakega leta je dejansko opravičljiv nekoliko nižji priliv plačil, kajti podjetja so zaposlena v tem času predvsem z bilanco za preteklo leto, nato pa s poračunavanjem svojih obveznih dajatev. Zato je potrebno, da v naslednjem obdobju do polletja ustavimo večanje kreditiranja kupcev, ki je od začetka leta narastlo za 23,4 % od skupnih obratnih sredstev pa nam vežejo kupci skoraj 56 % nasproti 51 % začetkom leta. Povečana vezava sredstev pri kupcih znaša od 1. 1. do 31. 3. 1973 78 dni, v istem obdobju lani pa 84 dni.

Karakteristično za naša plačila dobaviteljem je ogromno naraščanje uvoza gredic, ki ga je potrebno pokrivati z gotovinskimi nakazili akreditivov, ki so znašali v I. četrtletju 16.338 tisoč din ali 25 % vseh poravnav naših dolgov pri dobaviteljih. Velik uvoz, ki ga je potrebno financirati vnaprej vpliva tudi na krajšanje časa, v katerem koristimo sredstva naših dobaviteljev. V lanskem I. četrtletju je znašala vezava pri dobaviteljih 75 dni, letos pa samo še 49 dni.

Omenjena gibanja izterjave in plačil zelo ožijo naš likvidni prostor obratnih sredstev in dovoljujejo sklep, da smo v teku I. četrtletja uspeli poravnati ves naš povečan uvoz (16.338 tisoč din) ter redno izplačati OD (22.412 tisoč din) in ostala direktna plačila dobaviteljem (1.480 tisoč din);

vsega skupaj smo poravnali gotovinsko	40.230 tisoč din
gotovinskih prilivov pa smo prejeli le	27.510 tisoč din,

torej celotno razliko smo poravnali na račun kratkoročnih uvoznizvoznih kreditov, poleg tega pa imamo še angažirana sredstva za nove obveznosti. Naše poslovanje smo v tem času koncentrirali na dve banki, Jugobanko Ljubljana ter Ljubljansko banko in znaša pri

obeh stanje odprtih koriščenih kreditov na dan 31. 3. 39.272 tisoč din. Poudariti je potrebno, da zelo dobro sodelujemo z direkcijo ZPSŽ, ki nas podpira s širšimi finančnimi povezavami. Ves čas je bil naš žiro račun odprt — torej likviden. Če hočemo našo likvidnost hitreje popraviti na račun zniževanja vezave sredstev pri kupcih, potem je povsem pravilna že začeta močnejša komercialna orientacija v izvozu, kajti trenutno stanje cen na evropskem trgu betonskega jekla je ugodneje, kot na domačem, dosežemo lahko krajše plačilne roke, plačilo v gotovini, poleg tega obračamo še najete kredite za plačevanje uvoznega blaga. Povpraševanje po naših izdelkih na domačem trgu nekoliko popušča ter bomo z izvozom lahko boljše izkoristili vse razpoložljive kapacitete nove valjarne, podobno pa velja tudi za nekatere livarske izdelke.

Bilanca obratnih sredstev

AKTIVA	Stanje v 000 din			
	1. 1. 73	31. 3. 73	% delež	indeks
material (razred 3)	52.183	54.136	28,0	103,7
polizdelki	16.529	9.226	4,7	55,8
gotovi izdelki	1.522	8.618	4,5	566,2
kupci	86.488	106.760	55,2	123,4
ostala aktiva (kto 19,16)	12.554	14.839	7,6	118,2
	169.276	193.579	100,0	114,3

PASIVA

PASIVA	Stanje v 000 din			
	1. 1. 73	31. 3. 73	% delež	indeks
poslovni sklad	38.230	38.412	18,8	100,4
dobavitelji	33.382	53.049	27,4	160,8
dolgoročni krediti	25.746	26.732	13,8	103,8
kratkoročni krediti	71.918	75.386	39,0	104,8
	169.276	193.579	100,0	114,3

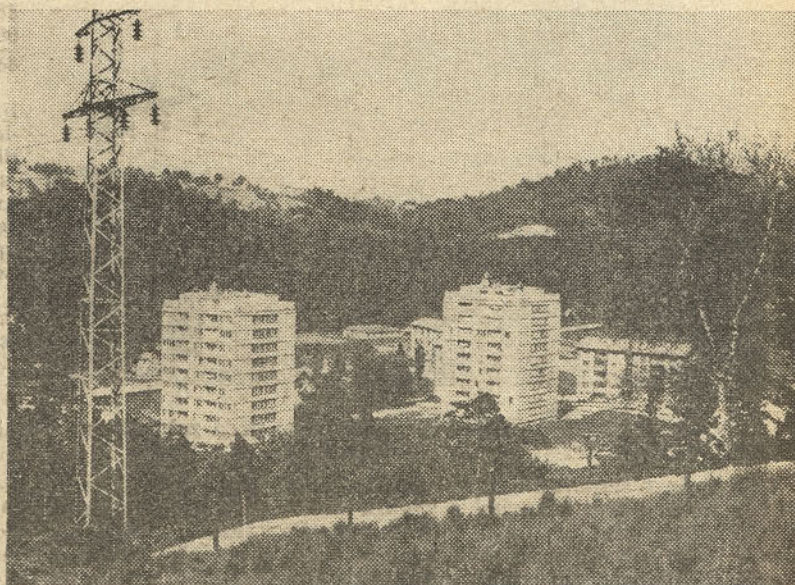
Druga plat naših stabilizacijskih ukrepov, ki prav tako bistveno vplivajo na likvidnost podjetja, izhaja iz notranjega poslovanja in naše uspešnosti proizvodnje.

Rezultati poslovanja I. četrtletja 1973

	Stanje v 000 din		
	Plan	doseženo	indeks
1. celotni dohodek	129.249	126.325	97,7
2. realizacija	129.000	121.260	94,0
3. dohodek	37.293	31.638	84,8
4. dobiček (pred odbitkom terj.)	6.108	2.432	39,8
5. osebni dohodki	24.000	23.041	96,0
6. povprečni OD neto	2.100	2.080	99,0
7. amortizacija	8.772	8.414	95,5
8. odpisi terjatev preko 90 dni		1.933	

Kot že omenjeno, nam težave zunaj podjetja venomer zmanjšujejo dosežne uspehe in je potrebno iskati novih pobud in oblik za racionaliziranje rezultatov dela. Zato je sedaj tudi v teku odločna akcija vseh činiteljev v podjetju, tako strokovnih kot političnih, da vsak sektor do vsakega delovnega mesta izvede akcijski program, ki nam bo omogočil iz obstoječih razmer poslovanja izbiti maksimalne rezultate. Omenjeni program presega okvir pričujoče informacije, vendar pa groba ocena povečanja dohodka na račun akcije uliva zaupanje v popolno uspešnost. Težišče celotne izvedbe programa je brez dvoma v dobri organiziranosti posameznih ukrepov in v zagotovitvi, da bo vsak član kolektiva doprinesel takšen delež, kot ga lahko nudi.

Komisija za spremljanje likvidnosti

STORSKI ŽELEZAR. Glasilo delovnega kolektiva Železarne Store — Izhaja vsak mesec — Odgovorni in glavni urednik ing. Stane Ocvirk — Pomočnik urednika Rudolf Uršič — Po mnenju Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (St. 421-2/72 z dne 27. 12. 1972) — Tisk: AERO, kemična in grafična industrija Celje.

Združevanje predelovalcev žice s ZPSŽ

(Nadaljevanje s 1. strani)
jekla. Kljub temu, da je z nastankom novih železarn delež padal, so v zadnjem četrstoletju železarn Jesenice, Ravne in Štore dosegle svoj največji napredek. Pomembna sta kvantitetni premik ter pretežna preusmeritev v proizvodnjo kvalitetnih in plemenitih konstrukcijskih, orodnih in posebnih vrst jekel ter relativno visoka stopnja predelave osnovnih metalurških proizvodov v finalne jeklarske izdelke.

Današnji tehniški in tehnološki razvoj tako v svetu kot doma zahteva vedno ožjo specializacijo, večjo delitev dela in koordinacijo proizvodnje ter s tem najoptimalnejše izkoriščanje kapacitet in večji gospodarski efekt poslovanja. To, kot tudi nujna potreba enotnega načrtovanja in skladnega nadaljnega razvoja, enotnega nastopa na tržišču, plodnejše vključitve v mednarodno delitev dela in združevanje intelektualnega potenciala, je rodilo potrebo po združitvi treh slovenskih železarn. Tako je bila leta 1969 — sto let po prvi združitvi gorenjskih fužin v enotno podjetje — izpeljana integracija v Združeno podjetje slovenske železarn s sedežem v Ljubljani, ob tem pa je vsaka od železarn — Jesenice, Ravne in Štore — zadržala svojo poslovno samostojnost.

Integracija slovenskih železarn je nov mejnik v zgodovini slovenskega železarstva. Omogoča mu ne le obstoj, temveč tudi krepitev mesta in vloge v Jugoslaviji in v svetu.

Sedanja zmogljivost slovenskega železarstva znaša okrog 750.000 ton surovega jekla letno ali 30% vseh jugoslovanskih potencialov. Proizvodni program obsega predelavo surovega železa in jekla v osnovne metalurške izdelke — valjano in kovano jeklo, jekleno in sivo litino ter večstopenjsko predelavo dela teh v finalne jeklarske proizvode.

Delež posameznih železarn je naslednji:

1.1 Železarna Jesenice izdeluje: valjano jeklo, pri čemer so težišče te proizvodnje ploščati profili (pločevina); valjano in vlečeno žico; hladno predelano (vlečeno, luščeno in brušeno jeklo); hladno valjane trakove; hladno oblikovane profile ter žične izdelke

(varilne elektrode, žeblice in bodečo žico).

V asortimanu prevladujejo kvalitetna in v manjši meri navadna konstrukcijska in gradbena jekla. Leta 1972 je ta železarna ZPSŽ prispevala 58,5% blagovne proizvodnje in 54% realizacije.

1.2 Železarna Ravne izdeluje: toplo valjano in hladno predelano paličasto jeklo, kovano jeklo in odkovke ter jekleno litino kot osnovne metalurške proizvode. Del teh predeluje dalje v vzmeti (listnate in spiralne) ter mehansko obdelane proizvode kot so: obdelani odkovki in ulitki, stroji in sestavljeni strojni deli, pnevmatski stroji in orodje ter rezilno orodje.

V asortimanu prevladujejo kvalitetna in plemenita orodna, konstrukcijska in posebna jekla.

Ravne so v ZPSŽ prispevale 20 odstotkov blagovne proizvodnje in 30 odstotkov realizacije.

1.3 Železarna Štore izdeluje: valjano in hladno predelano paličasto jeklo, sivo in nodulirano litino v mehansko obdelanem ali neobdelanem stanju.

Štore so v ZPSŽ prispevale v blagovni proizvodnji 21,5%, v realizaciji pa 16%.

2. PODJETJA PREDELOVALCEV ŽICE

2.1 Tovarna verig Lesce

Tovarna verig Lesce je bila ustanovljena leta 1922 kot delniška družba. Izdelovala je verige manjših dimenzij ter poljedelske naprave in orodje. Podjetje je zaposlovalo skupno največ do 150 delavcev in uslužbencev.

Med okupacijo je bila tovarna večkrat delno porušena in je prenehala obratovati.

Po osvoboditvi je bila tovarna v celoti obnovljena in modernizirana. Opuščena je bila proizvodnja poljedelskega orodja in naprav.

Danes izdelujejo Lesce tri osnovne grupe izdelkov, in sicer:

— vse vrste navadnih in kalibriranih verig in opreme za verige, in sicer: sidrne verige do premera 90 po predpisih domačega in vseh inozemskih ladijskih klasifikacijskih registrov; verige za dvigala; transporterje, verige za

avtomobile in druge vrste verig manjših dimenzij;

— vijake s šestoglati glavo in matice do premera 12,5, lesne vijake različnih izvedb in dimenzij, specialne Hanger-vijake in vijake za salonitne plošče, zakovice, podložne plošče;

— žeblice različnih izvedb in dimenzij.

Proizvodnja v letu 1972 je znašala 12.500 ton v vrednosti 140 milijonov din.

Okrog 70% od navedene proizvodnje je bilo prodane na domačem tržišču, okrog 30% pa v izvozu. Približno polovico izvoza je bilo realiziranega na konvertibilnem, polovico pa na klirinškem področju.

Za predvideni obseg proizvodnje v letu 1973 potrebuje Veriga okrog 17.000 ton vložnega materiala — predvsem valjanega in vlečenega paličastega jekla in žice.

Okrog 12.000 ton bodo oskrbele slovenske železarn Jesenice, Ravne in Štore, ostanek ca. 5.000 ton pa je vezan na uvoz.

2.2 Tovarna vijakov PLAMEN — KROPA

Fužinarstvo je tudi v Kropi zelo staro. Potem, ko so postopoma v drugi polovici preteklega stoletja prenehale obratovati številne fužine v Kropi, Kamni gorici in bližnji okolici, je bila leta 1895 v Kropi ustanovljena zadruga — sedanja tovarna vijakov PLAMEN. Zadrugarji so bili bivši lastniki fužin in kovačnic za žeblice, kakor tudi vsi zaposleni delavci in delavke. Proizvodni program je obsegal izdelavo najrazličnejših vrst vijakov.

Večji razmah svojega razvoja je Kropa doživela podobno kot vsa naša industrijska podjetja po končani drugi svetovni vojni. Obseg proizvodnje se je zlasti razširil po končani rekonstrukciji celotne tovarne v letih 1959—1961, ko je bila nabavljena nova strojna oprema. Od tega časa dalje se obseg proizvodnje stalno povečuje in z uvajanjem sodobne tehnologije izboljšujejo delovni pogoji. Vsa osnovna sredstva so bila zgrajena iz lastnih sredstev, le okrog 20% obratnih sredstev izvira iz bančnih kreditov.

V letu 1972 je znašala proizvodnja okrog 10.000 ton vijakov in matic. Glavni proizvod predstavljajo vijaki s šestoglati glavo od M4 do M20 in matice od M2 do M20.

Preko polovice svoje proizvodnje Plamen izvažata in to predvsem v Sovjetsko zvezo, Poljsko in Madžarsko, le manjši del pa v Zahodno Nemčijo in ZDA.

Za predvideni obseg proizvodnje v letu 1973 potrebuje Plamen okrog 15.000 ton vložnega materiala — pretežno valjane žice in paličastega jekla. Okrog 45% teh potreb bodo pokrile slovenske železarn, od tega železarna Jesenice 4.500 ton in železarna Ravne 2.000 ton. Ostanek v količini 8.500 ton po pokrit z uvozom. Žico uvažata Kropa predvsem iz Sovjetske zveze na podlagi blagovne menjave.

V naslednjih letih je predviden nadaljnji porast proizvodnje in razširitev proizvodnega asortimana, predvsem izdelava visoko kvalitetnih termično obdelanih vijakov.

2.3 Tovarna vijakov Ljubljana

Tovarna vijakov v Ljubljani s sedanjim imenom TOVIL je bila ustanovljena leta 1922. Po osvoboditvi je bila razširjena. V obdobju med letom 1964—1970 so bile zgrajene nove tovarniške hale s 5.200 m² površine. Z izgradnjo, praktično nove tovarne, se je spremenil prvotni proizvodni program. Danes predstavlja v glavnem le izdelavo kovinskih vijakov in vijakov za pločevino v dimenzionalnem območju od 2 do 6 mm in zakovic do 6 mm premera.

Blagovna proizvodnja vijačnega blaga v navedenem asortimentu je znašala v letu 1972 okrog 1.250 ton ali 1 milijardo komadov v skupni vrednosti okrog 38 milijonov din.

Svoje izdelke je tovarna plasirala predvsem na domačem tržišču, medtem ko je izvoza le okrog 10% od dosežene realizacije. Izvoz je bil realiziran predvsem na klirinškem področju.

Za sedanji obseg proizvodnje potrebuje tovarna ca. 1.500 ton vložka — svetlo vlečene žice. Od slovenskih železarn je edini dobavitelj Železarna Jesenice, ki pokriva ca. 47% ali 700 ton potreb, ostalih 53% ali okrog 800 ton pa Tovil uvažata. V letu 1972 so uvažali iz Italije in Poljske ter okrog 200 ton celo iz Japonske.

Vzrok za tak relativno visok uvoz so omejene kapacitete na Jesenicah in kvalitetno neustrezajoča žica iz Zenice.

Do leta 1975 se predvideva z dokončno dopolnitvijo strojne opreme porast proizvodnje na 2 milijardi vijakov (ca. 2.500 ton), kar predstavlja dvakratno povečanje dosedanjega obsega proizvodnje. Danes absorbira jugoslovansko tržišče okrog 1 milijardo komadov vijakov njihove proizvodnje. Ta potrošnja pa se bo do leta 1975 povečala na predvidoma 1,5 milijarde kom. vijakov. Tako se predvideva, da bo v tem obdobju znašala prodaja v državi med 70 do 75% in izvoz med 25—30% celotne predvidene proizvodnje.

2.4 Žična Celje

Sedanja tovarna žičnih izdelkov Žična v Celju je bila ustanovljena leta 1930. Vzporedno z raz-

Delovni kolektiv šamotarne v letu 1954. V ospredju v sredini pokojni Rukavina Dane, takratni asistent za proizvodnjo. Na sliki ni obratovodje tov. Osvina Pečarja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Združevanje predelovalcev žice s ZPSŽ

(Nadaljevanje s 3. strani)
vojem podjetja se je širil tudi proizvodni program, ki obsega danes izdelavo vzmetnih vložkov, vse vrste žičnega pletiva, žične gradbene armature, žično tkani-
no, transportne trakove in sita.

Za predvideni obseg proizvodnje v letošnjem letu potrebuje tovarna ca. 16.000 ton vložka — valjane in vlečene žice. Z vsem potrebnim vložkom se tovarna oskrbuje iz domačih virov. Slovenske železarnice Jesenice in Štore so udeležene z okrog 6.000 tonami ali 37%, 10.000 ton ali 63% potreb pa krije Zenica.

Svoje izdelke plasira tovarna v glavnem na jugoslovanskem tržišču. Izvažajo predvsem žično tkani-
no.

Na podlagi razvojnih programov bodo slovenske železarnice v prihodnosti nadaljevale le s povečevanjem proizvodnje, kvalitetno izboljšavo asortimana in daljnjo notranjo predelavo jekla. Na tej poti bodo s posredno in neposredno povezavo sodelovale na takem razvoju porabe, ki bo prilagojena s proizvodnim programom železarn. V naslednjih petih letih se bo predvideni obseg blagovne proizvodnje dvignil na okrog 800 tisoč ton.

Po morebitni pridružitvi podjetij Veriga, Plamen, Tovil in Žična v ZPSŽ se bo izvršil skupen pristop k izdelavi proizvodnih programov in finančnih konstrukcij, ki naj bi porabo jekla v teh tovarnah približali asortimanu izdelkov železarn združenega podjetja.

II.

MOTIVI ZDRUŽENJA

A. Skupni:

- doseganje osnovnega smotara: približevanje in usklajevanje porabe s proizvodnjo jekla;
- enotno načrtovanje proizvodnje in usklajen razvoj proizvodnih zmogljivosti;
- širša možnost blagovne izmenjave z državami SEV, kar mora biti v prihodnosti pomemben vir napajanja s polizdelki;
- vertikalno povezovanje z vsemi kvalitetami do vključno širše možnosti za zbiranje sredstev, namenjenih za gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti, ki bi pomenila strukturalno prilagajevanje in širjenje proizvodnje;
- povečanje tvorbe ZPSŽ bo povečalo ugled in vpliv na reševanje poslovne problematike, zlasti na področju razširjene reprodukcije;
- širša možnost za ustanavljanje predstavništev in drugih skupnih institucij izven ZPSŽ v državi in inozemstvu;
- večja varnost zaposlenih.

B. še posebej za grupo podjetij predelovalcev žice:

- usmerjevanje specializacije proizvodnje;
- enotno usmerjanje razvoja ter prilagajanje reproduktivskega materiala in končnih izdelkov;
- izboljšanje oskrbovanja z vložkom iz železarn in drugih virov;
- povečanje možnosti za plasiranje izdelkov, zlasti v blagovni izmenjavi z državami SEV.

V smislu ustanovitvene pogodbe in statuta so vse organizacije združenega dela v ZPSŽ povsem

samostojne pravne osebe, med katerimi ni subsidiarne odgovornosti, razen za skupne posle, za katere se posebej dogovorijo. To pomeni, da se notranji medsebojni ekonomski odnosi urejajo dogovorno. Znotraj ZPSŽ imajo vse organizacije v sestavi ZP ob enakih pogojih prednostno pravico pri prodaji in nakupu izdelkov in storitev v ZPSŽ. Vsaka organizacija združenega dela v sestavi ZPSŽ ohranja polno pravno in ekonomsko samostojnost. Zato je tudi realizacija naštetih potencialnih prednosti integracije odvisna od duha vzajemnosti in sposobnosti, da se dejansko izkoristi-
jo.

III.

PRAVICE IN DOLŽNOSTI

Veriga, Plamen, Tovil in Žična se v ZPSŽ sedanjim ustanoviteljem pridružujejo kot samostoj-

na podjetja z lastnimi žiro računi. V ZP bodo tvorila branžno skupnost, ki bo enotno zastopana v organih vodenja in samoupravljanja.

Z združitvijo bodo imela združene organizacije združenega dela vse pravice in dolžnosti kot izhajajo za železarnice. Pravice in dolžnosti bodo vsebovane v samoupravnem sporazumu o združevanju v ZPSŽ, pri katerem bodo podjetja predelovalcev žice ustvarjalno sodelovala.

Združitev bo dokončno izvršena na podlagi predhodne odobritve delavcev podjetij oziroma temeljnih organizacij s sprejemom in podpisom samoupravnega sporazuma.

KORISTI ŠIRŠE INTEGRACIJSKE TVORBE

V prizadevanju za večjo integralnost na področju kovinsko-predelovalne industrije je bil z

uspešno izvedenim referendumom v Plamenu Kropa že dosežen prvi rezultat. Delavci te delovne skupnosti so preko 83% svojih glasov dali za pridružitve k ZP slovenske železarnice. To nam daje upanje, da se bodo tudi delavci Verige, Tovila in Žične odločili za združitev. Z optimizmom pričakujemo, da bo že v letošnjem letu povečano združeno podjetje predelovalcev žice doseglo obseg blizu 3,8 milijard din celotnega dohodka. Združeno podjetje bo s tako razširitvijo predstavljalo ekonomsko moč, ki bo imela svoj vpliv pri usmerjanju razširjene reprodukcije na področju proizvodnje in predelave jekla. S širšim asortimanom se bo povečal obseg blagovne izmenjave in zunanjetrgovinskega poslovanja celotne integracijske tvorbe. To je brez dvoma interes zaposlenih, saj odpira večjo možnost načrtnemu razvoju in večjo varnost vseh delavcev.

Proizvodni uspehi ZPSŽ marca in v prvem četrletju

S podatki o proizvodnih uspehih v marcu in prvem četrletju pričenjamo redno poročanje o proizvodnji v okviru Združenega podjetja slovenske železarnice. Namen je, da bi bili po tej poti seznanjeni z dosežki in tudi s problematiko v železarnah v ZPSŽ, da bi sproti, preko vsega leta vedeli kaj se dogaja. S tem, da imate pregled o rezultatih dela v prvem četrletju, bomo imeli zajeto celo koledarsko leto. Ker ste o problematiki v svoji železarni itak tekoče seznanjeni, vam bomo napisali predvsem, katere težave so ovirale proizvodnjo drugih dveh.

Upajmo, da se bo letos uresničil pregovor: »Slab začetek, dober konec«. Težave, katere smo imeli v vseh treh železarnah zaradi redukcij električne energije in pomanjkanje plina propan butana, so bile uvod v letošnje leto. Zaradi tega tudi januarski rezultati zaostajajo za pričakovanji. Uspehi v februarju in predvsem marca, nam pa vendar odpirajo možnosti, da pričakujemo prihodnje mesece z več optimizma.

Proizvodnja surovega železa ima v preteklem mesecu svojo posebno značilnost. Jeseniški plavži so dali še za malenkost višjo proizvodnjo, kot je to predvideval načrt. Skupna proizvodnja je znašala 17.155 ton in to je več, kot je bilo kdajkoli doseženo in za 1.508 ton več, kot v najboljšem mesecu preteklega leta. Železarna Štore je zaostala za 475 ton za proizvodnim načrtom zaradi redukcij električne energije in je tako izvršila mesečni načrt proizvodnje surovega železa z 89%.

Proizvodni uspeh prvih treh mesecev v proizvodnji surovega železa je manj razveseljujoč. Načrtovali smo 51.000 ton, izvršitev znaša 44.235 ton, lani pa smo v istem obdobju proizvedli 47.131 ton. Nasproti načrtu zaostajamo za 6.765 ton ali 13% in za 6% za proizvodnjo v prvem četrletju lani.

Pri jeklu so proizvodni uspehi boljše in je 63.327 ton za 3% več,

kot je znašal načrt in je to do-
sledj najvišje dosežena mesečna
proizvodnja. Lani je bila najvišja
proizvodnja aprila, 59.852 ton.

Železarna Jesenice je izvršila
proizvodni načrt z 101%, železarna
Ravne z 111% in železarna Štore
z 97%. Zaostanek v Štorah je posledica
predčasne remonta peči. Če ne bi bilo
izpada proizvodnje jekla na elektro
pečeh, zaradi redukcij električne
energije, bi bil rezultat lahko še boljši.

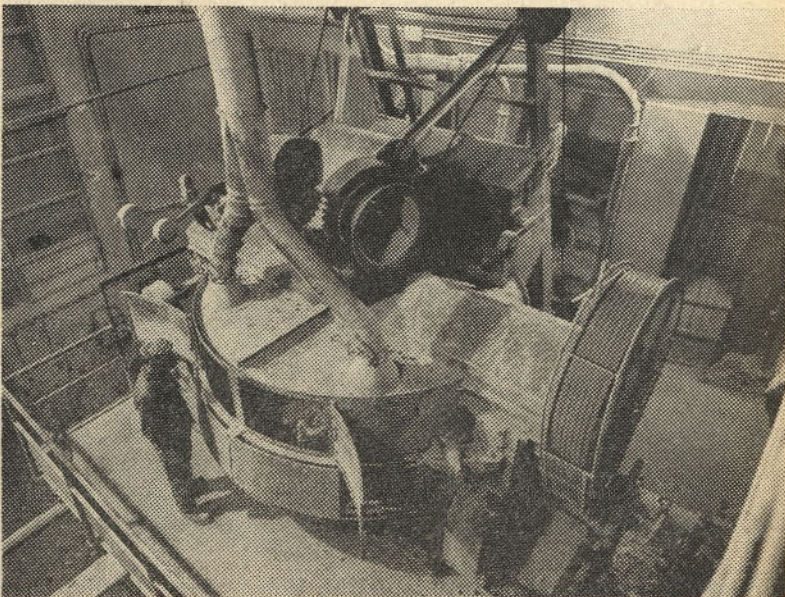
V prvem četrletju je proizvodnja
surovega jekla za 5% večja od istega
obdobja lani, vendar pa zaostajamo za
3.240 ton za načrtom ali 2%. Pri proizvodnji
jekla v SM pečeh smo praktično na načrtovani
tonaži, ves zaostanek je torej na elektro
jeklu in kot posledica redukcij električne
energije, zaradi izpadov kalorične
centrale Šoštanj.

Tudi v blagovni proizvodnji smo
dosegli marca doslej najvišjo
mesečno proizvodnjo, saj je

znašala 58.503 ton, kar je 13% nad
načrtom. Prejšnje leto smo dosegli
tudi marca najvišjo mesečno
blagovno proizvodnjo z 53.944
tonami. Letošnje leto je v vseh
treh mesecih blagovna proizvodnja
nad lanskega leta najvišjo
dosežkom, kar je gotovo razveseljujoče,
saj je bila lani samo v dveh
mesecih blagovna proizvodnja
nad 50.000 ton.

Mesečni načrt so izpolnili: Jesenice
z 101%, Ravne z 102% in Štore so
dosegle rekordno proizvodnjo z
14.343 tonami ali 74% nad mesečnim
načrtom. V prvem četrletju znaša izvršitev
blagovne proizvodnje na Jesenicah 99% ali
1% več kot v istem obdobju lani. Na
Ravnah zaostajajo za 1.268 ton za
načrtovano proizvodnjo ali 4%, pri tem
pa so naredili 12% več kot v lanskih
prvih treh mesecih. Da je skupen uspeh
ZPSŽ v prejšnjem mesecu za 13% nad
načrtom in v prvem trimesečju za

(Nadaljevanje na 5. strani)

Samotarna — mešalec mase

Proizvodni uspehi slovenskih železarn v aprilu

Mesec april ne moremo šteti med najuspešnejše, vendar ne moremo biti z rezultati nezadovoljni. Jekla je sicer 3.146 ton manj kot meseca marca, vendar še vedno več kot 60.000 ton. Največji zastoj je nastal v Železarni Štore zaradi pomanjkanja vložka za novo valjarstvo. Čeprav je železarna Ravne dobavila obljubljeno količino gredic 1.610 ton, so morali zaradi zaostalih dobav iz uvoza ustaviti delo v novi valjarni od 14. do vključno 24. aprila.

Proizvodni rezultati slovenskih železarn so bili naslednji:

Surovo železo

	mesečno		indeks	kumulativno I-IV		indeks
	načrt	izvršitev		načrt	izvršitev	
Jesenice	13.000	12.369	95	52.000	46.254	89
Štore	4.100	4.196	102	16.100	14.546	90
Skupno	17.100	16.565	97	68.100	60.800	89

Železarna Štore je mesečni načrt preseгла, železarna Jesenice pa zaostanek povečala na 5.746 ton. Ker imajo iz pretečenih mesecev zaostanek tudi v Štorah, kar pa lahko nadoknadijo, je ob koncu četrtega meseca skupen zaostanek 7.300 ton.

Na Jesenicah so morali aprila menjati na visokih pečeh deset zračnih šob, imeli so zastoj zaradi popravila poševnega dvigala in zastoj na visoki peči št. 2 zaradi varjenja počenega zvara na plašču.

Surovo jeklo

	mesečno		indeks	kumulativno I-IV		indeks
	načrt	izvršitev		načrt	izvršitev	
Jesenice	37.200	40.672	109	162.300	162.207	100
Ravne	16.250	16.140	99	65.000	65.305	101
Štore	3.400	3.369	99	11.200	11.079	99
Skupno	56.850	60.181	106	238.500	238.591	100

Ceprav so bili tudi lansko leto prvi meseci v proizvodnji jekla zelo uspešni, je letošnja proizvodnja za 4 % višja.

Proizvodnja jekla bi bila še višja, če ne bi bil kvaliteten program na Jesenicah zelo zahteven in če ne bi ustavili na Ravnah 40 t elektro peč zaradi montaže nosilcev za odpraševalno napravo.

Skupno proizvodnjo so izvršili na Jesenicah s 107 %, na Ravnah s 101 % in v Štorah z 94 % v čemer se odraža tudi 10-dnevni zastoj obratovanja nove valjarne.

Blagovna proizvodnja

	mesečno		indeks	kumulativno I-IV		indeks
	načrt	izvršitev		načrt	izvršitev	
Jesenice	29.510	31.463	107	125.855	127.207	101
Ravne	11.242	11.062	98	44.967	43.519	97
Štore	12.296	9.315	86	44.342	49.443	112
Skupaj	53.048	51.840	98	215.164	220.169	102

Dober rezultat blagovne proizvodnje v aprilu na Jesenicah je ublažil 10-dnevni zastoj v novi valjarni železarne Štore, kar sicer popravlja skupen rezultat slovenskih železarn, ne pa tudi rezultata železarne Štore. Visoka proizvodnja valjarn v mesecu marcu in visoka blagovna proizvodnja se v zbirni proizvodnji še vedno zrcalita, saj ima železarna Štore napram načrtu še vedno zaznaven naskok. Kumulativni načrt prvih štirih mesecev presegajo še vedno za 12 %. Na Ravnah je ostala blagovna proizvodnja približno na ravni pretečenih mesecev in jim sorazmerno nizek zaostanek ne bo težko nadoknaditi v prihodnjih mesecih.

Če malo podrobneje pogledamo stanje izvrševanja načrta blagovne proizvodnje, po grupah proizvodov, vidimo naslednje:

Pri gredicah sta železarna Jesenice in Ravne presegli mesečni načrt. Zaradi popravila 1800-tonske stiskalnice na Ravnah, kar je trajalo 480 ur, je ostalo več ingotov za bluming.

V proizvodnji valjanega jekla so v Štorah izvršili mesečni načrt le z 87 % in tudi na Ravnah so izvršili mesečni načrt z 4 % zaostankom. Kljub 6 % presežka načrta na Jesenicah, je skupna izvršitev 99 %.

Zelo uspešni so rezultati hladne predelave.

Na Jesenicah znaša presežek 8 %, na Ravnah pa celo 21 %.

Kako važen je ta uspeh za realizacijo pove podatek, da je v skupni odpremi blagovne proizvodnje iz železarne Jesenice hladna predelava udeležena s 37 %, v realizaciji pa s 43 %. Pri jeklolitini na Ravnah niso izvršili mesečnega načrta zaradi zelo razdrobljenega sortimenta naročil. Drugo predstavo pa dobimo, ko pregledamo vrednost izdelane jeklolitine, ki je kar za 22,4 % nad načrtovano vrednostjo. Pri sivi litini so v Štorah mesečni načrt izvršili. Zaradi izpada štirih valjev za železarno Zenica, pa niso izvršili načrt proizvodnje mehanško obdelanih valjev.

V mehanski obdelavi se zaostanek nadalje povečuje tako na Ravnah, kot tudi v Štorah. Mesečni načrt so izvršili na Ravnah z 92 % v štirih mesecih zaostajajo že za 13 %, v železarni Štore so pa izvršili mesečni načrt z 88 %, zaostajajo pa v kumulativni za 26 %.

Za obrat strojev in strojnih delov na Ravnah primanjkuje še nadalje naročil.

Posebno je treba za pretekli mesec omeniti visok izvoz, saj so ga vse tri železarne izvršile po tonaži z 11.131 ton, po vrednosti pa z 2.142.000 \$. Indeks izvršitve kumulativnega načrta je tako po tonaži 154 % in po vrednosti 130 %.

V izvozu ima konvertibilno področje delež 92 %.

V eksterni realizaciji so železarne skupno dosegle načrtovano vrednost, v tem pa Jesenice 109 %, Ravne 108 % in Štore 95 % mesečnega načrta. V zbirnem rezultatu za prvi štiri mesece sta železarni Jesenice in Ravne nad načrtovano realizacijo, železarna Štore pa zaostaja za 7 %. Skupen rezultat je še vedno 100 %, je pa za 20 % višji, kot je znašala realizacija v istem obdobju lani.

Ceprav imamo za 1 % več zaposlenih kot lani, je povprečna produktivnost na zaposlenega po tonaži blagovne proizvodnje za 5 % višja od lanske, po vrednosti prodanega blaga na zaposlenega pa celo za 18 %. Če že dosežena realizacija ni v celoti rezultat prizadevnosti, je pa povečana storilnost po tonaži, gotovo uspeh, katerega ne moremo spregledati.

Milan Marolt, dipl. inž.

PRIPIS:

V zvezi z, v članku navedenim zastojem v proizvodnji, je potrebno dodatno pojasniti še, da je v času zastoja v valjarni II bila opravljena revizija obrata (remont). Še vedno pa so problemi v nezadovoljivi in nepravčasni oskrbi valjarne II z gredicami tako iz domačih, kakor tudi tujih virov. Nedvomno se bo to odražalo v proizvodnih uspehih, v kolikor ne bo v čimkrajšem času ustreznih izboljšanih pogojev.

PROIZVODNI USPEHI ZPSŽ MARCA IN V PRVEM ČETRLETJU

(Nadaljevanje s 4. strani)

100 % je predvsem zasluga železarne Štore, kjer so tudi četrletni načrt prekoračili za 25 % in so proizvedli za 31 % več kot v istem času lani.

Od izvršene blagovne proizvodnje je odpremljeno na Jesenicah 97 %, na Ravnah vse ali 100 % in v Štorah 87 %.

V izvozu vse tri železarne izvršujejo svoje načrtovane obveznosti in jih presegajo tako po količini, kot tudi po vrednosti. Doslej smo izvozili 45 % izdelkov več, kot smo predvidevali, kar je tudi 19 % več od načrtovane vrednosti.

V izvrševanju načrta eksterne realizacije smo dosegli prejšnji mesec 104 % načrtovane vrednosti. V tem je izvršitev na Jesenicah 104 %, na Ravnah 110 % in v Štorah 98 %. Četrletna izvršitev je na Jesenicah 100 %, na Ravnah 99 % in v Štorah 92 %. Skupna eksterna realizacija v prvem četrletju znaša 98 %, kar pa je za 18 % več kot lani v istem času.

Načrtovano poprečno prodajno ceno smo v prejšnjem obdobju presegli samo na Ravnah, Jesenice so malenkost pod načrtovanim poprečjem, v Štorah pa zaostajajo za približno 8 %. Vse tri železarne imajo nekaj več zaposlenih kot lani, zaradi dobrih proizvodnih uspehov je produktivnost na zaposlenega v poprečju za 13 % večja od lanske in dosežena eksterna realizacija je za 16 % višja, kot v istem obdobju lani.

Kljub dobrim proizvodnim dosežkom je bilo le precej težav, ki so nastale v vseh treh železarnah ponovno zaradi izpada kalorične centrale v Šoštanju, kar je povzročilo redukcije električne energije. Z novo zgrajenimi kapacitetami preskrba z elektroenergijo ni zagotovljena in vzrokov za to je več. Poleg sušnega obdobja, niso urejeni odnosi cen za premog, katerega uporabljajo kalorične centrale. Zaradi nelikvidnosti central in njihove slabe plačilne sposobnosti je to vzrok, da je npr.

centrala v Trbovljah brez potrebnih zalog premoga. Zaradi tehničnih pomanjkljivosti so na kaloričnih centralah nepričakovani zastoji, zato večina od njih obratuje precej pod normalno zmogljivostjo. Vsak ponoven izpad central nam lahko povzroči redukcije in s tem znižanje proizvodnje jekla, katerega tako primanjkuje na domačem in svetovnem trgu.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

ŽELEZARNA JESENICE

Pri proizvodnji surovega železa so že v januarju zaostali za 3.069 ton in februarja za 2.076 ton.

V januarju se jim je podrl cevovod plavžnega plina in so morali zaradi pomanjkanja pare za vetrila večkrat ustavljati visoke peči. Plavž št. 1 je imel zaradi tega 15 ur št. 2 pa 16 ur zastoja. Zaradi pomanjkanja električne energije je izpadla proizvodnja 3.000 ton aglomerata, zaradi česar so morali dodajati vsipu več surove rude. Februarja so imeli na plavžu št. 1 ob prehodni odprtini predor grodja in peč ni zaradi tega obratovala 23 ur. Na visoki peči št. 1 se je pokazala posledica večkratnega ustavljanja v januarju in so se naredile nasedline. Odstreljevanje nasedlin je povzročilo 21 ur zastoja in izpad proizvodnje.

V železarni Jesenice so pri proizvodnji jekla na SM pečeh na planirani količini. Pri elektro jeklu zaostajajo za 3.250 ton, kar je v celoti posledica zastojev povzročenih z redukcijami električne energije.

V železarni Ravne so kljub izpadom proizvodnje zaradi redukcije električne energije proizvedli v prvem četrletju 415 ton jekla več kot so načrtovali, kar je predvsem rezultat uvedene četrte izmene pri 40-tonske pečeh. Medtem ko so v skupni proizvodnji presegli načrt, zaostajajo po prvih treh mesecih 1.268 ton za načrtovano blagovno proizvodnjo.

(Nadaljevanje na 12. strani)

NAGRAJENA ZVESTOBA

V četrtek, 26. aprila opoldne, so napolnili dvorano kulturnega doma v Štorah jubilarji dela železarne, predstavniki organov upravljanja, uprave podjetja, strokovnih služb in številni člani kolektiva, da bi prisostvovali proslavi obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte in praznika dela

vam je z vzpostavitvijo novih družbenoekonomskih odnosov, to je z uvedbo in razvojem samoupravljanja zaupala, dala odgovornost, pravico in dolžnost neposrednega gospodarjenja, u stvarjanja dohodka in njegove delitve.

Svojo resnično pripadnost na-

Priznanja in nagrade za več kot 25-letno delovno dobo v železarni je izročil predsednik delavskega sveta tovarne, dipl. ing. Černak Feliks. Na sliki eden od jubilarntov dela Franc Platovšek iz mehan. delavnice

— 1. maja. Član amaterskega gledališča »Železar« Franjo Krznar je uvodoma recital Mileta Klopčiča »Balado o kurjačevih očeh«, nakar je mladinski mešani pevski zbor osnovne šole zapel tri pesmi, potem pa je učenka osnovne šole čestitala članom delovne skupnosti železarne in vsem občanom k praznikom. Za njo je povzel besedo predsednik delavskega sveta podjetja tov. dipl. ing. Feliks Černak, ki je poudaril pomen praznovanja obletnice OF in praznika dela, zatem pa je pojasnil sklep DS tovarne o nagrajevanju jubilarntov dela. Po tem sklepu z dne 16. februarja letos se jubilarntom dela, ki so v železarni dosegli 15 let neprekinjene zaposlitve tudi v prihodnje izroči praktično darilo (ročna ura), tistim jubilarntom, ki so dosegli v našem podjetju 25 let neprekinjene zaposlitve, se podeli nagrada v višini 50 % povprečnih OD podjetja, doseženih v prejšnjem letu, a najmanj 1.000 din. Poleg denarne nagrade se slednjim ob proglasitvi izroči tudi spominsko pismo priznanje. V imenu članov delavskega sveta in ostalih organov upravljanja je čestital letošnjim nagrajencem. Med drugim je dejal:

Začeli ste z delom pred 25. in 15. leti v pogojih, ki so bili v glavnem za vse slabši in težji kot pa so današnji. S svojim delom pa ste se razvijali in rastli z in za napredek proizvodnje. Žrtvovali ste veliko časa in moči, bili nerazdružno stalno povezani z delovno skupnostjo in njenim razvojem. Skupno s sodelavci ste premagovali številne težave in ovire, ki so bile stavljene na pot razvoja podjetja. Skupaj s samoupravnimi organi in sodelavci ste se pravilno odločali o bodoči perspektivi podjetja. Na račun tega razvoja je nujno prihajalo do vašega osebnega finančnega in tudi drugega odrekovanja in to v cilju lepše in boljše prihodnosti za naš kolektiv. Družba

šemu kolektivu ste izrazili z vašo stalnostjo dela in zaposlitve v železarni. To dejstvo, vaša prizadevnost in vaš vloženi trud ter delo narekujejo, da se vam za vse dosedanje delo iskreno zahvalimo in vam k jubileju čestitamo.

Za njim je spregovoril še glavni direktor železarne tov. Tugomer Voga. Poudaril je pomen takega nagrajevanja jubilarntov dela, navedel nekaj podatkov o razvoju podjetja v zadnjih 25 letih, ker je sam med nagrajenci pa se je v imenu jubilarntov zahvalil vsem, ki so pripomogli do takega sklepa delavskega sveta tovarne, ob tem pa poudaril, da bo tako nagrajevanje prav gotovo še bolj vspodbudilo člane delovne skupnosti k prizadevnemu delu in vlaganju še večjih naporov za čim boljši napredek delovne skupnosti.

Nato so bile razdeljene spominske nagrade za 15-letno neprekinjeno delovno dobo v železarni naslednjim članom kolektiva:

Konradu Mastnaku, Antonu Pajku, Francu Pertinaču in Bogomilu Pestivšku z elektroplavža; Ivanu Arzenšku in Janezu Brinu iz jeklarne; Matiji Brglezu, Stanku Čuježu, Janezu Gračnerju, Ivanu Grosu, Jožetu Hrvatiču, Karlu Johanu, Jožetu Kumpergerju, Francu Pantnerju, Francu Romihu, Ivanu Smoletu, Edvardu Šešku, Antonu Starklu, Jožetu Štoru, Valentinu Zalerju in Francu Borovšaku iz valjarne I; Francu Vogu in Stefanu Žavskemu iz valjarne II; Stanku Čavžu iz jeklovleka; Martinu Mastnaku, Francu Rezecu, Alojzu Šturbeju, Ferdinandu Virantu iz šamotarne; Cvetu Vrečarju iz priprave proizvodnje; Francu Avžnerju, Milanu Paviču, Viktorju Šprajcu, Ivanu Trebovcu in Ivanu Verhovšku iz livarne valjev; Danijelu Mlakarju, Alojzu Dorniku, Ivanu Kramperšku, Blažu Planku, Ludviku Turnšku in

Ivanu Zupancu iz livarne sive litine; Julijani Buletovi in Ivanu Kumpergerju iz sklopa mehanške obdelave; Alojzu Šramlu, Jožetu Pušniku in Konradu Sikoletu iz obdelovalnice valjev; inž. Stanetu Gajserju in Veri Kamenikovi iz priprave vzdrževanja; Rupertu Likavcu, Srečku Žibretu in Ivanu Zumru iz mehanične delavnice; Mihaelu Tovorniku iz avtooddelka; Ivanu Romihu, Francu Vodebu in Stanku Ocvirku iz prometa; Viktorju Matjažu in Antonu Uzmahu iz energetskega obrata; Ferdinandu Vražiču iz UOS; dipl. inž. Petru Knezu iz ekonomsko organizacijskega sektorja; Ljudevitu Leljaku, gasilcu; Ivanu Godiclu iz konstrukcijskega biroja; Jožetu Kresniku iz OTK; Kristini Gerkešovi, Nikolaju Mogilnickiju in Ivanu Pajku iz kemijskega laboratorija; Antonu Gradiču, Antonu Ocvirku, Francu Ocvirku in Francu Uršiču iz ekspedita; Vincencu Kolarju in Karlu Mlakarju iz skladišča; Anici Djurdjevičevi, Ljudmili Korentovi, Mariji Medvedovi, Tereziji Štorovi, Mariji Volmutovi in Ivanki Vraničevi iz finančnega sektorja; Mariji Lamutovi iz kadrovskega sektorja; Jožefi Stravsovi in Alojzu Vrabču iz nadzorne službe; Marti Seličevi iz gostinske enote ter Marcen Štefaniji iz komunale.

Denarne nagrade in spominska pismena priznanja za 25-letno neprekinjeno delo pa so bila podeljena naslednjim članom delovne skupnosti:

Antonu Kumpergerju, Ivanu Mlakarju, Fricu Škorniku, Antonu Šmidu, Ivanu Vrhovšku, Francu Črešnarju, Antonu Križanu, Stan-

tu, Ignacu Sušterju, Ludviku Ulagi, Viktorju Zupancu in Francu Žganku iz valjarne I; Janku Arčanu, Jožetu Centrihu, Stanku Hrovatu, Martinu Lubeju, Silvu Ostrožniku, Ivanu Perčiču in Vrhovšek Martinu iz valjarne II; Ignacu Čepinu iz kalibrirnice; Mariji Gajškovi, Ivanu Gračnerju, Jožetu Klanjšku, Stanku Kojniku, Mariji Močnikovi, Francu Starlekarju, Ernestu Vrečku, Fanki Vrenkovi, Ivanu Vrenku in Kristini Žibretovi iz šamotarne; Ignacu Korošču, Angeli Lončarjevi, Karlu Canžeku, Juriju Čehovinu, Alojzu Jagru, Vladimirju Jazbinšku, Stanku Jerovšku, Stanku Joštu, Mariji Jungerjevi, Slavku Kočarju, Francu Koku, Karlu Kumerju, Ludviku Lipovšku, Francu Majorancu, Ivanu Ojsteršku, Antonu Šketu, Ivanu Štefanciču, Benjaminu Trbovcu, Ivanu Žabrlu in Alojzu Žibretu iz livarne valjev; Francu Krajšku, Cirilu Lubeju, Zofki Novakovi, Karlu Planku, Jakobu Rezarju, Stanku Senici, Mariji Solincevi, Avgustu Vodišku in Edvardu Vogu iz livarne II; Ludviku Držanu in Jakobu Trebovcu iz modelne mizarne; Juriju Zoharju iz sklopa MO; Francu Gajškovi, Francu Gorišku, Emilu Jagru, Jožetu Kocmanu in Franji Vukovi iz obdelovalnice valjev; Antonu Štoru iz priprave vzdrževanja; Karlu Korenu, Francu Platovšku, Leopoldu Rozmanu, Gabrijelu Vorini in Frideriku Zoharju iz mehanične delavnice; Alojzu Belcerju, Mirku Šumeju in Ivanu Gorniku iz avtooddelka; Avgustu Gabru, Jožetu Križniku in Jožetu Zavšku iz prometa; Vladu Renčlju, Ivanu Hrastniku,

Med jubilarnti dela je tudi glavni direktor tov. Tugomer Voga

ku Malkarju, Jakobu Rezmanu in Francu Vajdiču iz elektroplavža in anglomeracije; Jožetu Renčlju, Mihaelu Dečmanu, Viktorju Gorjancu, Petru Grdini, Francu Kresniku, Jožetu Kolarju, Karlu Koširju in Borisu Malecu iz jeklarne; Ivanu Centrihu, Francu Čmoku, Vladu Crniću, Francu Čatru, Francu Černoši, Ivanu Čoklu, Ani Čoklovi, Ignacu Holcingerju, Francu Horjaku, Francu Jerebu, Vinku Leskošku, Jožetu Palirju, Vidu Palirju, Martinu Pevcu, Stanku Pinterju, Blažu Pušniku, Jakobu Rabuzi, Leopoldu Sajbertu, Jožetu Sivki, Stefanu Strašku, Vinku Seliği, Ferdinandu Škorcu, Francu Štante-

Kristijanu Rozmanu in Ivanu Štoru iz elektroobrata; Vladu Goduncu, Alojzu Jagru, Mariji Meheličevi, Ivanu Seliču, Francu Šetu in Francu Zupancu iz energetskega obrata; Tugomerju Vogu iz direkcije; Jožetu Majerlu in Rudolfu Seliču iz UOS; Dušanu Gregorinu in Erni Goriškovi iz ekonomsko organizacijskega sektorja; Francu Ambrožu iz priprave proizvodnje II; Francu Rozmanu iz varnostne službe; Frideriku Jernejšku iz razvojne oddelka; dipl. inž. Pavlu Bergerju, Ivanu Osetu in Jožetu Sivki iz OTK; Francu Mlakarju in Martinu Zoharju iz priprave pro-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Mladinska knjiga in papirnica sporoča, da bo v času od 11. 5. do 11. 6. v njenih prostorih prodajna razstava založbe Tehnička knjiga Zagreb in vabi na ogled. Knjigarna je odprta od 7. do 19. ure.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski svet Združenega podjetja slovenske železarn se je sestel na svoji 12. seji dne 23. aprila 1973 v Domu Železarjev na Teharjih. Na tej seji so obravnavali najprej pregled realizacije sklepov 11. seje in poročilo o delu poslovnega odbora združenega podjetja. Osrednje teme te seje pa so bile: poročilo o poslovanju združenega podjetja v letu 1972, poročilo o finančnem poslovanju na ravni združenega podjetja in sicer ločeno za direkcijo in interno banko, obravnavanje in gospodarski načrt združenega podjetja za poslovno leto 1973, nadalje poročilo o izvajanju ustavnih dopolnil na ravni ZPSŽ. Delavski svet je obravnaval še spremembe in dopolnitve Pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja ter problematiko v zvezi z oskrbovanjem z železovo rudo iz Gvineje. Delavskemu svetu je bila posredovana tudi informacija o prizadevanju za širjenje integracije tudi na predelovalni kompleks. Največji interes za neposredno povezovanje z združenim podjetjem slovenskih železarn so do sedaj pokazala tista podjetja, pri katerih je oskrbovanje odvisno predvsem od slovenskih železarn. S posebno pozornostjo so k temu pristopila podjetja, katerih proizvodnja bazira na žici in sicer »Veriga« Lesce, »Plamen« Kropa, »Žična« Celje in »Tovil« Ljubljana. Več o teh integracijskih gibanjih je razvidno iz posebnega članka, objavljenega v tej številki.

Pri obravnavanju poročila o poslovanju v letu 1972, katerega smo v celoti objavili v prejšnji številki našega glasila pod naslovom: »Ocena poslovanja v letu 1972 v ZPSŽ« je bila podana tudi obrazložitev trditve, češ da je Železarna Štore v letu 1972 začela zaostajati v poslovnih dosežkih. Ni pa v poročilu pojasnjeno, kaj so vzroki oziroma na podlagi katerih ugotovitev je bila ta trditev postavljena. V zvezi s tem je treba pojasniti, da v Železarni Štore še ni dograjena elektro-jeklarina, podjetje pa je vezano na nabavo razmeroma dragih gredic, tako domačih, kot iz uvoza. Rentabilnost se bo bistveno spremenila, ko bo pričela obratovati elektro-jeklarina in ko bodo lahko prešli na kvaliteten program valjanih izdelkov.

Po obširni razpravi po vseh točkah dnevnega reda je delavski svet ZPSŽ sprejel naslednje sklepe:

SKLEPI DS ZPSŽ

12. seje delavskega sveta Združenega podjetja slovenske železarn, ki je bila 23. aprila 1973 v Štorah.

1. Delavski svet je vzel na znanje poročilo generalnega direktorja o izvrševanju sklepov prejšnje seje in se s poročilom strinja.

2. Delavski svet je obravnaval poročilo o delu poslovnega odbora med obema sejama in se s poročilom strinja.

3. Delavski svet je obravnaval poročilo o poslovanju združenega podjetja slovenske železarn za leto 1972 in ga sprejel z naslednjimi pripombami poslovnega odbora:

3.1. prikazovanje poslovanja direkcije v ožjem pomenu, je treba

v bodoče ločiti od poslovanja interne banke;

3.2. direkcija je proračunska enota Združenega podjetja slovenske železarn in je obračun njenega poslovanja v tem smislu treba prilagoditi in prikazovati;

3.3. še nadalje se mora prizadevati, da bi s smotno notranjo blagovno menjavo železarn optimalno izkoriščale svoje kapacitete. Poslovni odbor ZPSŽ je dolžan nenehno delovati v tej smeri;

3.4. še nadalje je potrebno selektivno zbirati kupce zaradi visokega dolgovanja ob koncu leta;

3.5. pri delitvi dohodka na sklade je potrebno skrbeti, da se primerno možnostim povečujejo tudi poslovni skladi posameznih železarn;

3.6. direkcija Združenega podjetja je dolžna izdelati izvozno strategijo, pri čemer mora upoštevati izvoz višje predelanih proizvodov;

3.7. delavski svet združenega podjetja sprejme opozorilo poslovnega odbora, da je treba skrbeti za takšne pogoje dela v združenem podjetju, da se ne bi povečevale razlike v ekonomskem položaju posameznih tovarn. Zato je treba z enotnim nastopom ob sprejemanju novih cen še nadalje zagotoviti dosledno vpeljavo mehanizma cen in postopno odstranjevanje neskladja ki izhaja iz linearnih povečanj.

4. Delavski svet je sprejel gospodarski načrt združenega podjetja slovenske železarn za poslovno leto 1973 kot je bil predlagan.

5. Potrdi se predlagani načrt stroškov in njihova delitev za skupne službe združenega podjetja v višini 3.400.000 din za leto 1973. Prav tako se sprejme predlagana soudeležba posamezne železarn pri njihovem pokrivanju, ki znaša: železarna Jesenice 1.816.000 din; železarna Ravne 986.000 din; železarna Štore 598 tisoč din; skupaj 3.400.000 din.

5.1. Delovna skupnost skupnih služb združenega podjetja se je dolžna pri svojem delu ravnati v duhu štednje in v okviru objektivnih možnosti zagotoviti, da bo njeno poslovanje pomenilo za železarn čim manjše finančno breme.

5.2. Delavski svet in poslovni odbor združenega podjetja bosta redno spremljala tudi stroškovno plat poslovanja direkcije Združenega podjetja slovenske železarn in sprejemala potrebne ukrepe, ki bodo na tem področju zagotavljali ustrezno racionalnost in ekonomičnost, razen tistega dela sredstev, ki jih kolektiv direkcije upravlja neposredno.

6. Delavski svet je razpravljal o predlogu poslovne politike interne banke za leto 1973 in zadolžil poslovni odbor, da pripravi pravila poslovanja te banke do konca leta 1973. Osnovna načela tega poslovanja je treba vnesti v Temeljni samoupravni sporazum Združenega podjetja slovenske železarn. Do končnega sporazuma o upravljanju interne banke, delavski svet pooblašča poslovni odbor, da opravlja vse posle z vsemi kratkoročnimi krediti. Vse dolgoročne kredite in sredstva, ki se bodo sovlagala v posamezne železarn, konkretno za vsak projekt, poslovni odbor posebej predloži delavskemu svetu združenega podjetja v potrditev.

6.1. Delavski svet sprejema finančni plan interne banke za leto 1973 ter predlog poslovne politike z naslednjimi karakteristikami:

— Sredstva interne banke je treba uporabiti na način, da se v čim večji meri ublažijo posledice vseh tistih činiteljev, ki bodo delovali v smeri poslabšanja likvidnosti železarn. Primarni cilj poslovanja interne banke je torej ohranitev likvidnosti v železarnah.

— Sredstva interne banke je treba neposredno uporabljati za

financiranje predvsem tistih področij našega tekočega poslovanja, ki bodo zagotavljala:

- normalno oskrbo s surovinami;
- pospeševanje prodaje na domačem trgu;
- hitrejšo realizacijo predvsem kritičnih terjatev železarn do kupcev;
- socialno varnost delavcev.

— Na področju investicij naj bi s sredstvi interne banke posegli najprej v železarni Štore, ki je v pogledu financiranja v razmeroma težkem položaju zaradi kasnitve pri rekonstrukciji. V zelo omejenem obsegu naj bi s sredstvi interne banke sodelovali tudi pri pokrivanju investicijskih potreb Metalurškega inštituta.

— Da bo možno zadostiti zgoraj naštetim poslovnim ciljem interne banke, je treba zagotoviti veliko mobilnost njenih sredstev. Zaradi tega naj se sredstva interne banke plasirajo predvsem v obliki kratkoročnih kreditov.

— Glede na to, da ima interna banka znatne anuitetne obveznosti, ki jih po veljavnih predpisih odplačuje iz svojega dohodka, je treba s poslovanjem interne banke zagotoviti pokrivanje teh stroškov.

6.2. Delavski svet zadolži poslovni odbor ZPSŽ, da čimprej pripravi samoupravni sporazum z železarno Štore o sovlaganju sredstev interne banke za zaključitev njihovih investicij po 47. natečaju.

7. Delavski svet ZPSŽ je vzel na znanje informacijo o uveljavljanju ustavnih dopolnil na ravni ZPSŽ.

8. Delavski svet ZPSŽ je vzel na znanje informacijo generalnega direktorja o stanju širjenja integracije na nivoju ZPSŽ in naroča (Nadaljevanje na 9. strani)

Samotarna — nakladanje žgane opeke v peči

Samotarna — nad drobilcem gline

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje z 8. strani)
poslovnemu odboru, da pripravi potrebno dokumentacijo o pripojitvi zainteresiranih podjetij.

8.1. Delavski svet daje soglasje k predlogu Železarn Ravne, da se prične izvajati postopek povezovanja železarn Ravne s Tovarnega rezalnega orodja Prevalje.

8.2. Delavski svet odobri delovno mesto predstavnika v Beogradu, za delovne organizacije Veriga, Plamen, Tovil in Žična pod pogojem, da morajo celotne stroške refundirati našeta podjetja.

9. Delavski svet sprejme v celoti naslednje predlagane spremembe pravilnika o nadomestilu stroškov za službena potovanja in o uporabi osebnih motornih vozil, kar je v skladu s samoupravnim sporazumom o osnovah in merilih za delitev dohodka in osebne dohodka v črni in barvni metalurgiji:

3. člen

1. odstavek se spremeni, tako da se glasi:

»Višina dnevnice znaša:

- a) za delavce ZP 80,00 din
b) za učence v gospodarstvu 60,00 din

2. odstavek se spremeni, tako da se glasi:

»Stroški prenočišča se povrnejo do višine 120,00 din proti predložitvi računa«.

3. odstavek se spremeni, tako da se glasi:

»Če računa za prenočevanje ni mogoče predložiti, je delavec ZP upravičen do stroškov prenočevanja v višini polovice dnevnice, če je iz potnega poročila razvidno, da je prenočil izven kraja sedeža matične tovarne oziroma Združenega podjetja.

Nočnina se ne prizna, če je delavcu povrnen znesek vozovnice za spalniki«.

7. člen

V 1. odstavku še čntajo besede: »... skladno s svojo strokovno izobrazbo, če ni s pogodbo drugače določeno«.

Spremembe in dopolnitve pravilnika veljajo 8. dan od dneva sprejema, uporabljajo pa se od 1. 4. 1973 dalje.

10. Delavski svet ZPSŽ Ljubljana izjavlja, da bo ZPSŽ odkupo-

valo železovo rudo, ki bo potrebna za našo proizvodnjo in s katero bo razpolagal Rudis Trbovlje, kot partner v mešani družbi Miferui 10 let, dokler bo trajal kredit Ljubljanske banke oziroma njena garancija na inozemski kredit.

Odkup železove rude mešane družbe Miferui je pogojen

— cenovno:

ruda mora biti v vseh primerih konkurenčna rudi ustreznih kvalititet na svetovnem trgu na pariteti cif Bakar. ZPSŽ in Rudis bosta po izvršenih preizkusih kvalitete rude sklenila komercialne pogodbe, v katerih bo pri cenah upoštevan ta element konkurenčnosti;

— kvaliteto:

ruda mora ustrezati vsem fazam predelave od skladiščenja, sintranja itd. do redukcije za proizvodnjo kvalitetnega surovega železa in to načelno brez izgradnje novih ali dodatnih naprav.

Se posebej velja gornje za kvaliteto pelet, tako za eventualno proizvodnjo surovega železa kot za eventualno proizvodnjo reduciranih pelet, ki morajo ustrezati kvalitetno in ekonomsko tedanji tehnologiji. Če peleti ne bi ustrezali, si ZPSŽ pridržuje pravico, da odstopi delno ali celoti od nabave pelet ter rude na sploh ali pa ostaja pri nabavi rude za obogatitev vsipa in jo po svojem izboru tudi eventualno poveča.

Praktična kontrola kvalitete rude za obogatitev vsipa in obogatenih pelet, oboje iz rudnika Nimba, Miferui, oziroma njihova ustreznost za naše naprave bo izvršena v domačih ali drugih železarnah po izboru ZPSŽ.

— količinko:

do leta 1980 okoli 300.000 ton rude letno za obogatitev vsipa plavžev;

po letu 1980 okoli 800.000 do 1.000.000 ton letno surovih, obogatenih pelet;

— časovno:

ZPSŽ si pridržuje pravico, da eventualno podaljša 10-letni rok za nabavo rude, tako da bi imelo pravico sukcesivnega ali enkratnega podaljšanja kupopro-

dajne pogodbe z Rudisom do izteka koncesije;

— uvozno dovoljenje:

Ker je za železove rude režim uvoza RK, je nabava rude pogoje-

na z dolgoročno soglasnostjo jugoslovanskih odgovornih organov za uvoz rude iz Gvineje.

Predsednik:

Tomaž ERTL, dipl. polit.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

EKONOMSKO-POSLOVNI ODBOR je na 45. redni seji dne 8. maja 1973 sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdil je zapisnik 44. redne seje z dne 7. aprila 1973 z dodatnimi sklepi, in sicer:

a) da se poviša prispevek članov kolektiva za topel obrok od 2 na 3 din in da povišanje velja s 1. junijem 1973;

b) da EPO obravnava in analizira stroške toplega obroka pri vsakem trimesečnem obračunu in v kolikor se stroški povečajo za več kot 5%, se s tem poviša tudi prispevek koristnikov toplega obroka;

c) v kolikor bi bil v okviru zakonskih predpisov povišan prispevek podjetja po samoupravnem sporazumu, se povišanje deli v razmerju 50 : 50 med koristnike toplega obroka in podjetjem.

2. Obravnaval je poročilo o proizvodnem in finančnem rezultatu v mesecu marcu in v prvem kvartalu 1973 in ugotovil, da je v marcu proizvodnja normalno ugodno potekala, da so bili rezultati proizvodnje in tehnološke učinkovitosti dobri v primerjavi s planskimi zahtevami. Prav tako je bil marec akumulativen mesec in je prispeval k rezultatu prvega trimesečja.

Iz podatkov za prvo trimesečje 1973 je razvidno, da je dosežen planirani obseg proizvodnje, dosežena planirana realizacija in tudi skromno presežen obseg akumulacije, čeprav nismo uspeli doseči planiranih prodajnih cen v obeh panogah.

Poleg karakteristike, da ne dosegamo planiranih prodajnih cen, se je v tem obdobju pojavil problem koriščenja kapacitet, ki bo ostal tudi v prihodnosti, pri čemer je omeniti izredno kritično problematiko z delovno silo.

Pri doseganju planiranih prodajnih cen je poleg določenih objektivnih vzrokov omeniti tudi to, da nismo storili dovolj po vprašanju izboljšanja proizvodnje.

Prvo trimesečje 1973 je zaključeno v okviru pričakovanj, prav tako so zadovoljivi proizvodni rezultati.

3. Potrdil je operativni plan proizvodnje in prodaje za mesec maj 1973 z naslednjimi postavkami za podjetje kot celoto ter razčlenjeno po sklopih 114. in 117. panoge oziroma bodočih TOZD I in TOZD II.

	Sklop 114 TOZD I	Sklop 117 + MO TOZD II	Skupaj podjetje
Prodajna vrednost	32,086.500	10,542.440	42,628.940
Predvideni			
proizvodni stroški	26,958.296	8,392.953	35,351.249
Finančni rezultat			
iz proizvodnje I	5,128.204	2,149.487	7,277.691
Predvideni dobiček	—	—	1,850.751
Skupna blagovna			
proizvodnja	9.365 t	2.200 t	11.560 t
Število nadur (celo podjetje)			12.193

4. Na podlagi predloga komercialnega sektorja je odobril odpise negativnih razlik iz poslovanja z inozemskimi kupci.

5. V skladu z določbo 46. člena statuta je odobril službena potovanja v inozemstvo naslednjim članom delovne skupnosti:

- a) Zakonjšek Nikolaju, dipl. ing. v ZR Nemčijo;
b) Belej Marjanu, oec. v ZR Nemčijo.

6. Na podlagi predloga komisije za racionalizacije je sprejel naslednja sklepa:

1) Zorič Antonu in Štarlekar Ivanu iz mehanične delavnice se iz naslova racionalizacije »Izdelava sornikov z zagozdo za spenjanje kalupnih okvirjev kokil« na osnovi izračunanega letnega prihranka v višini 19.160 din, izplača ob 20% povišanju nagrade v smislu pravilnika za prvo leto koriščenja znesek 938,40 din, ki si ga predlagatelj delita v razmerju 50 : 50 tako, da pripada vsakemu izmed predlagateljev nagrada v višini 469,20 din.

2) Mastnak Francu iz livarne I pripada iz naslova racionalizacije »Nova izvedba zasuna pri kupolnih pečeh« za drugo leto koriščenja racionalizacije iz naslova prihranka v višini 32.631 din, nagrada v znesku 787,20 din.

Na 46. redni seji dne 11. maja 1973 je EPO sprejel naslednje sklepe:

1. Osvojil je predložene preliminarne finančne konstrukcije v zvezi izgradnje tovarne za proizvodnjo traktorjev ter sklenil, da se zadevo predloži delavskemu svetu tovarne v obravnavo in potrditev.

2. Potrdil je okvirno pogodbo o poslovno-tehničnem sodelovanju med »Industromontažo« Zagreb in Železarno Štore s tem, da se vsaka oblika sodelovanja še posebej dogovori z aneksi k obstoječi okvirni pogodbi.

Ker predlagana okvirna pogodba ustreza interesom naše poslovne politike se pooblasti vodstvo podjetja, da jo verificira in podpiše.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Nagrajena zvestoba

(Nadaljevanje s 6. strani)
izvodnje; Cilki Košarjevi iz komercialnega sektorja; Karlu Doberšku iz skladišča prodaje; Alojzu Iršiču, Karlu Rebersaku in Karlu Šeligi iz skladišča nabave; Francu Bračunu, Francu Cerovšku, Karlu Dreščeku in Stanku Zagajšku iz ekspedita; Olgi Čuvanovi, Slavici Joštovi, Katici Ladšteterjevi, Fridi Lubejevi, Angeli Storovi, Antoniji Storovi in Antonu Vidicu iz finančnega sektorja; Francu Kavki iz kadrovskega sektorja; Pavlu Stefančiču, Francu Pungeršku, Francu Kresniku, Stanku Klinarju, Leopoldu Mlakarju, Francu Stojanu in Matiji Šafranu iz nadzorne službe; Francu Mirtu, Stanku Verdineku, Ferdu Vodebu, Andreju Lubeju in Štefki Romihovi iz stanovanjske enote; Jožetu Vodebu iz komunale ter upokojencem: Ivanu Jagru, Ivanu Pristovniku, Jožetu Zafranu, Francu Rojcu, Mariji Volavškovi, Antonu Rozmanu, Stefanu Romihu, Štefki Valdmannovi, Antonu Novaku, Mihaelu

Verbiču, Jakobu Tilingerju, Alojzu Vengustu, Francu Merniku, Albertu Dušaju, Karlu Holcingerju, Francu Antleju, Francu Tajhmajstru, Ivanu Zimšku, Antonu Galufu, Rudolfu Metličarju, Dominiku Obrezu, Alojzu Makuku, Leopoldu Ocvirku, Francu Baumgartnerju, Jožefi Medvedovi, Jožetu Stojanu, Osvinu Pečarju, Leopoldu Arzenšku, Ivanu Rozmanu, Karlu Tovorniku, Jožetu Kocijančiču, Karlu Gorjupu, Martinu Krobotu (medtem umrl) in Mihaelu Joštu.

Pri tem naj omenimo, da so bili leta 1971 upravičeni do jubilejnega priznanja in ga sedaj prejeli (pismeno priznanje): jeklarji Anton Franulić, Franc Goddec, Edvard Ivačić, Anton Koštomaj, Ivan Leskovšek, Jože Mulej, Franc Pastek in Ivan Vengust ter upokojenci: Ludvik Pečnik, Ivan Artiček in Venčeslav Korošec.

To je bilo veliko slavlje, ki ga bodo člani delovne skupnosti in občani še dolgo pomnili. R. U.

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje z 9. strani)

3. Potrdil je predloženi akcijski program za izboljšanje rezultata poslovanja s tem, da le-ta postane obveza za delovni kolektiv in da se ga poskuša po najboljših močeh realizirati.

Ekonomsko-organizacijski oddelek bo kvartalno ugotavljal rezultate izvajanja akcijskega programa in o tem obveščal EPO.

ODBOR ZA SPLOŠNE ZADEVE, SPLOŠNE AKTE in INFORMACIJE je na 23. seji dne 8. maja 1973 sprejel naslednje sklepe:

1. Na podlagi poročila o izvršitvi sklepov, sprejetih na 22. redni seji OSZ dne 3. aprila 1973, je potrdil zapisnik te seje.

2. V zvezi z letnimi dopusti je sprejel naslednje sklepe:

— članom kolektiva se kot nadomestilo za letni oddih izplača znesek 550 din;

— potrdil je predlagane cene penzionov v počitniškem domu na Rabu in Svetini, kakor so navedene spodaj s tem, da se morebitni primanjkljaj, ki nastane zaradi povišanja cen, kar se ugotovi po zaključnem računu, krije iz sredstev sklada skupne porabe.

Cene penzionov so naslednje:

POČITNIŠKI DOM NA RABU

a) za člane kolektiva, njihove nezaposlene svojce in upokojene: v sezoni:

	Cel penzion	Polovični penzion
v predsezoni:		
bivanje v vili »Dragica«	40.00 din	30.50 din
bivanje v najetih sobah	38.00 din	29.50 din
v sezoni:		
bivanje v vili »Dragica«	46.00 din	33.50 din
bivanje v najetih sobah	44.00 din	32.50 din

b) za zaposlene svojce:

v predsezoni:	
bivanje v vili »Dragica«	50.00 din
bivanje v najetih sobah	48.00 din
v sezoni:	
bivanje v vili »Dragica«	56.00 din
bivanje v najetih sobah	54.00 din

c) za vse ostale goste:

v predsezoni:		
bivanje v vili »Dragica«	63.50 din	46.00 din
bivanje v najetih sobah	61.00 din	44.50 din
v sezoni:		
bivanje v vili »Dragica«	71.00 din	48.50 din
bivanje v najetih sobah	67.50 din	48.00 din

č) za inozemce:

predsezona	71.00 din	48.50 din
sezona	88.00 din	58.00 din
hrana za ostale goste	46.00 din	
hrana za inozemce	64.00 din	

POČITNIŠKI DOM NA SVETINI

za člane kolektiva	38.00 din
za vse ostale	42.00 din

3. Za zdravljenje bolnih članov kolektiva se za letošnje letoodobrijo sredstva v višini 80.000 din, s tem da je prispevek članov kolektiva 10 din dnevno.

4. V zvezi z razdelitvijo sredstev za individualno stanovanjsko izgradnjo in adaptacije je z ozirom na informativno prispele prošnje za kredite sprejel naslednje sklepe:

— višina sredstev namenjenih za individualno stanovanjsko izgradnjo in adaptacije se poviša od sedanjih 700.000 din na 900.000 din;

— znesek za adaptacijo stanovanj ne sme presegati 20 % skupne višine namenjenih sredstev za individualno stanovanjsko izgradnjo;

— za novogradnje stanovanj se določi gornja meja zneska posojila 50.000 din, za dva zaposlena člana v kolektivu pa 70.000 din;

— članom delovne skupnosti, ki so doslej že prejeli posojilo za novogradnjo in še niso iste končali, se v letu 1973 dodeli dodatno posojilo do skupne višine posojila 50.000 din oziroma 70.000 din in se jim s tem omogoči dokončanje novogradnje, hkrati pa se jih briše iz spiska prosilcev;

— posojilo za novogradnjo je možno odobriti pod pogojem, da ima prosilec za stanovanjsko posojilo gradnjo že začeto in izvršeno do prve plošče;

— na posojilo za adaptacijo stanovanja so upravičeni člani delovne skupnosti, ki so z adaptacijo že pričeli in ki bodo s tem pridobili tudi dodatno stanovanjsko površino;

— posojilo za adaptacijo stanovanja sme koristnik uporabiti le namensko, sicer se posojilo spremeni iz dolgoročnega v kratkoročno, o čemer ugotovi pristojna komisija, imenovana na 22. seji OSZ dne 3. 4. 1973;

— višina posojila za adaptacijo stanovanja znaša maksimalno: a) za nadomestno hišo do 40.000 din b) za večjo adaptacijo do 30.000 din c) za ostale adaptacije do 20.000 din;

— odbor za splošne zadeve je sklenil, da se razpiše natečaj za dodelitev posojila za novogradnjo stanovanj in adaptacije stanovanj, ki se nato objavi v štorskem Informatorju.

Rok za prijavo je 25. maj 1973.

5. V zvezi z dodelitvijo gradbenih parcel prosilcem oz. interesentom se je sklenilo naslednje:

1) V Šentjurju rezervirane parcele se odkupijo in se interesentom dodelijo v last s tem, da kupnino vračajo v obliki dolgoročnega kredita, ki je izven gornje vsote kredita za individualno gradnjo.

2) Dodelitev parcel posameznikom se izvede po obstoječem točkovnem sistemu, ki se uporablja ter velja za dodelitev stanovanj s pogojem, da koristnik parcele še v letošnjem letu prične z gradnjo.

3) Enaki pogoji kot za Šentjur veljajo tudi za nakup parcel v Celju in Štorah toda brez komunalnega prispevka.

Izven tega območja se parcele ne dodeljujejo.

KADROVSKO-SOCIALNI ODBOR

Na 30. redni seji dne 9. 4. 1973 so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Obravnaval je predlog finančnega sektorja za uveljavitev sprememb v rangiranju za finančni sektor in izdajo začasnih odločb na osnovi rangiranja.

KSO je sklenil, da se to vprašanje ponovno obravnava, ko bo odboru predložen dokončen predlog prerangiranja delovnih mest za celotno podjetje.

2. Potrdil je od kadrovskega sektorja predložen seznam delovnih mest, ki naj bi bila vključena v sistem stimulativnega nagrajevanja. K predlogu je dal svoje soglasje tudi EPO na seji dne 7. 4. 1973.

3. Izbira kandidata na razpisano delovno mesto »direktorja kadrovskega sektorja« se je po sklepu KSO preložila na prihodnjo sejo.

Na 31. redni seji dne 12. 4. 1973 je KSO sprejel naslednje sklepe:

1. V zvezi s prerangiranjem delovnih mest v finančnem sektorju kadrovsko-socialni odbor podpira zahtevo, da mora biti delo komisije za uskladitev rangiranja končano do roka, ki ga postavlja osnovna organizacija sindikata in naroča vodstvu podjetja, da na podlagi strokovne ocene določi končni rok za zaključek del na usklajevanju rangiranja. Hkrati sklone in naroča, da se v »Štorskem informatorju« da informacija oziroma obvestilo kolektivu o poteku in predvidenem zaključku uskladitve.

Kadrovsko-socialni odbor je sklenil, da bodo usklajeni odnosi v rangiranju pri obračunu osebnega dohodka veljali od 1. januarja 1973 in da bodo odločbe izdane potem, ko bo uskladitev rangiranja potrdil KSO.

2. V skladu z določbo 51. člena pravilnika o delovnih razmerjih ZPSZ, 47. člena statuta podjetja in na podlagi izida tajnega glasovanja je KSO sprejel sklep, da se zaradi kršitve delovnih dolžnosti izključita iz članstva delovne skupnosti:

a) Voga Stanislav, čuvaj v nadzorni službi;

b) Alašević Mile, strugar v obdelovalnici valjev.

3. V skladu z določbo 51. in 52. člena pravilnika o delovnih razmerjih ZPSZ, 47. člena statuta podjetja ter na podlagi izida tajnega glasovanja je KSO sprejel sklep, da se zaradi kršitve delovnih dolžnosti ponovno izreče ukrep zadnji javni opomin naslednjim članom delovne skupnosti:

a) Guček Antonu, livarju iz elektroplavža;

b) Močnik Rudiju, strojnemu ključavničarju iz mehanične delavnice;

c) Antlej Francu, livarju obrata livarne II.

4. KSO je sklenil, da se ponovno preloži zadevo v zvezi z imenovanjem »direktorja kadrovskega sektorja« zaradi objektivnih vzrokov.

O zadevi se mora dokončno odločiti na prihodnji seji KSO, ki mora biti najpozneje do 20. aprila 1973.

5. Sklenil je tudi, da organizacijski sektor poroča KSO o vsebini organizacijskega predpisa in kakšne so praktične možnosti za uveljavitev tega predpisa oziroma v čem so problemi, da se ta organizacijski predpis ne da izvesti.

6. KSO je zavrnil ugovor tovariša Trafela Franca o razvrstitvi na delovno mesto »obratovodja jeklovleka — XXI. rang« in višji XXII. rang iz razloga, ker je bil sprejet sklep KSO, da bo prerangir-

(Nadaljevanje na 11. strani)

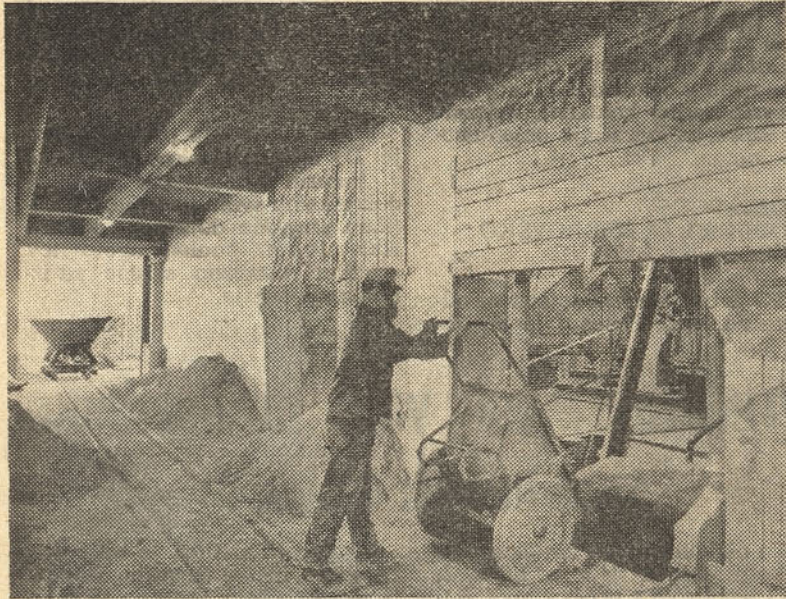
Samotarna — v ročni oblikovalnici

DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV

(Nadaljevanje z 10. strani)

ranje veljalo od 1. 1. 1973 dalje. Ko bo uskladitev rangiranja delovnih mest zaključena, se bo zadevo lahko uredilo v kolikor bo komisija to predlagala, KSO pa predlog rangiranja potrdil.

7. KSO je pritožbo Mravljak Marjana iz konstrukcijskega oddelka na zavrnitev prošnje za priznanje delovnega staža ugodno rešil s tem, da se imenovanemu za priznanje dodatka na delovni staž prizna tudi delovna doba v Železarni Štore pred odhodom v JLA.

Šamotarna — zakladanje materiala v mešalec

8. Prošnji tov. Zagoričnik Ignaca za ukinitve oz. znižanje odbitka OD zaradi manjkajoče izobrazbe KSO ni ugodil. Sklenil je da se glede na to, da je takšnih primerov več, s strani kadrovskega sektorja za vse prizadete člane delovne skupnosti zbere podatke, nakar bo o tem ponovno razpravljal in odločil KSO. KSO priporoča, da se v pravilniku o delitvi OD v zvezi izpolnjevanja pogojev za olajšavo odbitka OD zaradi manjkajoče izobrazbe upošteva starost in delovna doba prebita v podjetju.

9. Žolnir Ivanu, štipendistu Železarne Štore, študentu VEKS v Mariboru, je KSO odobril brezobrestno posojilo v znesku 500 din za študijsko leto 1972/73 za nakup študijskega materiala.

10. KSO je sklenil, da se odkupi diplomsko delo dipl. ing. Leskovešek Leona, pripravnik v merilni službi, za ceno 1.000 din.

11. KSO je pritožbo tov. Vrečko Marije iz komercialnega sektorja za skrajšanje odpovednega roka zavrnil ter sklenil da se pritožbi ne ugoti, dokler ne bo ustreznega nadomestila na delovnem mestu, ki ga imenovana zaseda.

KSO je pooblastil kadrovskega sektorja, da odobri tov. Vrečko Mariji skrajšanje odpovednega roka, v kolikor uspe dobiti ustrezno nadomestilo za njeno delovno mesto.

12. Kadrovskega-socialni odbor je v zvezi s predlogom kadrovskega sektorja glede izvajanja politike izrednega šolanja in študija sprejel naslednje sklepe:

a) Kadrovska služba izdela in pripravi predlog potrebnega kadra za leto 1973/74 in orientacijsko za obdobje do leta 1977 v sodelovanju s službami v podjetju.

b) Podjetje — kadrovska služba — vsako leto v mesecu juliju ali avgustu razpiše, tako kot za redni študij, pomoč pri izrednem šolanju ali študiju za delovno mesto, stroko in stopnjo šole.

c) Na osnovi razpisa prispelih vlog pripravi predlog za podelitev pomoči za izredno šolanje in študij, upoštevajoč pri tem tudi zahtevane kriterije.

d) Pomoč za izredno šolanje — študij se obravnava samo enkrat letno, izjemoma, če to zahteva poseben primer, tudi med letom.

e) Kadrovskega sektorja se zadolži, da pripravi predlog pravilnika o izrednem študiju in štipendiranju. V pravilniku je med drugim zajeti tudi naslednja vprašanja: priznanje statusa izrednega študenta, pogoje in način za dodelitev kredita rednim študentom — štipendistom, način pomoči pri študiju tujih jezikov itd.

f) Kadrovskega sektorja se pooblasti, da z ozirom na stanje potreb in podobno urejuje glede izredno plačanih dopustov do 7 dni za študijske namene. Kar pa zadeva vprašanje odobritve daljših dopustov, stvari počakajo na sam pravilnik in njegovo dopolnitev.

g) Vloge, ki so bile predložene na današnjo sejo za razne pomoči v zvezi z izrednim študijem se odložijo do kasnejšega termina, ko bo podjetje pripravilo predlog potrebnega kadra in ostalo po sklepkih 1., 2. in 3.

Na izredni seji dne 20. aprila 1973 so obravnavali prijave kandidatov za razpisano delovno mesto direktorja kadrovskega sektorja in v zvezi s tem sprejelo sklep, da se razpis ponovi iz razloga, ker izmed prijavljenih kandidatov bodisi posamezni ne izpolnjujejo vseh

razpisnih pogojev oziroma bi bilo imenovanje kandidatov le začasno in neperspektivno za podjetje.

SVET METALURŠKE ENOTE je na 33. redni seji sprejel naslednje sklepe:

1. Po pregledu sklepov sprejetih na 32. redni seji dne 22. 3. 1973 in na podlagi poročila o izvršitvi se je potrdil zapisnik te seje s tem, da se občasno na seji SME poroča o poteku oziroma izvršitvi sklepa za nabavo 2 brusilnih strojev (za valjarno in jeklovlek) in ravnalnega stroja (za jeklovlek).

2. SME je sprejel na znanje poročila o proizvodnji za mesec marec 1973 in jih potrdil.

3. SME je sprejel na znanje poročilo finančnega direktorja o rezultatih poslovanja sklopa 114 v I. trimesečju 1973, s tem da se v prihodnje na seji SME mesečno obravnava finančno poslovanje in stanje za 114 sklop in sicer za pretekli mesec.

Za sklop 114 naj se kumulativno prikaže finančni rezultat poslovanja, po možnosti tudi po posameznih obratih, s tem da se prikaže negativne postavke bodisi pri vzdrževanju, tehnologiji v proizvodnji, produktivnosti ipd., prikaže naj se tudi aktiviranje osnovnih sredstev kar vpliva na končni finančni rezultat posameznega obrata.

4. SME je osvojil predlagano dopolnitev k členu 67 pravilnika o kreditiranju stanovanjske izgradnje in dodeljevanju stanovanj, ki jo je posredoval svetu odbor za splošne zadeve, splošne akte in informacije. K predlagani dopolnitvi SME nima pripombe.

5. Zadevo v zvezi nagraditve delavcev, ki delajo ob nedeljah v obratu jeklovleka in prejemaajo dodatek za nadurno delo naj se prouči v skladu z določbo pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke in s tem seznaniti kolektiv obrata jeklovlek kakor tudi vse ostale obrate sklopa 114.

Obratom je v zvezi z gornjo zadevo prikazati, kateri dodatki gredo v breme sredstev sklopa 114 in kateri v breme sredstev tovarne (dodatek za delo na državni praznik in nedeljo, nadurno delo, nočno delo itd.).

6. SME bo mesečno na svojih sejah obravnaval koriščenje nadurnega dela po posameznih obratih sklopa 114.

Svet KOVINSKE ENOTE je na 27. redni seji dne 18. aprila 1973 sprejel naslednje sklepe:

1. SKE je sklenil, da se bo na podlagi zapisnika 27. redne seje izdelalo sklepe s strani 3 članov, ki jih bo imenoval svet kovinske enote.

2. V zvezi s pritožbo sodelavcev Oset Jakoba, Jermol Staneta in Mikšič Ivana iz obdelovalnice litine je sklenjeno, da se sklep SKE posreduje kadrovskemu sektorju s priporočilom, da se ustanovijo delovna mesta »skupinovodij« za potrebe tega obrata. V kolikor pa delovno mesto že obstaja, da se predlaga razširitev za tri ljudi, ki to delo že opravljajo, nimajo pa tozadevne odločbe o razporeditvi na to delovno mesto.

Hkrati je SKE sklenil, da se reši tudi vprašanje delovnih mest »skupinovodij« za obrat livarno II, ki to delo sicer že opravljajo, nimajo pa odločbe o razporeditvi na to delovno mesto.

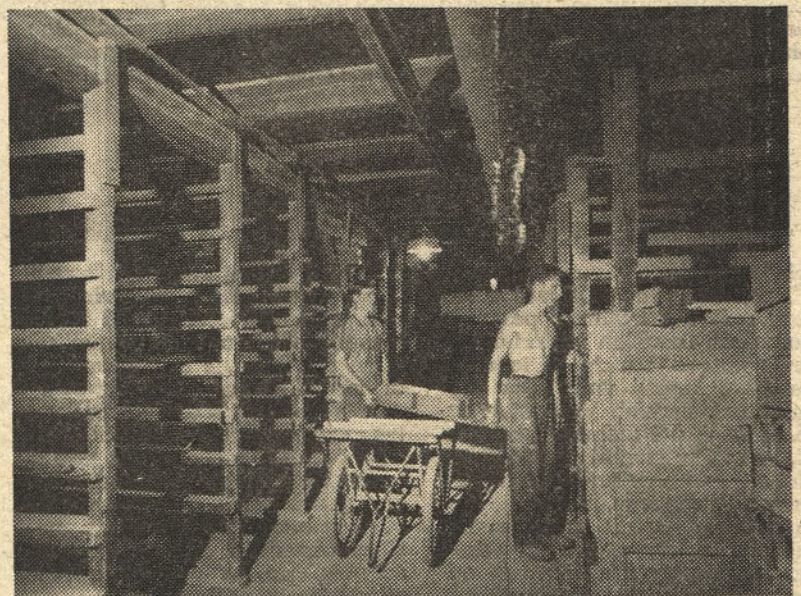
3. Na podlagi predloga obratovodstva livarne I je SKE sprejel sklep, da se sodelavcema tega obrata tov. Varjančič Zvonku in Kotnik Karlu izplača enkratna denarna nagrada za izredno požrtvovalnost za brezhibno obratovanje kupolke in s tem doseženo rekordno dnevno proizvodnjo 130 ton vložka.

Imenovanima se izplača enkratna denarna nagrada in sicer:

1. tov. Varjančič Zvonku nagrada v znesku 200 din;

2. tov. Kotnik Karlu nagrada v znesku 100 din.

O gornjem se obvesti delovni kolektiv.

Šamotarna, sušilnica surove opeke

DRUGA SEJA TOVARNIŠKEGA ODBORA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA

V četrtek, 10. 5. 1973 je bila ob 15. uri druga redna seja TO OOS Železarne Store. Udeležba voljenih članov je bila zadovoljiva, ne moremo pa pohvaliti 16 neopravičeno odsotnih.

TO je najprej pregledal dejavnost v preteklih mesecih in poročilo o delu predsedstva, odbora za dodeljevanje podpor tovariške pomoči in organizacijo pogrebov, blagajniško poročilo in poročilo nadzornega odbora, nato pa obravnaval problematiko z obširnega dnevnega reda.

Poglejmo nekatere važnejše točke:

PRAVILNIK O MINULEM DELU

TO je obravnaval dve varianti tega pravilnika. Prva varianta predvideva dodatek v odstotkih na osebni dohodek, druga pa je kombinacija dosežanega dodatka na staž in dodatka za minulo delo v odstotkih od osebnega dohodka.

TO je po izčrpnih razpravi sprejel naslednje zaključke:

1. Samoupravnim organom se priporoča, da dajo v razpravo samo kombinirano varianto predloga (tako imenovana tretja varianta).

2. V tekstualnem delu je potrebno nedvoumno pojasniti, da je dodatek sestavljen iz dveh delov in sicer:

a) dodatek na stalnost — za vse enak,

b) dodatek za minulo delo — v 0%.

3. Celotna višina dodatka naj se obdrži.

4. Zaradi še vedno prevelikih razponov osebnih dohodkov v podjetju, naj se poveča fiksni del dodatka, dopolnilni dodatek pa naj bo maksimalno 6% in ne 8,5%.

5. Kolektivu je potrebno zagotoviti zadovoljivo tolmačenje predloga.

Odbor pa vsekakor smatra, da bo končno besedo o pravilniku izrekel kolektiv v javni razpravi, ki bo sledila.

VZAJEMNA POMOČ

Ugotovljeno je bilo, da tako imenovano Vzajemno društvo v našem podjetju izredno težko deluje. Članov je malo, prav tako finančnih sredstev. Neurejeno je plačevanje honorarja blagajniku tega društva itd.

V razpravi in sklepih TO so se izluščila naslednja stališča:

— V podjetju obstaja še vedno veliko delovnih mest, ki so zaradi povečanih življenjskih stroškov ogrožena. Delavci na teh mestih živijo iz meseca v mesec, kot pravimo, komaj vežejo kraj s krajem. Vsak nepredvideni izdatok jih postavi pred težko rešljivo dejstvo.

Nekateri se obračajo za pomoč na sindikat, vendar naša organizacija, razen za socialne pomoči, nima kakšnih kreditnih ali drugače nerazporejenih sredstev, zato takim prošnjam v večini primerov ni možno ustreči.

— Do sedaj je vzajemna pomoč delovala na podlagi prostovoljnega članstva. Vsak član je vplačal mesečno 5 din. Iz teh sredstev je lahko dobil posojilo do največ 300 din. Ker pa so se vsa dotečajoča sredstva tudi takoj razdelila med prosilce, v času med enim in drugim izplačilnim dnem ni bilo možno dobiti posojila. Vsak član lahko svoja vložena sredstva kadarkoli dvigne in s tem izstopi iz članstva.

— V nekaterih drugih delovnih organizacijah (Cinkarna, Gorenje itd.) imajo vzajemno pomoč urejeno. Vplačila so seveda večja kot pri nas, so pa tudi vsote posojil bistveno večje.

— Odbor je zato ugotovil, da je potrebno vzajemno pomoč reorganizirati. To dejavnost bi prevzel poseben odbor sindikata, z akcijo bi povečali članstvo. Nujno je seveda tudi povečati prispevek in pa dvigniti zgornjo višino posojil npr. na 1000 din (sto starih tisočakov).

— TO OOS je za izvedbo te naloge zadolžil komisijo za organizacijsko-kadrovska vprašanja v sodelovanju z ostalimi dejavniki.

IZGRADNJA SPOMINSKEGA DOMA V KUMROVCU

V vsejugoslovanski akciji zbiranja sredstev za izgradnjo spominskega doma v Kumrovcu, bi morali v kolektivu zbrati 1% mesečnega osebnega dohodka vseh zaposlenih. Za izvedbo tega bi bila potrebna širša politična akcija.

Občinski sindikalni svet Celje nam je sporočil, da je plenum OSS Celje sklenil vrniti lanskolno nerazporejeno sindikalno članarino osnovnim organizacijam. Obenem OOS predlaga, da le-

te vrnjeno članarino namenijo za izgradnjo spominskega doma.

Tovarniški odbor je v razpravi ugotovil, da je izgradnja doma v Kumrovcu poleg politične akcije tudi gospodarsko in drugače pomembna zadeva. Kumrovec je v naši bližini, posebej v neposrednem sosedstvu z našim Kozjanskim. Nove cestne povezave, razvoj turizma itd. imajo vsekakor širši značaj.

Odbor je sklenil, da vrnjeno članarino v celoti dodeli, kot prispevek članov kolektiva Železarne Store, za izgradnjo omenjenega doma.

DEJAVNOST ODBORA ZA KADROVSKO SOCIALNE ZADEVE

TO je obravnaval dejavnost odbora za KSZ. Posebej je bil ob-

ravnovan odklonilni odnos tega odbora do stališč družbenopolitičnih organizacij in do zahtev članov kolektiva, kakor tudi odločitve v zvezi z reorganizacijami v podjetju.

TO je ugotovil, da je v teh primerih precej nejasnosti in da je bilo storjenih tudi nekaj napak. Med drugim KSO ni upošteval stališč družbenopolitičnih organizacij v zvezi z rešitvijo zasedbe delovnega mesta kadrovskega direktorja.

V zvezi z vso to problematiko je TO sprejel konkretne sklepe, v katerih med drugim predlaga delavskemu svetu tovarne, da kritično pregleda dejavnost odbora KSZ in na podlagi ugotovitev sprejme ustrezne sklepe za izboljšanje stanja.

čič-ko

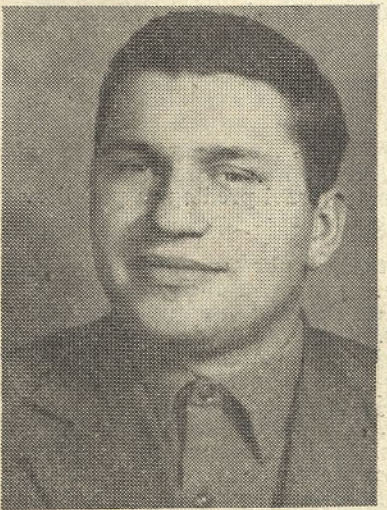
Predstavljamo vam predsednike sindikalnih odborov

Na občnem zboru sindikalnega odbora sklopa 117 je bil 8. 2. 1973 izvoljen za predsednika Bule Vinko iz livarne II.

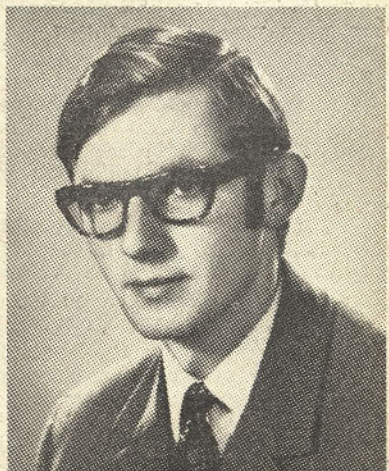
Rodil se je leta 1934 v kmečki družini v okolici Mostarja. Tu je tudi obiskoval osnovno šolo.

Po vojni je sodeloval v mladinskih delovnih brigadah na progi Šamac—Sarajevo, pri izgradnji Jablanice, izgradnji proge Podlugovi—Vareš, v brigadi v Visokem ter v Konjicu.

Leta 1950 je po Zvezi borcev NOV prišel v Store, skupaj s 25 tovariši iz BiH. Učili so se različnih poklicev. Leta 1953 se je učil za livarja. Po odsluženju vojaškega roka se je zaposlil zopet v Železarni Store. Zatem je obiskoval TSS na Jesenicah in leta 1966 uspešno končal to šolo. Od takrat naprej je zaposlen v livarni kot asistent.

Marijan IVANUŠA je bil rojen 27. julija 1947 v Ormožu. Končal je osnovno šolo, nato pa triletno industrijsko šolo v Štorkah.

Zaposlil se je v Železarni, leta 1970 pa se je vpisal na delovodsko šolo v Celju.

V času šolanja je bil zaposlen v privatnem sektorju, nato pa se je ponovno zaposlil pri nas v oddelku priprave dela 114. panoge.

Na občnem zboru metalurškega sklopa je bil soglasno izvoljen za predsednika sindikalnega odbora 114. panoge.

čič-ko

Proizvodni uspehi slovenskih železarn marca in v I. četrletju

(Nadaljevanje s 5. strani)

Pri jeklo-litini zaostajajo za 234 ton. Težave s kvaliteto peska in pomožnih livarskih materialov se prav gotovo odražajo v tem zaostanku. Močan vpliv ima tudi struktura naročil. Ves ostali zaostanek je pri mehanski obdelavi, katero so izvršili samo s 70%. Nekaj je vzrok v selekciji kupcev zaradi plačevanja, nekaj je pomanjkanje naročil in nekaj namensko zadrževanje proizvodnje zaradi neodgovarjajočih cen odnosno rentabilnosti proizvodnje.

Splošna problematika za obe

železarni je bila v težavah zaradi prekomernih zastojev vzdrževanja, zaradi pomanjkanja nadomestnih delov, težav s pomanjkanjem delovne sile in občasno tudi naročil za poedine proizvode.

Prekomerne zastoje zaradi potreb vzdrževanja in v veliki meri tudi izpadlo proizvodnjo zaradi redukcije električne energije ter pomanjkanja propan-butana, so v obeh železarnah v precejšnji meri nadoknadili z delom v prostih sobotah, tako da je rezultat prvega četrletja zadovoljiv.

Milan Marolt, dipl. ing.

Popravek

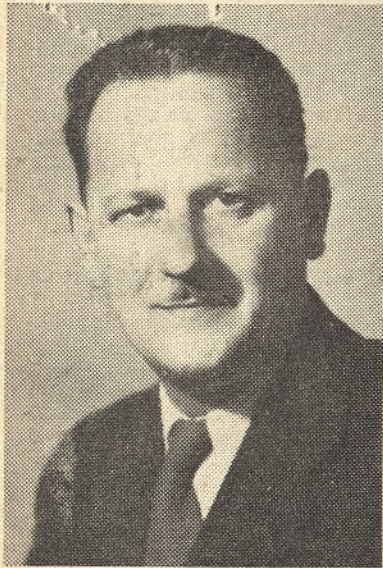
V aprilski številki našega glasila je bila na strani 9 objavljena vest o rekordni dnevni proizvodnji na kupolki. Tiskarski škrat nam jo je v tej kratki vesti kar dvakrat zagodel. Pravilno je, da je bila ta rekordna proizvodnja dosežena na kupolki v livarni I. Za pomoto se prizadetim iskreno opravičujemo.

Urednik

Ukinitev obrata šamotarne v Štorah

Ker v mesecu maju t.l. dokončno ukinjamo proizvodnjo v šamotarni, v kateri sem preživel pretežno večino svoje dolgoletne zaposlitve, smatram za potrebo, da v kratkem obrisu omenim usodo obrata tekom njegovega obstoja. Likvidacija šamotarne slučajno sovpada z njeno 100-letnico.

Ustanovljena je bila namreč leta 1873 kot last brata avstrijskega admirala, grofa Montecucolija, po katerem okoličani še vedno imenujejo tudi griček nad obratom.

Piše: Osvin Pečar

S tako zgodnjim nastankom spada med najstarejše proizvajalce ognjestalnega materiala v srednji Evropi.

Za današnje pojme je imel obrat seveda le neznano kapaciteto, času odgovarjajočo primitivno opremo in pogon preko mlinškega kolesa na potoku Toplica, kar je tudi vzrok za njegovo neugodno lokacijo.

Uporabljal je izključno surovine iz bližnje okolice — v glavnem polprepereli kremenjak iz Pečovja in kisle surove gline iz Ljubecne ter kremenčeve peske in gline iz okolice Podčetrтка.

Proizvajal je izključno kisli ognjestalni material, pretežno za potrebe vojnega arzenala v Puli.

Kakih podrobnejših podatkov

do konca prve svetovne vojne ne poznam.

Tedaj je šamotarna ostala kot prva in edina v Jugoslaviji, ker je poleg nje obstajala le še nepomembna obrtniška proizvodnja v Dorosavi (sedaj Partizani) v Šumadiji.

Tedaj je prešla v lastništvo Celjanov Pertinača, nato pa Majdiča ter njegovih naslednikov Kučnejev vse do nacionalizacije.

Vodstvo obrata je prevzel izredno prizadeven in dober praktik tov. Rehard Ulaga, ki ga je zelo uspešno vodil do leta 1947, ko je bil delegiran kot svetovalec k izgradnji nove šamotarne v Arandjelovcu. V času njegovega vodstva je bil dosežen znaten napredek tako v pogledu izboljšanja kakovosti, kakor tudi zmogljivosti obrata.

Kar pa zadeva strojno opremo, mu žal ni uspelo doseči v zadostni meri zaželenih izboljšav, ker so si privatni lastniki pač želeli s čim manjšim vlaganjem doseči čim večji dobiček. To jim je tudi uspevalo, saj je bila šamotarna tik pred zadnjo vojno zelo donosna in so lastniki v letu 1937 zgradili še eno šamotarno v Mladenovcu.

Za štorsko šamotarno so bili poleg prehoda od lokomobilskega na elektro-pogon nabavljeni pretežno stari stroji in prenešeni iz bivšega Majdičevega mlina na Spodnji Hudinji, mlinci za granuliranje gline — desintegratorji, ki so prvotno služili za mletje koruznega zroba. V letih 1930 do 1943 so bile zgrajene nove, še sedaj obstoječe komorne peči za žganje opeke.

Postopoma je bila uvedena proizvodnja polkislih in bazičnih šamotnih izdelkov poleg manjših količin silika opeke. Za kvalitetnejše izdelke se je pričela uvažati surovina iz Češke, Avstrije in Nemčije.

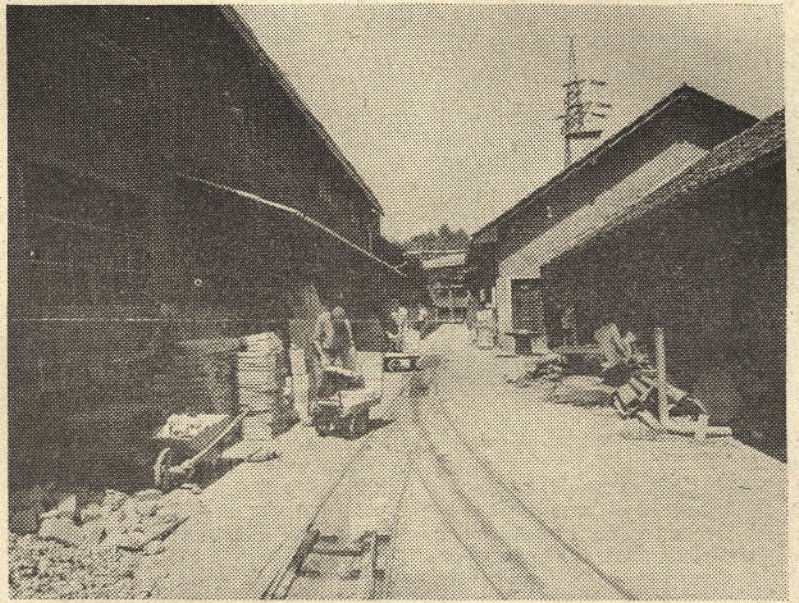
Tik pred vojno je šamotarna zaposlovala okrog 120 delavcev.

Med okupacijo je obseg proizvodnje postopoma upadel in je proti koncu vojne proizvodnja skoro popolnoma zamrla. Omembe vredna je partizanska akcija, pri kateri so bili poškodovani zlasti elektermotorji. Kar pa se je proizvedlo, je šlo v železarne Ravne, Kapfenberg in Liezen.

Ker je bila Jugoslavija pred vojno v pogledu oskrbe z ognjestalnim materialom pri obstoju

vsega treh šamotarn, in to v Štorah, Mladenovcu in Jesenicah (zgrajena tudi šele tik pred prvo

ureditvijo peči na kurjavo s plinom, s čimer se je bistveno izboljšala kakovost izdelkov.

Šamotarna — pogled na obrate

vojno), vezana v največji meri na uvoz surovin iz Češke in Nemčije, je po vojni nastopila huda kriza in potrebna so bila prizadevanja za čim večjo proizvodnjo iz vseh možnih virov.

Tudi v Štorah smo si na vse kriplje prizadevali izdelati čim

Ker v letu 1962 v Beogradu nismo uspeli z izdelanim programom za predvideno novogradnjo šamotarne v Štorah II s kapaciteto 15.000 ton in ker je med tem skoraj brez vsakega vlaganja v zadnjih 20 letih obrat v pogledu opreme in pretežno tudi

Delavci iz šamotarne na dvorišču med odmorom. Slika je iz leta 1939

več in čim boljše z raznimi improvizacijami in zasilnimi adaptacijami ob pomanjkanju kvalitetnejših surovin. Tak pritisk je trajal vse do izgradnje šamotarne v Arandjelovcu, tovarne silika — opeke v Gostivarju in »Magnohroma« v Kraljevu.

Najvišjo proizvodnjo smo v Štorah dosegli v letu 1963, ko smo dosegli 6.430 ton šamotne opeke in 2.209 ton šamotne malte. Nato je pričela proizvodnja postopoma upadati in je znašala leta 1972 le še 3.651 ton opeke in 832 ton malte.

Po vojni se slaba situacija glede opreme ni bistveno izboljšala, ker je med tem nekaj stare opreme že povsem dotrajalo. Zgrajena je bila le nova mešalnica in najnujnejše deponije za surovine. Edina res bistvena izboljšava je bila dosežena s pre-

zgradb ter zlasti v higiensko-tehničnem pogledu praktično dotrajal in tudi v pogledu tehnološkega postopka povsem zastarel, je nujno postal zrel za likvidacijo. Zato je bila v integracijskem dogovoru med slovenskimi železarnami tudi predvidena opustitev šamotarne v Štorah.

Čeprav uvidevam, da je nadaljnji obstoj brez vsakega vlaganja in nove lokacije nemogoč, osebno obžalujem, da brez vsake komparacije v Sloveniji opuščamo proizvodnjo, ki bi imela v novih razmerah vsekakor še perspektivo obstoja.

Na koncu svojega »rekviema« se zahvaljujem vsem svojim dolgoletnim sodelavcem za vso podporo, ki so mi jo nudili med mojo dolgoletno zaposlitvijo v šamotarni.

Zakladalci peči v šamotarni. Slika je iz leta 1950

Iz težkih dni v šamotarni

Razgovor s Antonom Stojanom

Za pravice delavcev so se morali boriti

Prva jugoslovanska tovarna šamota, kakor se je imenovala naša šamotarna v bivši Jugoslaviji, bi letos praznovala stoletnico obstoja; zaradi prevelikih stroškov, ki bi jih terjala obnova tega starega obrata pa je padla odločitev, da ta obrat železarne ukinejo. Ze sedaj se s potrebnim šamotnim materialom in perlitom oskrbujejo drugje. Tovarno je pred sto leti ustanovil grof Montecucoli, po prvi svetovni vojni je bila lastnica Kunejeva, ki je leta 1932 postavila za ravnatelja ruskega emigranta Čerkasova.

litve sindikalnega odbora. Po ob-razložitvi pomena sindikalne organizacije za delavce, so za predsednika novoizvoljenega odbora izvolili mizarja Ivana Flisa. Se istega dne so vložili pri vodstvu uprave šamotarne zahtevek za kolektivno pogodbo, obenem pa zahtevo za zreguliranje mezd na prejšnjo raven. Poleg tega so zahtevali upoštevanje zakona o zaščiti delavcev. Direktor Čerkasov je pristal na zahteve, ki se bodo postopoma upoštevale. To je bilo leta 1933, toda po dveh letih je sekretar SMRJ tov. Leskošek obvestil sindikalno organizacijo v šamotarni, da je direktor tega podjetja Čerkasov odstopil od pogodbe. Takoj so šamotarji sklicali članski sestanek in postavili zahtevo za sklenitev nove kolektivne pogodbe, za povišanje mezd za 10% in spoštovanje zakona o zaščiti delavcev, med ostalim priznanje plačanega dopusta. Direktor se je tem zahtevam uprl. Ker se ni hotel pogajati s predstavniki sindikata, je sindikalni odbor obvestil sresko načelstvo, da je sklican nov množični sestanek, na katerega je prišel tudi zastopnik sreskega načelstva tov. Reja, ki je podprl zahteve šamotarjev, prav tako seveda tudi sekretar republiškega odbora SMRJ tov. Franc Leskošek. Ko je predsednik sindikalnega odbora še enkrat obrazložil zahteve delavcev,

ske zaupnike poklicali na sresko načelstvo v Celje, kjer so se pred referentom Rejo pričela pogajanja. Tov. Reja je bil naklonjen stavkajočim. Tudi sreski načelnik Vidmar je zahteval, naj se trdovratni direktor šamotarne ukloni delavskim zahtevam. Na zahtevo sreskega načelnika so stavko prekinili za teden dni. Ker se tudi po 7 dneh direktor ni uklonil zahtevam delavcev, so stavko obnovili. Zdaj žandarmerija ni več nastopila, ker je sresko načelstvo uvidelo, da so delavci disciplinirani in zahtevajo le svoje najosnovnejše pravice. Okoli tovarne so bile postavljene delavske straže, da ne bi mogel direktor izvesti kakšne sabotaže na račun stavkajočih. Drugega dne stavke je direktor sklical delavske zaupnike na razgovor in pristal na pogoje stavkajočih. Poklicali so sekretarja SMRJ iz Ljubljane, tov. Leskoška in povabili še zastopnika Delavske zbornice tov. Kopača. Dosegli so zmago nad trdovratnim direktorjem v tem smislu, da je pristal na 10-odstotno zvišanje mezd, na 5 do 10 dni plačanega letnega dopusta in upoštevanje še drugih določil zakona o zaščiti delavcev, ki je bil takrat zelo ugoden. Tako so 13. marca 1935 ob 20. uri zvečer podpisali pogodbo, ki je predvidevala izpolnjevanje naštetih delavskih zahtev.

Po izvojevanju te zmage so postali šamotarji vedno bolj politično zavedni, kar se je pokazalo, ko je okupator zasedel našo domovino. Šamotarji so dali največ borcev za NOV, največ žrtve v Štoreh med šamotarji. Gestapo je 5. oktobra in 11. novembra 1942 aretiralo 20% zaposlenih v šamotarni, med njimi so bili seveda vsi bivši funkcionarji delavskega gibanja, od katerih se polovica ni vrnila.

Tako se spominja bivši delavski zaupnik in podpredsednik sindikalnega odbora šamotarjev Anton Stojan.

Iz razgovora z Ivanom Gračnerjem

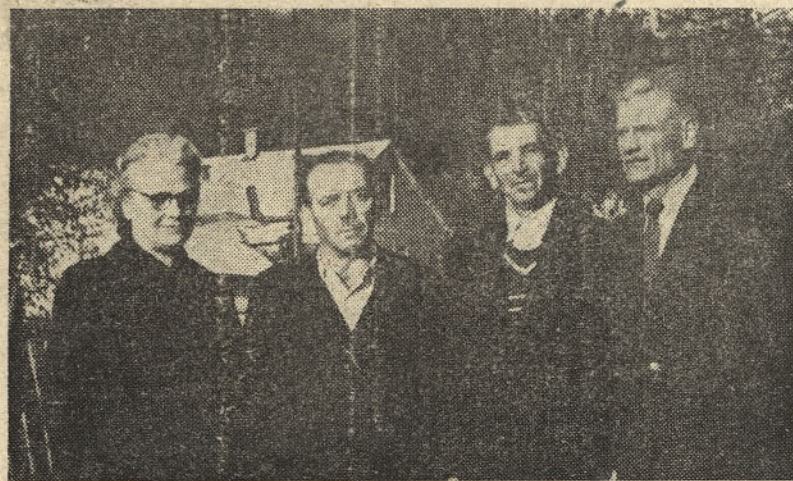

Ivan GRACNER že domala 35 let dela v tem obratu. Ko smo ga povprašali, kako mu je, ko se poslavlja od dela v šamotarni, je malo pomislil, potem pa povedal:

»Nisem imel še 15 let, ko sem 19. oktobra 1938. leta pričel kot pomožni delavec na različnih delovnih mestih. Z leti so me predstavljali na vedno odgovornejše delo v pripravi materiala, kjer sem se izpopolnjeval največ samo s praktičnim delom. Težko je bilo med vojno, ko smo delali v omejenem obsegu. Ze v prejšnjih letih je stalno visela nad nami negotovost, zdaj je ta negotovost bila prav pošastna. Dosti delavcev so premestili v železarno Kapfenberg, nekaj »nezanesljivih« tudi na kmetijska dela. Po vojni so se razmere bistveno spremenile. Ne da se povedati, kakšna je bila zavest, da smo svobodni, da smo gospodarji na svojem, kakšen je ta občutek socialne varnosti. Nismo bili več lačni na delovnih mestih, nismo trepetali, ali bo delo ali ne; dela je bilo še preveč, komaj smo vse zmogli. Za delo smo poprijeli z vso vneto, z vsemi močmi. Zavest, da delamo za obnovo industrije in vse svobodne dežele, da smo oblikovali svoje usode in novih odnosov do dela in med ljudmi, vse to nam je vlivalo moči, da smo delali po 12 in več ur dnevno. Organizirali smo brigade prostovoljcev, delovali smo v mladinskem in sindikalnem gibanju, pri obnovi vasi, ki so bile potrebne pomoči pri komunalnih delih, cestah, elektrifikaciji in drugod. Odmora takorekoko nismo poznali. Največ svojih moči smo seveda žrtvovali za obnovo našega obrata, za modernizacijo naprav, za uvajanje nove tehnologije in novih medsebojnih odnosov. Doživljali smo težke trenutke, ker je bil delovni program vedno zahtevnejši, nabava surovin pa ni bila vedno brez zastoja in treba je bilo sproti prilagajevati program dela in organizacijo dela, da smo obdržali visoko produktivnost in zadovoljili naročnike. Povpraševanje po naših izdelkih je bilo vedno veliko, ker smo si prizadevali, da smo dosegali kakovost izdelkov. Ko smo bili v največjem razmahu pa so se pojavile vesti, da bo zaradi reorganizacije celotne proizvodnje v podjetju treba misliti na ukinitve dela v našem obratu. Od takrat nas je težila vedno bolj negotovost, kaj bo z nami. Kako nam je pri srcu ob ukinitvi obratovanja, mi ni treba posebej poudarjati. Preživljamo težke trenutke. Tolaži nas zavest, da smo zlasti starejši delavci lahko ponosni na prehojeno pot in vlozene napore, v zadoščenje nam je občutek, da smo storili vedno svojo dolžnost; lahko pa vsem zardimo, da bomo tudi na novih delovnih mestih izpolnjevali vse delovne naloge po najboljših močeh, da bomo še vedno koristni člani delovne skupnosti.

Pristopila je Angelca Joštova, v obeh sem ji bral veliko zaskrbljenost, ko ji je delovodja Gračner podpisal prestopno izjavo. V negotovosti je, kaj bo z njo. Potožila sva jo, da bo vse urejeno tako, da bo prav. Ko sem odhajal, sem se srečal z Martino Brečkovo in se spomnil, kako požrtvovalna mladinka je bila na vseh delovnih akcijah. Pogledala me je nezaupljivo in stisnilo me je v grlu. Vem, kaj jo je skrbelo. Tudi za njo sem našel tolažilne besede. Za vse bo poskrbljeno.

Izvesti razporeditev na nova delovna mesta pa ne bo tako lahko, zlasti ne za žene.

Delavski zaupniki iz leta 1939 so se čez 20 let ponovno srečali. Na sliki iz leta 1959 so: Ulaga Angela, Gorjup Ignac, Zavšek Jurij in Stojan Anton

Delovni pogoji in zaslužek so bili v tej tovarni mizerni; ko je nastopil službo omenjeni Čerkasov, pa so mezde znižali za 30 do 35%, kdor pa Čerkasovu ni bil po volji, se pravi, kdor se je postavljaj za delavske pravice, tega so enostavno odpustili. Tako je pripovedoval pred leti upokojeni delovodja Anton Stojan. Zaradi nevzdržnih razmer sta se z Ivanom Flisom odpeljala v Ljubljano k takratnemu sekretarju Zveze kovinarskih delavcev Jugoslavije za Slovenijo, tov. Francu Leskovšku-Luki in po njegovih navodilih so v nekaj dneh po vrnitvi Stojana in Flisa iz Ljubljane organizirali iniciativni odbor za izvolitev sindikalne organizacije v šamotarni. Po prijavi ustanovnega občnega zbora tedanjemu sreskemu načelstvu, so ob prisotnosti tov. Franca Leskovške izvedli občni zbor in vo-

so ga navdušeno podprli vsi zborovalci. Če zahtevam uprava šamotarne ne bo ugodila, bodo stavkali. Dne 3. marca 1935 ob 6. uri zjutraj je bil podjetju postavljen ultimat za ugoditev delavskim zahtevam do 15. ure drugega dne. Izvolili so stavkovni odbor pod predsedstvom revolucionarnega tov. Tajhmajstra. Ko je naslednjega dne dobilo delavstvo negativni odgovor uprave podjetja, so delavci zapustili delovna mesta in so, zbrani pred upravo, zahtevali izpolnitev postavljenih pogojev za zagotovitev svojih osnovnih pravic. Ker tam niso dosegli ničesar, so zasedli tovarno. Čez pol ure pa se je pojavila žandarmerija pod poveljstvom komandirja Kocjana in nastopila na surov način, z bajoneti na puškah, proti stavkajočim. Stavkajoči pa niso klonili. Tretji dan stavke so delav-

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

V prejšnji številki našega glasila smo že objavili članek s tem naslovom. Tokrat posredujemo del gradiva, katerega smo prejeli od Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije, ki je nastalo na osnovi razprav na sejah komisije CK ZKS za samoupravljanje v združenem delu ter na osnovi razprav političnih aktivov posameznih sindikatov in občinskih svetov zveze sindikatov. V gradivu so upoštevana tudi menja skupnih medobčinskih sej organov ZK in sindikatov, stališča sveta zveze sindikatov Jugoslavije, komisije za samoupravljanje ter številna pismena gradiva. Pri opredeljevanju posameznih vprašanj se je avtor naslonil na večinska argumentirana mnenja. To gradivo naj služi kot osnova za razprave v našem kolektivu.

SAMOUPRAVLJANJE IN KONTROLA

Odnos do delavske kontrole

Delavska kontrola je ena izmed funkcij uresničevanja samoupravnih produkcijskih odnosov. Že zakon o upravljanju v državnih gospodarskih podjetjih in višjih gospodarskih združenjih po delovnih kolektivih (zakon o samoupravljanju) vsebuje poleg drugih pravic in dolžnosti (pravica in dolžnost organizirati proizvodnjo, odločati o delovnih razmerjih, razporejati del dohodka, in ormirati itd.) tudi nalogo, da delavci sami vpeljejo ustane oblike kontrole. Drugi predpisi so v tem času samo potrjevali potrebo po organizirani notranji kontroli in navajali posamezna načela, na katerih mora kontrola sloneti. Ustava iz leta 1963 delavcem ponovno da zagotovijo notranjo kontrolo daje pravico in nalaga dolžnost, (čl. 3, točke 6). S statutom so si lahko ustanovili tudi posebni nadzorni organ upravljanja v delovni organizaciji (čl. 90).

Medtem ko so se mnoge druge funkcije samoupravljanja (tudi kot načelo in dolžnost delavcev) v tem času razvile in utrdele ter nemalokrat tudi primerno konstituirale (na primer informiranje), je ostala funkcija kontrole zapostavljena in okrnjena. Šele pismo izvršnega biroja predsedstva ZKJ in predsednika ZKJ je ponovno usmerilo pozornost zveze komunistov in sindikatov na to pomembno funkcijo.

Ne gre torej za novo stvar. Gre za nalogo organiziranih političnih sil, da tokrat kontrolo dosledneje in brezkompromisno uveljavijo in razvijejo na samoupravnih osnovah. Analize, ki so jih opravile različne institucije, odkrivajo mnoge vzroke za mlačen odnos do samoupravne delavske kontrole. Pomembnejši in še vedno nepremagani vzroki za nerazvito delavsko kontrolo oziroma pomanjkanje pri tem so:

— prepričanje, da samoupravljanje oziroma izvolitev delavskih svetov že samo po sebi zagotavlja tudi kontrolo in evidenco nad cirkulacijo dohodka, nad ustreznostjo uveljavljenih medsebojnih odnosov itd., itd. Pričakovali smo, da bo uveljavljanje, prebijanje novih odnosov le stvar spontanih reakcij delavcev (od teh je sicer že prišlo in bo še prišlo), ne pa tudi stvar organiziranega nadzora delavcev nad sprejemanjem in izvajanjem sklepov. Zanimarili smo dejstvo, da **manj kontrole pomeni vse več konfliktov**. Kontrola naj bi bila potemtakem nekakšna spontana in na spontani zavesti in disciplini sloneča samokontrola, ki je ni treba niti posebej oblikovati, niti ji ni treba opredeljevati vsebine;

— mnenje, da je organizirana notranja kontrola nezdržljiva s

samoupravljanjem, češ da kontrola prej ovira kot pa pospešuje razvoj demokratičnih odnosov in ne spodbuja razvoja. Trdi se, da je kontrola izraz nezaupanja do delavcev v proizvodnji in žaljiva za strokovnjake ter uslužbence v skupnih službah. Kontrola je označena zato tudi kot »policijska metoda«. Kritiki ne pomislijo, da je končno tudi kontrola kvalitete v vseh fazah proizvodnega procesa potemtakem žaljiva. »Žaljiva« je zlasti za vse, ki so natančni, pazljivi in dobri delavci, pa vendarle se je ne odreka in jo še manj razglasa za »policijsko«. Isto velja za kontrolo samoupravnih »procesov« oziroma odnosov, čeprav smo se je doslej največkrat odrekli, kljub temu da smo hočeš-nočeš delali napake in prihajali v konflikte;

— precej razširjeno je mnenje, da je kontrolno funkcijo moč nadomestiti z informiranjem. Še več! Trdili so: informiranje je kontrola. Ni dvoma, da je informiranost pogoj za kontrolo, kot je pogoj za odločanje. Če bi tako povezovali posamezne številne funkcije samoupravljanja in nadomeščali drugo z drugo, bi naredili samo zmedo. Kontrola po posebnem postopku, s primerjanjem itn. lahko kontrolira vse, tudi informacijo (ki je lahko lažna, površna, nepopolna itd.). Odnos med funkcijami oziroma opravili ne trpi poenostavljanja;

— neustrezno razlaganje funkcij strokovne kontrole (kontrola proizvodnih procesov, kvalitete itd.) in njeno enačenje s samoupravno delavsko kontrolo. Očitno je — toda ne tudi dobroznamenno — da so v tem primeru izenačeni proizvodni proces in proizvodni odnosi. Odtod mnenje, da je kakršna koli samoupravna delavska kontrola odveč, ker to funkcijo že po službeni dolžnosti opravljajo posamezne službe in direktor delovne organizacije;

— mnenje, da je treba razvijati in krečiti zunanjo, to je državno kontrolo, ki je edina lahko učinkovita, strokovna in upoštevana (avtoritativna). V tem primeru torej ne gre za iskanje odnosa med tako imenovano zunanjo in notranjo kontrolo, marveč gre za argument, ki ukinja notranjo kontrolo ali pa se ji odpoveduje;

— nerazvita kontrola je ostala ponekod tudi kot posledica »pomanjkanja strokovnih kadrov« ali celo kot posledica »pomanjkanja denarnih sredstev« za njen razvoj in podobno.

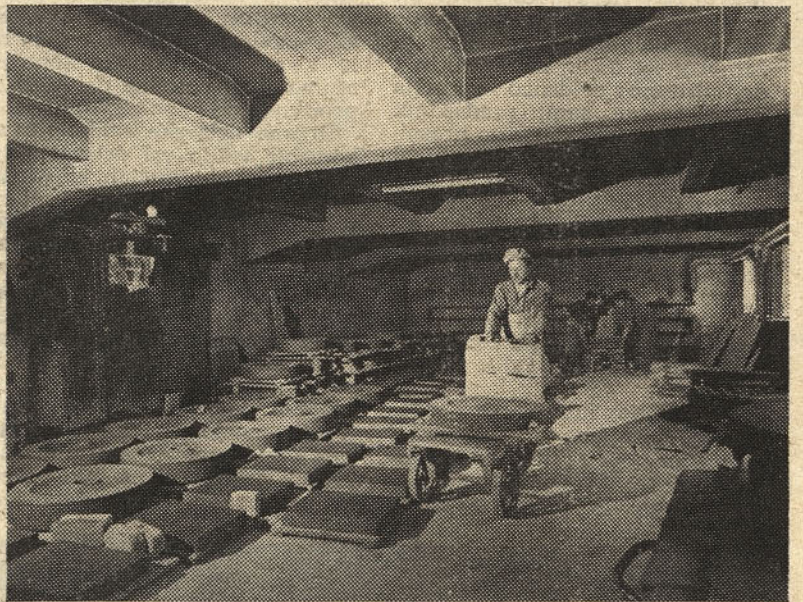
Argumente za delavsko kontrolo in proti njej lahko strnemo v ugotovitve, da smo dopustili vsakemu posebej, da je razlagal tako cilje kot vsebino samoupravne delavske kontrole. Ker nismo razvili generalnega koncepta notranje kontrole niti v političnih dokumentih in ker smo tudi v zakonih označili kontrolo samo kot

delavčevo pravico in dolžnost, so bile svojevoljne razlage možne in precej pogosto v skladu s — rekli bi — prirojenim človekovim odporom do kontrole, kakršno pozna doslej: to je do kontrole, s katero je pretežen del delovnih ljudi v položaju kontroliranih, manjšina ali celo posameznik pa je nad njimi v vlogi nekontrolirane kontrole. Odpor proti samoupravni delavski kontroli, proti kontroli, ki spremlja reprodukcijo odnosov in cirkulacijo presežnega dela povsod in na vsakem koraku v **interesu vseh**, lahko sloni edino na protustavni želji po odtujevanju osnovnih pravic, na želji po koncentraciji ekonomske in ob njej tudi politične moči v izdvojenih centrih. V samoupravljanje integrirana kontrola pomeni **kontrola vseh** nad uveljavljanjem novih družbenoekonomskih odnosov, kontrolo nad reprodukcijo in razpolaganjem z rezultati živga in minulega dela. Kontrola pospešuje in zagotavlja uveljavljanje v ustavi zapisanih družbenoekonomskih odnosov in je torej sankcija samo proti tistim, ki se uveljavljanju takih odnosov upirajo. Torej želimo kontrolo vseh v združenem delu povezanih delavcev, usmerjeno proti objektivnemu ali subjektivnemu (posameznemu ali skupnemu) zanikanju z ustavo razglašeni odnosov. V tem smislu bi lahko povzeli po Leninu, da je **tudi delavska kontrola oblika diktature proletariata**.

kdo mora koga informirati in o čem. Ponekod smo predvideli tudi sankcije za posameznika, ki svojih obveznosti glede informiranja ne bo izpolnil. Z eno besedo: informiranje (in tudi drugo) smo institucionalizirali; informacijo nudimo kot pravico tudi takrat, ko jo posameznik še ne sprejme in zanj »biti informiran« še ni tudi dolžnost.

Povsem ista stvar je z kontrolo. Če bi sprejeli tezo, da vsi in vsak čas vse kontroliramo in da je vsakršna institucionalizacija kontrole odveč, bi se naprej odrekli vsakršni kontroli. Tako vse splošno, toda v bistvu anarhično hontolo, si nekateri seveda želijo, ker ni učinkovita oziroma je enostavno ni. **Organizacija kontrole in organi kontrole morajo omogočiti vsem delavcem kontrolo**; torej jim morajo ponuditi tiste podatke, ki bodo pomembni za ocenjevanje uspešnosti gospodarjenja, dobrega ravnanja z obratnimi in osnovnimi sredstvi, racionalnosti pri uporabi namenskih sredstev, zakonitosti v odnosih iz delovnih razmerij itn. In obratno, seveda, je vsak delavec tudi »kontrolor«, in ima **pravico in dolžnost iniciative**, če ugotovi, da se katerikoli odnos oddaljuje od sprejetih samoupravnih in družbenih norm.

Kontrola mora spremljati vse odločitve in na vseh področjih delovanja samoupravnih organov in samoupravljalcev sploh. **Kontrola je sestavni del vsake odločitve.**

Samotarna — sušenje velikih fazonskih opek

Ali je potrebna institucionalizacija?

Razvoj samoupravljanja v dvajsetih letih nas je naučil, da je učinkovitost samoupravljanja odvisna tudi od njegove ustrezne organiziranosti. Vsi nikdar ne bodo vsak čas odločali in delali vsega, toda vsem mora biti omogočeno, da sodelujejo in razmišljajo, se do vsega opredeljujejo. Biti informiran, če vzamemo za primer, je pravica in dolžnost vsakega delavca. Toda zato še nismo sprejeli teze, da se morajo vsi o vsem informirati. Informiranje smo organizirali; poverili smo nalogo posebnim kolektivnim izvršnim organom; v statutih smo določili,

Pri tem je še zlasti pomembno spremljanje tistih odločitev, ki so časovno raztegnjena v mesece ali celo leta. To so ponavadi najbolj pomembne odločitve o razširjeni reprodukciji. V naši praksi pa je prav spremljanje takih odločitev in kontrola nad njimi najbolj površno.

Kontrola mora biti potem takem vtikana v celoten sistem samoupravljanja, kajti en sam organ tako celovite in vse odnose spremljajoče kontrole ne more obvladati. Kontrola in evidenco nad delom moramo zato naložiti vsem organom samoupravljanja, delavskim svetom in drugim kolektivnim pa tudi individualnim (Nadaljevanje na 16. strani)

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

(Nadaljevanje s 15. strani)
izvršnim organom. (Za primer: uresničevanje samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov mora spremljati in kontrolirati predvsem skupni organ podpisnic samoupravnih sporazumov. Seveda ne bo odveč, če samoupravni kontrolni organ pri posamezni podpisnici spremlja, kako se uresničujejo pravice, ki so s sporazumom dane delavcem; na primer nadomestilo za nočno delo, dopuste, nadure itd. In drug primer: delavski svet bi moral praviloma sam kontrolirati uresničevanje sklepov in izvajati sankcije proti tistim, ki sklepov ne uresničujejo. Kontrolni organi bi morali na tak sistem dela navajati vse organe in terjati kontrolo, kadar bi ugotovili, da le-ti samo to ignorirajo.) Zaradi tega bomo morali izpolniti tudi vse samoupravne akte, ki tako institucionalizirane kontrole zanemarjajo.

Očitno je, da moramo samopravno delavsko kontrolo graditi in izpopolnjevati na enakih osnovnih izhodiščih (položaj in vloge organov kontrole, volitve, osnovna smer in vsebina dela, pravice in dolžnosti organov kontrole itn.). Vendar pa bo v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela (TOZD) in v organizacijah združenega dela (OZD) kontrola zelo različna v podrobnostih, odvisno od sedanjih in že uveljavljenih postopkov. Torej enaka načela, ne pa tudi uniforma za vse! Zakaj naj bi na primer v Savi Kranj kontrolni organ kontroliral uresničevanje sklepov delavskega sveta, če to že nekaj let dokaj natančno in z organizirano evidenco opravlja delavski svet sam; predsednik mora začeti sejo z analizo uresničevanja dogovorov. Zakaj naj bi se v železarni na Jesenicah kdo drug ukvarjal s kontrolo potnin doma in na tujem, s kontrolo kilometrin itn., če to opravlja zelo odgovorno in tudi brezkompromisno in v skladu z internimi akti ustrezen finančni kolektivni izvršilni organ, ki tudi redno poroča o svojem delu, itd.).

Sestav, volitev in mandat kontrolnih organov

V dosedanjih razpravah je bilo o tem veliko povedanih besed in

mnenja so bila v začetku tudi močno deljena. Nekateri so menili, da morajo kontrolne organe sestavljati samo ustrezni strokovnjaki; v posameznih primerih so razmišljali celo o posebnih delovnih mestih »samoupravnih kontrolorjev«. Zlasti slednje bi pripeljalo do kontrole, ki bi bila nad vsemi, nekakšen notranji organ pregona, ali pa bi se taka kontrola še prej zlila s strokovno-tehničnim vodstvom. Dileme o sestavi kontrole so nastale tudi zaradi tega, ker smo podlegli mnenju, da mora biti organ sposoben sam opravljati finančno-administrativne revizije poslovanja, bilanc, investicijskih projektov ipd. Kontrolni organi naj bi potem takem nadomestili ali vsaj dopolnili delo deviznih in drugih finančnih inšpektorjev in finančnih služb. Takih organov velikokrat seveda ne bi bilo moč sestaviti tudi, če bi bilo to razumno in potrebno. Take naloge bi jim naložili tisti, ki bi delavsko kontrolo radi razorožili (tudi in celo usposobljen delovni inšpektor je npr. marsikdaj »razorožen«). Kontrolni organ mora imeti možnost in pravico, da po potrebi terjata strokovne ekspertize in analize finančnega poslovanja. Kandidati za volitve v samoupravne kolektivne organe delavske kontrole so vsi delavci, razen individualnih izvršilnih organov in vodilnih delavcev. Praviloma bi morali biti v organih v absolutni večini, če že ne vsi, delavci iz proizvodnih obratov in ne iz skupnih služb. (Predlog sklepov o delavski kontroli komisije sveta ZSJ za samoupravljanje je, naj bi bilo v organih delavske kontrole najmanj tri četrtine delavcev iz proizvodnje.)

Organe delavske samoupravne kontrole volijo vsi delavci v temeljnih organizacijah združenega dela. Ker gre za kolektivni organ, ki naj bo za svoje delo odgovoren volivcem in delavskemu svetu v skladu z določili v statutih in sporazumih, je v razpravah prevladovalo mnenje, da bi verjetno potem takem neposredno volili tudi vse kolektivne izvršilne organe. Ker vsak organ na svojem področju opravlja pomembne naloge in ker v okviru sprejetih norm in programov dela tudi odloča, bi ne bilo odveč, če uveljavimo načela neposred-

nih volitev za vse organe in ne le za delavski svet.

Za organe kontrole, ki bodo sestavljeni pri organizacijah združenega dela, v združenih podjetjih in podobnih asociacijah, pa naj bi uveljavili delegatsko načelo volitev oziroma enako, kot ga uveljavljamo s sporazumi o združevanju za druge kolektivne organe. Enotnost v načinu voljenja samoupravnih organov je pomembna, ker volitve izražajo tako raven njihove odgovornosti kot tudi pristojnosti. Z različnimi nivoji volitev ločujemo organe samoupravljanja na bolj ali manj pomembne, samostojne in odgovorne.

Mandat članov kontrolnih organov pa naj bo enak mandatu vseh drugih organov.

Odnos organov samoupravne delavske kontrole do delavskega sveta in drugih organov samoupravljanja

Organi kontrole so samostojni pri svojem delu v skladu s pravicami in dolžnostmi, ki so zapisane v splošnih aktih ali pravih. Njihovo delo je javno (nekateri predlogi govorijo tudi o izjemnih zaprtih sejah, kar je povsem nesprejemljivo) in dostopno vsem delavcem.

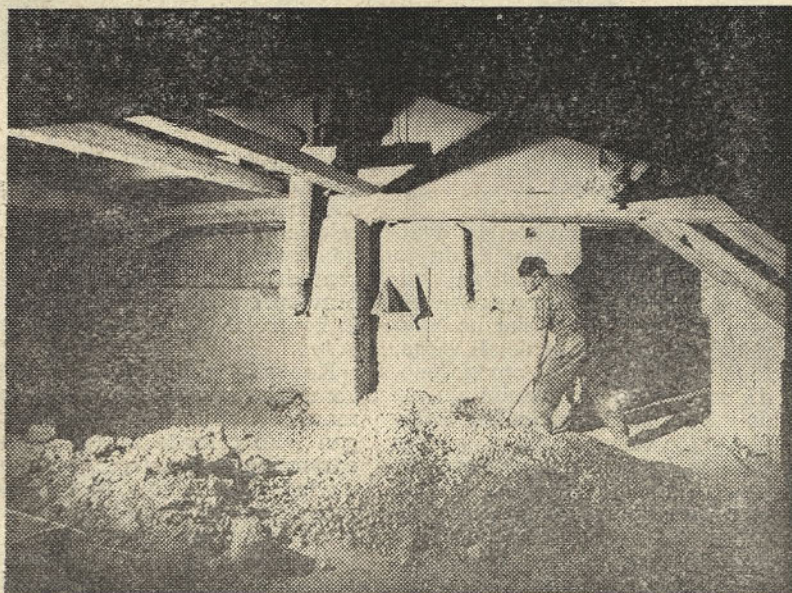
Samostojnost organov kontrole se izraža tudi v pravici do iniciative; v pravici pritegniti k sodelovanju strokovnjake in službe za pripravo ocen, ki so ji s statutom ali sporazumom poverjene; za organe kontrole morajo biti dostopni vsi dokumenti o poslovanju temeljne organizacije združenega dela.

Organi kontrole imajo pravico do iniciative tudi navzven. Toda tudi ta mora biti praviloma institucionalno urejena s statutom, oziroma sporazumom, kajti delavski svet mora vedeti prej in ne potem, kakšne ukrepe ali zahteve naslavlja kontrola na zunanje kontrolne organe (SDK, inšpekcije, tožilstva ipd.). Neposredno obračanje navzven bi morala biti pravica organov kontrole v vseh primerih, če notranji organi in tudi delavski svet ne bi podvzeli predlaganih ukrepov ali postopkov. Te pravice in medsebojni odnosi morajo biti dobro urejeni, ker pomnijo uresničevanje načela, da je delavska samokontrola integralni del samoupravnih odnosov in mehanizem samoupravljanja. (Čeprav bodo za urejanje tega odnosa zelo pomembne šele delovne izkušnje in je nemogoče predvideti vsa vprašanja in zaplete, opozarjamo na nesprejemljivo idejo v vzporednih pravicah delavskega sveta in kontrolnega organa. Gre za predlog, naj bi pomembne odločitve in akte spremljala oba organa na ločenih sejah. Odločitve bi bile veljavne šele potem, ko bi bile sprejete v enakem besedilu. To bi pomenilo uvajanje nekakšnega »dvodromnega parlamentarizma« v samopravni mehanizem. Argument za to je, da se je mnogo delavskih svetov zloilo s strokovno vodstveno tehnokratsko skupino in dela mimo avtentičnih interesov delavcev. Očitno je problem v takih primerih drugje in ne v kontroli). Končno bi morali funkcijo kontrole graditi na načelu, da morajo organi o svojem delu obveščati delavce (na zborih ali na drug način) in tudi organe

samoupravljanja ter zlasti delavski svet, ki slej ko prej ostaja najvišji izvršilni organ samoupravnega mehanizma. (Nesprejemljivi so predlogi, da organ kontrole sam ocenjuje, kdaj bo in če bo v svojem delu in ugotovitvah obvestil delavski svet. To direktno navaja na »tajno poslovanje« in »kuhinjo za zaprtimi vrati«, na nenehno sumničenje in v položaj organe pregona. Edina izjema, toda tudi ta zapisana v statutu, so morebiti lahko primeri, ko bi bila nakazana ali ugotovljena poneverba, kraja in podobna dejanja ter bi javnost dela lahko preprečila delo kriminalističnim organom in drugim uradnim organom pregona. Toda to ni v osnovi delovanje organov kontrole, kajti tatove, kriminalce, je dolžan prijeti vsak samoupravljavec).

Imuniteta članov samoupravnih kontrolnih organov

V naši republiki so se razpravljavci izrekli proti imuniteti članov kontrolnih organov. V nekaterih republikah si sindikati vzemajo za imuniteto članov kontrolnih organov zaradi večje svobode izražanja mnenj. Argumentov za tako stališče je dovolj: kritični odnos do odločitev, poslovanje in razpolaganje s sredstvi itd., morajo imeti vsi člani samoupravnih organov. Prisotnih posledic in šikaniranja za kritiko ne bomo preprečili, če bomo zaščitili samo nekaj članov kontrolnih organov. Po tej logiki bi morali imeti imuniteto vsi voljeni člani samoupravnih organov (teh je na primer v jeseniški železarni vsakokrat skupaj 900!), sicer bi se kritika in brezkompromisnost v boju za samoupravne odnose postopoma, če ne celo zelo hitro, preselila v en sam organ — v organ kontrole. Končno velja zaščititi, če hočete, »imuniteta« za vse delavce, ki tako ali drugače kritizirajo odnose ali poslovanje. Odnos je treba obrniti. Sankcije in šikaniranje za kritiko neustreznih samoupravnih odnosov in odločitev bomo preprečevali za vse člane različnih organov in za vse samoupravljavce sploh, če bomo najostreje (tudi z odpuščanjem) kaznovali tiste posameznike ali skupine, ki zaradi kritike izvajajo sankcije nad posamezniki ali nad skupinami delavcev. Razumljivo, da gre za zaščito kritikov neuresničenih pravic in dolžnosti samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in da ne gre za zaščito nediscipliniranih, lenih, nesposobnih itd. delavcev.) Samoupravna zaščita vseh delavcev bi morala biti v statutih določena veliko bolj oprijemljivo, kot je to storjeno doslej. Svoboda izražanja pa je ustavna pravica vseh občanov. Mimo ustavnih norm, ki omogočajo učinkovitejšo zaščito samoupravnih družbenih odnosov, bo še zlasti pomembna politična zaščita članov samoupravne delavske kontrole, ki jim jo morajo zagotoviti politične organizacije — Zveza komunistov in sindikati v delovni organizaciji. Taka vloga bi morala biti njihova statutarna dolžnost, kajti osamljeni in brez moralno-politične »imunitete« člani ne bi uspevali v svoji aktivnosti. Sindikati pa bodo tudi (Nadaljevanje na 17. strani)

Samotarna — prostor za sušenje gline

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

(Nadaljevanje s 16. strani)
z ustavo zavezani, da prek »brani-
lica samoupravljanja«, kot po-
sebne družbene službe, zaščitijo
samoupravne odnose in razumlji-
vo tudi ljudi, ki te odnose uresni-
čujejo.

Odnos med »notranjimi« in »zunanji« organi samoupravne družbene kontrole

Učinkovitost kontrole v TOZD
in OZD je odvisna od sodelova-
nja in dela zunanjih organov kon-
trole (skupščinskih organov, in-
špekcij SDK, itd.) in narobe. De-
lavska in družbena kontrola se
dopolnjujeta. **V bistvu bi morala
biti vsaka kontrola delavska, po-
meni v službi delavcev**, pa čeprav
lahko in večini dela oziroma
ukrepa proti interesu posameznika
ali posamezne organizacije
združenega dela. Zato najbrž ni
umestno še vedno prisotno loče-
vanje kontrole na »samoupravno«
in »državno kontrolo«. Če iz-
pustimo tiste posebne kontrole,
ki bodo še dolgo ostale tudi funk-
cije socialistične države, so ne-
dvomno **komisije za družbeni
nadzor pri skupščinah, službe
družbenega knjigovodstva in
bank**, v funkciji natančne finan-
čne evidence (drugo vprašanje je
banka kot ustanova za »koncen-
tracijo presežnega dela« v denar-
ju. Tu je banka sama potrebna
delavske kontrole) **in različne in-
špekcije** (inšpekcija dela in higi-
ensko tehnične varnosti, davčne
inšpekcije itd.) šansa delavcev in
organov kontrole, da dobe objek-
tiven in natančen vpogled v po-
slovanje in gospodarjenje z do-
hodkom, SDK ne more biti in ne
sme biti samo orodje države, da
na osnovi njenih podatkov zaje-
ma svoj obulus, ampak mora biti
tudi **služba samoupravne notra-
nje kontrole**. Vse bolj se mora
uveljaviti prav ta vidik njenega
delovanja in v zadnjem času se
SDK v Sloveniji v to tudi usmer-
ja.

Ker samoupravna kontrola kot
posebna funkcija samoupravlja-
nja doslej praviloma ni bila raz-
vita, bo treba odnose s tako ime-
novano zunanjo kontrolo še
razviti in utrditi. Te odnose bi
morali v začetku in s sedanjimi
pičlimi izkušnjami vsaj deloma
in v najosnovnejših potezah ure-
diti tako v samoupravnih aktih
organizacij združenega dela kot
tudi v dokumentih služb in zlasti
skupščinskih organov. V tem smi-
slu bomo morali izpopolniti zla-
sti statute občin in natančneje
opredeliti odnos komisij za druž-
beni nadzor in odnosu do notra-
nje samoupravne kontrole. Koor-
dinacija dela kontrolnih organov
bo omogočila tudi usposabljanje
enih in drugih, toda v začetku
bo to predvsem opora članom no-
tranih organov kontrole.

Končno moramo pri institucio-
nalizaciji kontrole upoštevati, da
njeno organiziranje ne bo več
fakultativno (pomeni: da lahko
organizirajo organe, če to hočejo
— glej 9. člen sedanje ustave!)
namreč ustavno obvezo. Vpraša-
nje torej ne bo: da ali ne, mar-
več kako kontrolo institucionali-
zirati, da bo ustrezna samouprav-
nim odnosom in interesom delav-
skega razreda. Interesu delavcev
bo z razvojem notranje kontrole
zadoščeno tudi zato, ker bo kon-
trola zaostрила odgovornost posa-
meznika, ki predlaga ali uresni-

čuje sklepe. Kontrola bo silila v
zakonitost poslovanja in bo pra-
vilno opredeljena **predvsem pre-
ventiva** (preprečevala bo napa-
čne sklepe, odločitve in odnose)
in **še za tem kurativa** (poprav-
ljanje storjenih napak, napačnih
odločitev itd.). Zveza komunistov
in Zveza sindikatov se bosta mo-
rali posvetiti tudi predlogu teze
o notranjih kontrolnih organih,
ki je vključena v drugo fazo
ustavnih sprememb. Na teh osno-
vah bi lahko predlagali spremem-
be in dopolnila teze, ki bodo ce-
loviteje zajele vso širino samo-
upravne kontrolne funkcije.

Samoupravna kontrola in sankcije

Samoupravni kontrolni organi
praviloma ne morejo sami izre-
kati kazni (sankcij) niti organom
niti posameznikom. V samo-
upravnih aktih (v statutih, v spo-
razumih ali pa v pravilnikih o
delu samoupravne kontrole, če
jih bodo imeli) pa bo treba na-
tančno določiti komu, kdaj in
kakšen ukrep (sankcije) predla-
ga samoupravni kontrolni organ
proti organom ali posameznikom,

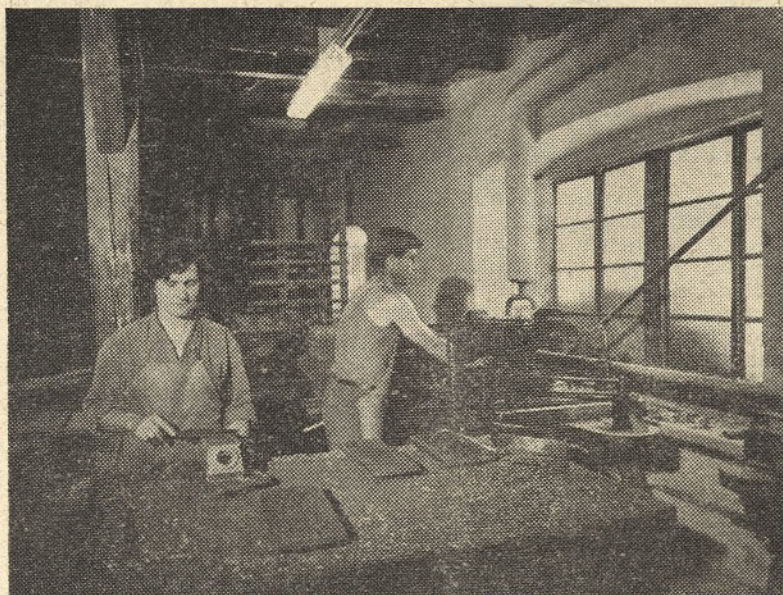
nov, naj le-ti ukrepajo, kadar bo-
do ugotovili, da so bili prekršeni
samoupravni dogovori, sporazu-
mi, statutarne norme itd. Kon-
trolni organi bodo morali biti s
statutom (sporazumom) zaveza-
ni, da predlagajo ukrepe proti
organom ali posameznikom (za-
le-ti tudi materialne!), ki bi s
svojimi netočnimi ali lažnimi in-
formacijami ter s prikrivanjem
objektivnih dejstev navajali dru-
ge na nepravilno odločanje.

Toda kljub tem notranjim raz-
merjem pri ukrepanju bodo mo-
rali imeti kontrolni organi pravi-
co in dolžnost obračati se tudi
na zunanje organe kontrole ali
na druge organe, npr. svete za re-
ševanje sporov iz samoupravnih
odnosov pri občinskih skupšči-
nah, na samoupravna sodišča itd.
Ta možnost je nujna zato, da bi
preprečili neustrezno ukrepanje
ali celo ignoriranje predlogov or-
ganov samoupravne delavske
kontrole. Pri utrjevanju samo-
upravnih odnosov, pri oblikova-
nju ukrepov in pri uveljavljanju
delavske kontrole sploh bo zlasti
pomembna tudi iniciativa sindi-
katov tako v organizacijah zdru-
ženega dela kot tudi na drugih

itd.); najmanj tako pomembno
oziroma še bolj **pomembno je,
da kontrolo tudi operacionaliziramo**
(po domače: da določimo
njene naloge in delo). Kontrola
bo usmerjena k cilju, to je k raz-
vijanju in utrjevanju samouprav-
nih družbenoekonomskih odno-
sov le takrat in še le takrat, ko
bodo ustrezno določene in do-
mišljene ter tudi normirane nje-
ne naloge. Če tega ne bomo sto-
rili, bomo sicer imeli samouprav-
ne kontrolne organe, toda le-ti ne
bodo delovali. Neučinkovitost, ki
je posledica pomanjkljive ope-
racionalizacije, je obsodba kon-
trole, (spomnimo se nadzornih
odborov). Lenin je pred delavsko
kontrolo nenehno postavljaval dve
načeli, ki ju moramo tudi danes,
petdeset let pozneje, z vso res-
nostjo upoštevati: Predvsem mo-
ra biti **praktična**, pomeni upo-
rabna, priročna in taka, da bo
gradila na dejstvih; in mora biti
učinkovita, kar pomeni dosledna,
brezkompromisna in odločna.
Sicer pa, če kontrola ne bo prak-
tična, bo neučinkovita. Učinkovi-
tost in praktičnost gresta v tem
primeru z roko v roki.

Res, da je vsebina kontrole vse
tisto, kar je vsebina samouprav-
nega odločanja. Toda praktična
kontrola tenja, da jo razdelimo
(če že ni) tudi na različne nosil-
ce in, da izberemo oziroma pod-
vržemo kontroli, ki jo bo opravl-
jal tudi poseben organ, najpo-
membnejše odločitve. Najpo-
membnejše so tiste odločitve, ki
so v medsebojni zvezi odločujoče
(pomembnejše je spremljati in
kontrolirati milijonsko investici-
jo, ki vpliva na mnoge stvari, kot
pa na primer vrtati po upraviče-
nosti do nakupa pisalnega stro-
ja). Bolje manj, toda tisto teme-
ljito in zato učinkovito! Splošna
statutarne določila o tem, da
kontrola kontrolira vse in ima
pravico pogledati vse, je lahko
splošno načelo, toda praktično ni.
(Za utrjevanje samoupravnih od-
nosov in pravic delavcev bo sto-
ril več tisti organ, ki bo npr. vsa-
ke tri mesece pregledal, kako se
uresničujejo pravice delavcev; za-
pisane v samoupravnih sporazu-
mih o delitvi, dohodku in osebnih
dohodkih, kot tisti, ki bo
vrtal v vse in zato lahko tudi v
nič.) Tudi pri tem, kaj naj bo
predmet kontrole, ni za vse ena-
ka uniforma, pač pa so skupna
vsebinska področja kontrole.

(Nadaljevanje na 18. strani)

Šamotarna — oblikovanje kanalske opeke

ki bi **kršili** samoupravne dolžno-
sti ali **omejevali** samoupravne
pravice delavcev. Kritiko delav-
skega sveta, predloge za spre-
minjanje že sprejetih odločitev ali
predloge za odpoklic bo na pri-
mer moral organ kontrole ures-
ničiti prek zborov delavcev, kri-
tiko in predloge za ukrepanje
proti posameznikom pa prek de-
lavskega sveta. Učinkovitost po-
stopkov in doslednost v tem po-
gledu bosta nedvomno pomemb-
ni za uveljavljanje samoupravne
delavske kontrole. Zato bo v
osnutku zapisana, ustavna teza
ki govori o osebni odgovornosti
delavcev pri opravljanju samo-
upravnih funkcij, osnova za obli-
kovanje novih, boljših norm o
odgovornosti in osnova za ukre-
panje proti neodgovornosti. V tej
tezi je namreč kot načelo postav-
ljena odgovornost članov izvršil-
nih organov, individualnih izvršil-
nih organov itd. tistemu organu
ali vsem delavcem, ki so jih vo-
lili ali imenovali. Kontrolni orga-
ni bodo — upoštevajoč to načelo
— terjati od posameznih orga-

ravnih. (Ustavna dopolnila, ki
jih pripravljajo, predvidevajo obli-
kovanje omenjenih organov in
tudi druge norme, ki naj bi po-
menile dosledno zaščito samo-
upravljanja in družbene lastni-
ne.

Vsebina, predmet samoupravne delavske kontrole

Zelo pomembno je vprašanje,
kaj je vsebina dela kontrole
sploh in še posebej kontrolnih
organov. Mnenja o tem so enot-
na, čeprava jih spremlja tudi po-
enostavljanje vsebine dela. So
namreč taki, ki menijo, da je vse,
kar naj bi kontrola storila, nad-
zor nad uresničevanjem sklepov
samoupravnih organov.

Praktična in učinkovita kontrola

Ko opredeljujemo vsebino de-
la samoupravne kontrole, se mo-
ramo najprej sporazumeti o tem,
kakšna je dobra samoupravna
kontrola. Ni dovolj, da kontrolo
institucionaliziramo (postavimo
organe, določimo način volitev

Šamotarna — ročno oblikovanje
težkih fazonskih opek

JUNIJSKA AKCIJA

Statistični podatki zadnjih nekaj let nam očitno kažejo porast števila nezgod v mesecu juniju. Kako to preprečiti? V čem naj bo naša skupna akcija? Kako vpliva utrujenost na počutje delavca? Vse to so vprašanja, na katera bom skušal odgovoriti.

Utrujenost je zelo neprijeten telesni občutek, ki delavcu ne dovoljuje, da bi začelo delo dobro in enako hitro nadaljeval. Strokovno pojmujeemo utrujenost kot obrambni refleks organizma, ki preprečuje pretirano obrabo organov in hkrati čuva energetske rezerve človeka. Utrujenost tako nastane, kot posledica prehitrega tempa dela, če je ciklus dela predolg in če delavec opravlja delo, ki je zanj pretežko.

Utrujenosti so raznovrstne in puščajo negativne posledice, saj zmanjšujejo odpornost človeškega telesa proti boleznim in povzročajo prežgodnjo onemoglost. Zaradi utrujenosti pada tudi storilnost dela, tako po količini, kakor po kakovosti. V takih primerih je zelo težko dosegati normo, kar ima za posledico, da postane

delavec nezadovoljen, nemiren ali celo razdražen. Tem hujše se ta pojav odraža tam, kjer je delo organizirano po skupinah in vsak posameznik predstavlja člen verige v proizvodnem procesu. Če prekinitev enega člana predstavlja resne motnje v normalnem delovnem procesu.

Med primeri utrujenosti je zelo značilna izčrpanost, ki nastane po enkratnem težkem fizičnem delu, ker so izčrpane energetske rezerve v organizmu. Zaradi prevelike izčrpanosti lahko nastopi hude posledice (tipično pri nekaterih športnih veličinah, kjer je nastopila celo smrt). Naveličanost se pojavlja zaradi enoličnega ponavljajočega dela in premajhnega zanimanja za to delo. Ta vrsta utrujenosti ni tako pomembna, vendar močno vpliva na efekt dela in samo počutje delavca.

Posebno pozornost obravnava pa zasluzi preutrujenost, ki nastane zaradi kopičenja utrujenosti po daljšem delovnem času (delo v tovarni in nato še razna dela doma). Delavec se kljub rednemu počitku (spanju) ne more

odpočiti in tako se iz dneva v dan v njem kopiči preutrujenost. V kolikor v določenem času ne poskrbimo za temeljit odmor, lahko to stanje privede do resnih motenj, ki povzročajo padec storilnosti, nevarnost poškodb, razna obolenja, nemir in negotovost, apatičnost in podobno.

Zelo zmotno je mišljenje, da je mogoče z različni poživili (alkohol, nikotin, kava in podobno) pregnati preutrujenost. Človeški organizem ni sposoben v tako kratkem času nadomestiti izgubljene energije, ki je potrebna za normalno funkcijo. Vsa ta poživila so namreč »hud bič« za živce.

Naša skupna akcija v borbi proti utrujenosti naj bo v tem, da bomo z uvečevanjem, dobrim uvajanjem, vajami za dosego večje spretnosti, omogočili lahkotnejše izvajanje dela. Z uvedbo primernejšega ročnega in drugega orodja ter raznih pomagala, lahko dosežemo ugodnejše rezultate, kakor tudi z racionalizacijo raznih postopkov. Pri delu je potrebno uvesti takšen tempo dela, ki ne bo povzročal prehitre utrujenosti delavca. Tudi mehanizacija sredstev za delo in avtomatizacija dela bosta preprečili preveliko utrujenost, saj napor na dela opravljajo stroji in naprave.

Našel sem le nekaj momentov, ki bi lahko s skupno akcijo preprečili poškodbe pri delu. Na drugi strani pa bi zagotovili dobro počutje na delovnem mestu.

SA MOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

(Nadaljevanje s 17. strani)
Kaj kontroliramo?

Predvsem moramo organizirati **kontrolno nad dohodkom**, ki je namenjen za enostavno ali razširjeno reprodukcijo. Zagotoviti moramo kontrolo nad združenimi sredstvi tako v asociacijah temeljnih organizacij združenega dela v vseh oblikah združevanja sredstev za določene namene (poslovne banke, zavarovalnice, interesne skupnosti). Če govorimo o kontroli dohodka, so to tudi obvezni in različni namenski skladi in najrazličnejši izdatki; gre skratka za kontrolo nad tem, kaj se dogaja z rezultati, ki jih je dalo živo delo, in še posebej, kaj je z minulim delom. Velik del dohodka, na katerega nismo dovolj pozorni, so stroški. Tudi tu bo kontrola neizogibna.

Dosledno izpeljana kontrola nad dohodkom postavlja na drugo mesto (**preprečevanje ekscesov** (okoriščanja, prisvajanja, korupcije itn.), ker so le-ti predvsem posledica pomanjkljive kontrole poslovanja. Torej posledica in ne vzrok. Vedeti moramo, da je največji eksces odtujevanja dohodka, še posebej presežnega dela izpod kontrole delavcev.

Kontrolo nad tistimi sredstvi, ki »krožijo ali se delijo« v organizaciji združenega dela, kot kontrolo nad tistimi sredstvi, ki cirkulirajo kot družbena akumulacija — so pa delavčev proizvod (kontrola nad »presežnim delom«) — bo podpora v prizadevanjih, da premagamo odtujevanje, ki trga delavcu iz rok ekonomsko in s tem tudi politično oblast. Zato je **kontrola nad gospodarjenjem in kroženjem »presežnega dela«** postavljena v središče vsebine dela kontrolnih organov in delavske kontrole sploh. To pa seveda ne pomeni, da prav v ta

okvir ne spada tudi kontrola uresničevanja samoupravnega sprejetih norm, kontrola nad uresničevanjem sklepov ter njihove skladnosti z določili samoupravnih aktov. Tudi kontrolo postopkov in odločitev s področja delovnih razmerij (sprejem na delo, odpust) so pravice, ki izvirajo iz dela in ustvarjanja presežnega dela.

Obsežen je spisek nalog, ki so lahko predmet kontrole. V učinkovito in praktično kontrolo ga bodo izoblikovale izkušnje, zato tudi nestrpnost ne bi prispevala k oživiljanju doslej preveč zane-marjene funkcije samoupravljanja.

(Napotke za praktično delavsko kontrolo; napotke, ki bodo opozorili na podatke, ki jih je koristno, če ne že nujno spremljati, in tudi na odločitve in postopke, ki bi jih morali spremljati, bomo natisnili v posebni brošuri. Gradivo bosta pripravila služba družbenega knjigovodstva — centrala za Slovenijo — in republiški svet ZSS. V tem gradivu bo mimo drugega upoštevana med drugim tudi pobuda komisije za družbenoekonomskie odnose občinskega sveta Zveze sindikatov Celje, ki je pripravila posebne formularje o dohodku ter njihovi delitvi. Predlagatelji priporočajo tako zbiranje in primerjanje gospodarsko pomembnih podatkov, ki so lahko vsem razumljivi in obenem pomenijo možnosti za uspešno in učinkovito kontrolo nad gospodarjenjem in nad socialno skladnostjo v medsebojnih odnosih. V predlogu bodo tudi napotila za kontrolo odnosov na področju delovnih razmerij ipd. Pri operacionalizaciji pa kaže uporabljati tudi že objavljena priporočila o stališčih medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko.)

BRAZILIJA gradi tri nove naprave za peletiziranje železne rude, od tega eno z italijanskim, drugo pa z japonskim sovlaganjem.

— **JAPONSKA.** Japonska firma Nippon Steel Corp. je razvila nov postopek za izdelavo nerjavečega jekla. Princip postopka je vpihovanje kisika v vakuumsko ponovko. Leta 1972 so izdelali 72.000 ton jekla po tem postopku.

— **ANGLIJA.** Angleška družba Magnesium Electron, Manchester, se ukvarja s poskusi razžveplevanja grodlja z magnezijem, ki ima, po mnenju njihovih strokovnjakov veliko možnosti, da spodrine vse druge postopke.

— **ANGLIJA.** Angleške državne železarne so podražile jeklo v povprečju za 9,5 %, kar ustreza porastu cen, do katerega je prišlo v zadnjem času povsod po svetu.

— **ZSSR.** V ZSSR, v Karagandi, je pričela z obratovanjem največja valjarna za hladno valjanje pločevine v Sovjetski zvezi. Pričakujejo proizvodnjo 8 milij. ton ali 25 % celotne pločevine v državi.

— **JUGOSLAVIJA.** Ameriška firma ARMCO je sklenila z Železarnami Skopje in Smederevo pogodbo o tehnični pomoči v vseh fazah proizvodnega procesa.

— **POLJSKA.** Za rekonstrukcijo Leninovih železarn bodo vložili letos več kot 98 milij. dolarjev, od tega 10,7 milij. za zaščito okolja. Valje za kontinuirano progo za široke trakove so naročili v Angliji pri Davy Roll Co.

— **ZDA.** V laboratorijih družbe Titanicum Metal Corporation, Ohio, so odkrili zlitino, imenovano **Nitinol** ali »Zlitina s spominom«. Material namreč privzame po toplotni obdelavi prvotno obliko, čeprav je bil predtem zaradi postopka ali konstrukcijskih zahtev močno deformiran.

— **ČSSR.** V železarni VSKG bodo prvič na Češkoslovaškem uporabljali v valjarni pločevine »on-line computer«, to je računalnik, ki ne samo izračunava, temveč tudi na podlagi izračunanih podatkov avtomatično upravlja tehnološki proces.

— **JUŽNA KOREJA.** V okviru vladnega programa investicij je predvideno povečanje proizvodnje jekla od sedanjega 1 milijona ton na 10 milijonov ton v letu 1980.

Šamotarna — v modelni mizarni

Delavki in delavci šamotne tovarne v letu 1940

Desetič mladinski pevski festival v Celju

Največja letošnja kulturna prireditev Celja

Mladinski pevski festival je manifestacija mladine zborovske pesmi in mednarodno srečanje pojoče mladine.

Namen festivala je medsebojno spoznavanje, zблиževanje in tekmovanje pojoče mladine ter prikaz dosežkov mladinskega zborovstva in mladinske pesmi pri nas in po svetu.

Zaradi velikega zanimanja za letošnji festival, vam priporočamo, da pravočasno rezervirate vstopnice za koncerte.

Novost letošnjega festivala je uvedba tekmovalnih koncertov z mednarodno udeležbo. Razen najboljših zborov iz vse Jugoslavije, ki so se v predtekmovanih kvalificirali za nastop v Celju, bodo letos nastopili še naslednji zbori iz zamejstva: Corul de copii Bukarešta — Romunija, Haags Matrozenkoor — Den Haag — Nizozemska, Predstaviten hor — Kanžalak — Bolgarija, Seve-raček — Liberec — CSSR in La cigale de Lyon — Lyon — Francija. Razen tega bodo izven konkurence sodelovali še: Kraški slavček — Devin-Nabrežina — Italija, Dekliški zbor — Segedin — Madžarska, Kammerchor — Wien — Avstrija in Musikgymnasium — Avstrija. Iz inozemstva je prispelo toliko prijav, da so bili organizatorji prisiljeni odkloniti 5 tujih zborov.

V tekmovalnem delu festivala mora vsak domači zbor zapeti obvezno pesem (ena izmed naslednjih: Kogoj — April, Adamič — Večerna, Šček — Koledniki) in tri pesmi po prosti izbiri. Ena izmed njih mora biti narodna ali partizanska. Jugoslovanske zbor-e ocenjuje zvezna žirija, v mednarodni žiriji pa sta dva zamej-ca in trije Jugoslovani.

Zadnji dan festivala bo na Muzejskem trgu v Celju po že ustaljeni tradiciji množični koncert združenih mladinskih zborov naslednjih osnovnih šol: vse celjske, Dobrna, Polule, Rimske Toplice, Spodnja Hudinja, Sempeter, Smarje pri Jelšah, Store, Vojnik, Vinska gora, Zreče in Zalec.

»Železar« na medobčinski dramski reviji

V soboto, dne 29. aprila 1973 je naše amatersko gledališče nastopilo na medobčinski dramski reviji, ki je bila, kakor vsako leto v Vojniku.

Naši gledališčniki so se na tej prireditvi predstavili s komedijo »VDOVA ROSLINKA« v režiji Cvetka Vernika.

Vojniška publika je pristrčno komedijo toplo sprejela.

Premiera na domačem odru je bila predvidena v petek, dne 11. 5. 1973. Družbeno-politične organizacije so v dogovoru z gledališčem sklenile, da bo ta predstava

PREGLED SPOREDA FESTIVALSКИH PRIREDITEV

31. MAJ

ob 17. uri v Muzeju NOB
OTVORITEV MEDNARODNE
RAZSTAVE MLADINSKE
GLASBENE LITERATURE

ob 19.30 v Narodnem domu
SLAVNOSTNI KONCERT —
otvoritev festivala
Sodelujejo: otroški zbori glas-bene, II., III. osnovne šole Celje, osn. šole Komen, Solkan in Velenje

1. JUNIJ

ob 9. uri v Pionirskem domu
POSVETOVANJE glasbenih
pedagogov.
Problemi intonacije u radu sa
zborom — prof. Slavo ZLATIĆ.

ob 17.00 in 19.30 v Narodnem domu
ZVEZNO TEKMOVANJE jugo-slovanskih mladinskih zborov (A): Beograd, Bitola, Kranj, Kotor, Maribor, Niš, Novi Sad, Senovo, Sežana, Titograd, Zagorje ob Savi, Zagreb.

2. JUNIJ

ob 9.00, 10.30 in 12. uri
v Narodnem domu
KONCERTNA MATINEJA
Sodelujejo: dekliški zbor Sege-din, mešani mladinski zbor slo-venške gimnazije Celovec, Kammerchor — Musikgymnasium Wien, mladinski zbori Beograd, Bitola in Niš

ob 17.00 in 19.30 v Narodnem domu
ZVEZNO TEKMOVANJE jugo-slovanskih mešanih (B) in de-kliških (C) zborov: Beograd, Celje, Celovec, Koper, Ohrid, Ptuj, Sarajevo, Velenje, Zagreb in Zrenjanin.

3. JUNIJ

ob 10. uri na Muzejskem trgu
MNOŽIČNI KONCERT združe-nih mladinskih zborov

ob 15. uri v Narodnem domu
MEDNARODNO TEKMOVA-NJE PREDMUTACIJSKIH ZBOROV

ob 20. uri
ZAKLJUČNI KONCERT naj-boljših zborov s podelitvijo fe-stivalskih plaket, odličij in na-grad.

podarjena ženam, članicam naše-ga kolektiva kot nadomestilo za ob osmem marcu izpadli kultur-ni program. No, tudi tokrat je prišlo do manjšega zapleta: zara-di boleznij v ansamblu so morali predstavo preložiti za en teden.

Izvedeli smo, da bo naše gleda-lišče, če ne bo posebnih tehničnih ovir, izvedlo letos ob občinskem prazniku in 400-letnici kmečkih uporov, predstavo na prostem. Edina ovira je zaenkrat še nedo-končana adaptacija besedila, ki bi jo po dogovoru morala posre-dovati ZKPOS Ljubljana.

čič-ko

Po planinskih poteh

Po celomesečnem prisilnem od-moru zaradi deževnega vremena, smo se 27. aprila namenili na Goro Oljko in Vinski vrh, da »za-vzamemo« dva nova vrha za na-šo »Savinjsko pot«.

Že v Celju, ko smo čakali na avtobus, je po malem škropilo. Med vožnjo proti Letušu se je vtila ploha, da se je kar kadilo, vendar smo se v Letušu junaško izkricali. Menili smo, da bo nek-do že popustil, ali vreme, ali mi. Jože nas je na križpotju še ove-kovečil za slučaj, da nam ne bi verjeli in junaško smo jo mah-nili proti Šmartnemu. In res, predno smo prišli do podnožja Oljke, je deževati prenehalo, pre-nehalo za ves dan.

Dom na Oljki je bil odprt in lepo ga urejajo. Tudi vreme nam je streglo, saj so se oblaki pre-trgali sedaj tu, sedaj tam, tako smo proti pričakovanju ujeli še kak pogled v sosesčino. Ogledali smo si tudi obe starinski cerkvi.

Z Oljke smo jo ucvrli navzdol, v gozdu zgrešili markacijo, na

Sicer sta se naša planinca po naših predvidevanjih res izgubi-la, potem pa naša postojanka z njuno neuničljivo iznajdljivostjo, s katero sta nam ves dan pri-pravljala prijetna presenečenja.

Naša naslednja obvezna točka je bila Čreta. Ker planinska koča tu še ni dokončana, smo dobili žig pri sosednjem kmetu. Časa smo imeli dovolj in sklenili smo skočiti še na Tolsti vrh — prvi tisočak na tej poti. Do podnožja je še nekako šlo po markacijah. Potem smo jo mahnili kar počez med grmovjem, kotanjami snega in obilico pomladanskega cvetja, ter na vrhu ujeli skrinjico z ži-gom. Nadaljevali smo v smeri Krešic in pri Svetem Joštu dobili še njen žig — drugi tisočak.

Ker zaradi izredno vetrovnega vremena nismo smeli počivati na prostem, planinskih zavetišč pa na poti ni, smo se po hitrem po-stopku in masovno odločili, da nam zadnja dva žiga tega dela poti res ne smeta danes manj-kati in tako smo se z vetrom

Planinci na poti na Tolsti vrh na Dobrovljah

cesti jo zopet ujeli, ter po poti mimo polj, skozi gozdove in mi-mo vinogradov srečno pristali na Vinskem vrhu. Ker je bilo za po-leževanje prehladno, prezgodaj pa še za domov in med nami pet planincev, ki še niso obiskali po-stopanke na Založah, smo se na-menili na Korbarjevo domačijo po tretji žig. Poleg žiga smo bili tu postreženi še s pristnimi do-mačimi dobrotami in proti 17. uri smo odšli domov.

Že 29. aprila smo se odpravili na Dobrovlje po dva nova žiga »Savinjske transverzale«. Vreme je bilo tako — tako. Deževalo zjutraj ravno ni in tako smo jo zopet iz Letuša mahnili v na-sprotno smer Oljke, na Bezovec.

V grupi smo imeli dva novince, ki muhastih markacij Savinjske poti še nista vajena. Ušla sta nam naprej že kar v začetku pohoda. Trdno smo bili prepričani, da ju bomo vsaj zvečer v Vranskem še ujeli, ali pa vsaj čez štiri dni v tovarni. A kako smo bili presenečeni, ko smo prišli do braslovške lovske koč-e, kjer je prvi žig tega dela poti, pa sta nas že pričakala in to z vročim čajem, ki sta ga skuhal-a sama. Ta se nam je razgretim odlično prilegel, prav tako smo bili iznenadeni nad prijaznim sprejemom braslovških lovcev.

vred zapodili navzdol do meje med Dobrovljami in Menino pla-nino. Navzgor na Predkovico je šlo sicer bolj počasi, a šlo je s posebnim zadovoljstvom, saj smo plan za ta dan presegli kar za 200 %. Tudi lovska koča na Ore-hovcu, zadnja postojanka ni bila odprta. Njen žig smo dobili na Vranskem.

Na ta dan smo ujeli čudovito prvo pomlad planin. Videti je bilo, da je sneg komaj pred ne-kaj dnevi izginil, saj smo ga po senčnih krajih še pošteno gazili — in tako so bili travniki in go-zdovi dobesedno posuti s pre-krasnim pomladanskim cvetjem. Pa tudi živahni ptičji koncert smo imeli ves dan zastoj.

Med potjo smo šli mimo treh zgodovinskih cerkvic, ki pa so bile seveda zaprte. Videli smo tudi dva spomenika NOB, tretje-ga Sländer—Krajerger nismo našli, čeprav so nam domačini dopove-dovali, kje naj bi bil.

Prva skupina naših planincev želi in namerava v maju končati Savinjsko transverzalo. S tem bo tudi PD Štore pridobilo že prve vodice za to pot. Udeleženci po-hodov pa si bodo pridobili do-volj kondicije za vzpone v sred-njgorstvo, ki bo verjetno v ju-niju že dostopno.

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT

Ekipa v odbojki — valjarna II + jeklovlek (spredaj: Selič in Križnik, stojijo: Kavčič, Vrečar, Bogdanovič, Valant)

Ekipa v odbojki — Uslužbenci (spredaj: Kaluža, Veber in Kavka F.; stojijo: Franulič, Držan, Gerkeš in Potočnik)

Ekipa v odbojki — Kalibrirnica in Valjarna I (Zorc, Piliš, Ramšak, Robič, Rozmarič, Kujan)

Ekipa v odbojki — Livarna (spredaj: Škoberne, Gračner, Šprajcer; stojijo: Šlatau, Pajk, Grubenšek in Bule)

Ekipa v odbojki — Obdelovalnica (spredaj: Karmuzelj in Bobek Mirko; stojijo: Ramšak, Zohar Vlado in Grajžl)

Pestra športna dejavnost

Medobratna tekmovanja v različnih športnih panogah so v širokem razmahu. Pohvaljujoče je veliko zanimanje in množičnost v sodelovanju. Doseženih je bilo tudi nekaj dobrih rezultatov. V nekaterih panogah so medobratna tekmovanja že zaključena ter so razvrstitve ekip že poznane. V nadaljnjem navajamo tako ekipne rezultate, kakor tudi rezultate posameznikov. Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo rezultate posameznikov samo za prvih pet mest v vsaki ekipi.

STRELJANJE

V tej športni panogi je nastopilo skupaj 187 posameznikov v devetih ekipah, ki so se razvrstile takole: 1. livarna — 950 krogov; 2. elektro-energetski — 885 krogov; 3. uslužbenci — 841 krogov; 4. valjarna II. in jeklovlek — 825 krogov; 5. kalibrirnica in valjarna I. — 817 krogov; 6. mehanična — 785 krogov; 7. obdelovalnica — 771 krogov; 8. jeklar — 733 krogov; 9. OTK — laboratorij — 636 krogov.

Najboljši posamezniki v ekipah so bili:

Livarna: Dečman Vili 171, 2. Založnik Anton 168, 3. Bulej Vinko 165, 4. Leban inž. Jože 151, 5. Roman Zapušek 148 krogov.

Elektro-energetski: 1. Miloradovič Rajo 147, 2. Krajnc Srečko 146, 3. Vindiš Anton 146, 4. Maček Franc 143, 5. Centrih Milan 140 krogov.

Uslužbenci: 1. Kavka Lidija 159, 2. Kralj Gabriela 144, 3. Štefančič Pavel 143, 4. Veber Tine 139, 5. Ivačič Katja 130 krogov.

Valjarna II + jeklovlek: 1. Ocvirk Polde 148, 2. Centrih Jože 147, 3. Kolar Marjan 139, 4. Felicijan Alojz 133, 5. Pugelj Milan 132 krogov.

Kalibrirnica + valjarna I: 1. Krajnc Emil 143, 2. Goršak Franc 141, 3. Zorc Franc 138, 4. Škerl inž. Ivan 133, 5. Čehovin Boris 131 krogov.

Mehanična delavnica: 1. Dečman Miha 159, 2. Štor Alojz 131, 3. Korent Rado 127, 4. Rozman Franc 127, 5. Oblak Vlado 124 krogov.

Obdelovalnica valjev: 1. Baumgartner Zdenko 141, 2. Ramšak Marjan 131, 3. Kačičnik Alojz 130, 4. Stotnik Drago 130, 5. Jager Emil 121 krogov.

Jeklar + elektroplavž: 1. Malec Boris 138, 2. Renčelj Jože 134, 3. Logar Zdravko 121, 4. Mežnar Milan 119, 5. Vodušek Miha 114 krogov.

OTK + laboratorij: 1. Golob Jože 125, 2. Kavčič Jože 115, 3. Šturber mg. Alojz 109, 4. Kragelj Ivan 101, 5. Urleb Stanko 96 krogov.

KEGLJANJE

V kegljanju v disciplini 100 lučajev (50 na polno, 50 na čiščenje) je nastopilo v 9 ekipah skupno 158 posameznikov. Ekipni vrstni red je naslednji: 1. OTK — laboratorij — 1194; 2. livarna — 1182; 3. elektro-energetski — 1174; 4. uslužbenci — 1134; 5. obdelovalnica — 1077; 6. kalibrir-

nica + valjarna I. — 1072; 7. mehanična — 1041; 8. jeklar + elektroplavž — 996; 9. valjarna II + jeklovlek — 870 podrtih kegljev.

Najboljši posamezniki v ekipah so bili:

OTK + laboratorij: 1. Golob Jože — 224, 2. Sivka Jože — 221, 3. Perper Milica — 203, 4. Godunc Ladi — 190, 5. Kovačič Jože — 183 podrtih kegljev.

Livarna: 1. Gračner Ivan — 218, 2. Škoberne Franc — 209, 3. Drobne Albin — 200, 4. Lubej Ciril — 191, 5. Grubenšek Franc — 118 podrtih kegljev.

Elektro-energetski: 1. Kavka Marjan — 211, 2. Štante Rudi — 207, 3. Rozman Dušan — 193, 4. Kovač Janko — 193, 5. Veselak Slavko — 186 podrtih kegljev.

Uslužbenci: 1. Ludvik Eva — 200, 2. Pušnik Karl — 198, 3. Veber Tine — 197, 4. Kajba Anton — 182, 5. Franulič Tone — 180 podrtih kegljev.

Obdelovalnica: 1. Baumgartner Zdenko — 197, 2. Kačičnik Alojz — 189, 3. Grozdnik Ljubo — 181, 4. Karmuzelj Drago — 175, 5. Urbanc Alojz — 168 podrtih kegljev.

Kalibrirnica + valjarna I: 1. Zorc Franc — 207, 2. Krajnc Emil — 201, 3. Robič Branko — 173, 4. Ramšak Srečko — 165, 5. Kunstek Milan — 165 podrtih kegljev.

Mehanična: 1. Felicijan Marjan — 202, 2. Dobršek Peter — 183, 3. Zumer Ivan — 176, 4. Klinar Božo — 166, 5. Korent Rado — 165 podrtih kegljev.

Jeklar + elektroplavž: 1. Križan Jože — 196, 2. Petkovič Pavel — 173, 3. Janžekovič Srečko — 161, 4. Vodeb Vinko — 159, 5. Malec Boris — 157 podrtih kegljev.

Valjarna II + jeklovlek: 1. Kolar Marjan — 162, 2. Slapnik Srečko — 154, 3. Bogdanovič Vlado — 145, 4. Trafela Franc — 139, 5. Križnik Ignac — 138 podrtih kegljev.

V ostalih športnih panogah so se ekipe iz posameznih obratov razvrstile v naslednjem vrstnem redu:

SMUČANJE: 1. uslužbenci, 2. mehanična, 3. livarna, 4. OTK-laboratorij, 5. obdelovalnica, 6. kalibrirnica + valjarna I, 7. elektro-energetski in 8. valjarna II + jeklovlek.

ODBOJKA: 1. valjarna II + jeklovlek, 2. OTK — laboratorij, 3. uslužbenci, 4. kalibrirnica + valjarna I, 5. livarna, 6. elektro-energetski, 7. obdelovalnica in 8. mehanična.

NAMIZNI TENIS: 1. mehanična, 2. elektro-energetski, 3. livarna, 4. obdelovalnica, 5. uslužbenci, 6. valjarna II + jeklovlek, 7. OTK — laboratorij in 8. kalibrirnica + valjarna I.

Po do sedaj dokončanih tekmovanjih, je vrstni red ekip v skupnem plasmanu naslednji: 1. livarna 58 točk, 2. elektro-energetski 52 točk, 3. uslužbenci 51 točk, 4.—5. OTK — laboratorij 44 točk, 6.—5. obdelovalnica 44 točk, 6. mehanična 43 točk, 7. valjarna II + jeklovlek 39 točk, 8. kalibrirnica + elektroplavž 14 točk.

Šolska telesna vzgoja v Štorah

Hiter razvoj na vseh področjih dela pušča za seboj nevarne posledice. Vsi ljudje čutimo tako ali drugače to hitenje. Raziskovalci trdijo, da je tak hiter tempo življenja avtomatizacija dela, motorizacija pa tudi ogromno sedenja ob učenju, morda tudi ob televiziji, škodljiv in bolj nevaren kot si mislimo. Nezgode, slabo zdravstveno stanje, duševne stiske, pa tudi velik odstotek nesposobnih mladih ljudi za služenje vojaškega roka povzročajo, da se tudi odgovorni forumi v Sloveniji intenzivneje ukvarjajo z nastalimi spremembami. Nevarnost za človekov bio-psiho-socialni razvoj je še večji, če upoštevamo dejstvo, da ta hiter razvoj prinaša tudi dobrine, katerim se ne bomo radi odpovedali. Zato je področje telesne kulture v zadnjem času postalo vse bolj aktualno.

Začnimo pri telesni vzgoji predšolskih otrok! Vzgojno varstvena ustanova zajema le majhen odstotek predšolskih otrok. Zasedajo staro stavbo, ki ne odgovarja normativom sodobne vzgoje in o kakem posebno načrtnem delu na področju telesne vzgoje ne moremo predvsem zaradi prostorske stiske govoriti. Bolj na-

črtno pa bi moralo delo na tem področju potekati ob lepem vremenu, ko so na razpolago travniki in igrišča, ki bi nam jih marsikatera vzgojno-varstvena ustanova v Celju zavidala. Morda bi se dalo ob boljši usklajenosti urnikov obeh šol — ŠIKC in osnovne šole — le najti vsaj dvakrat tedensko po urico prostosti v te-

lovadnici Partizana tudi v zimskih mesecih.

Podpreti moramo nujnost izgradnje nove ustanove po predlogu in obljubah pred referendumom. Vsako izgubljeno leto pri gradnji le še poslabša sedanje stanje. Malenkost pri telesnem izobraževanju predšolskih otrok opravlja tudi društvo Partizan. Trenutno je edino v celjski občini, ki ima tudi oddelek cicibanov. Vanj je vključenih 54 otrok in imajo vadbo 2-krat tedensko po 2 šolski uri.

Stanje na osnovni šoli se je ob izgradnji nove šole in pridobitvi nove telovadnice zavidljivo izboljšalo, saj je odpadla zamuda ob hoji do objekta in odpadle so tudi blok ure. Kadrovska zasedba ustreza predpisom. Telesno vzgojo poučujejo predmetno že od 4. razreda naprej. Kljub vsem tem ugodnostim pa moramo 2-krat tedensko uporabljati za pouk telesne vzgoje še telovadnico Partizana in da učenci od 1. do 3. razreda v dopoldanskem turnusu praktično ne morejo uporabljati telovadnice. Na razpolago sta samo 2 uri tedensko. Več prostora je v popoldanskem času. Dogovorjeno je, da bodo učenci v popoldanski smeni imeli 3 ure pouka telesne vzgoje, kar pa se ne izvaja dosledno. Nujno potrebno bi bilo pridobiti še en manjši prostor za pouk telesne vzgoje. Najprimernejši bi bil prostor v podaljški telovadnice (temelji za nezgrajeni likovni paviljon), kjer bi se dala zadnja stena telovadnice izkoristiti za nov prostor in bi tako odpadli vsi dodatni stroški za garderobe in stanitarije. Ob sedanjih stabilizacijskih ukrepih bo to verjetno težko izvedljivo, bi pa vsaj lahko prihranili prostor oziroma lokacijo, saj verjetno v prihodnjih letih ob razširitvi ŠIKC tudi Partizanova telovadnica ne bo več na razpolago.

Pri problematiki telesne vzgoje na šoli pa je treba povedati, da kljub vsem težavam vendar po pogojih (objekt, razumevanje vodstva šole, ljubezni nekaterih učiteljev v nižjih razredih do pouka telesne vzgoje), ki jih imamo, odstopamo od ostalih celjskih šol, saj imamo pouk že od 4. razreda predmetno, od šestega razreda ločeno po spolu, nimamo blok ur, nimamo pri urah več kot 35 učencev, kar pa so končno tudi za ta pouk težki pogoji, ker je tudi takšno število za intenzivno sodelovanje posameznega učenca, preveliko.

Od dni, ko je bila telovadna oprema vsesplošen problem na tej šoli, se je marsikaj spremenilo in sedaj opreme ne nosijo s seboj samo malomarni učenci, kar pa se pojavlja tudi na izobraževalnem področju dela šole. Tudi pri higieni naših otrok smo prišli malo dlje, vendar menim, da so nekateri otroci le še malo preveč zanemarjeni in da bo še vedno treba pri našem pouku privzgajati tudi higienske navade. Poseben problem so tudi otroci, ki niso iz zdravstvenih razlogov telovadili leto ali dve in jim zato manjka gibalne izobrazbe. Takšnih otrok je tudi pri nas precej in bi bilo potrebni posebne vadbene.

V zimskem času telovadnica ni vedno primerno ogreta, kar po-

vroča dodatne težave pri pouku. Kar zadeva igrišča, bi bilo nujno zgraditi ob gradnji vzgojno-varstvene ustanove tudi malo igrišče univerzalnih dimenzij s preprostim orodjem (bruna, peskovnik, plezala ipd.), ki bi ga ob pametnem razporedu vsi skupaj uporabljali — predvsem pa učenci nižjih razredov.

Na šoli deluje šolsko športno društvo, v katerem dela 5 zunanjih sodelavcev in 4 pedagoški delavci (planinska sekcija, šahovski krožek). Redne dejavnosti so: košarka, rokomet, folklor, šah, občasno atletika, smučanje, talna telovadba. Tekmovali so v občinskem in republiškem merilu.

Problematika je predvsem ta, da je telovadnica v zimskem času tako prenatrpana z rednimi urami, da je na razpolago za ŠSD le 12 ur tedensko v popoldanskem času, kar pa je izdatno premalo. Načelu množičnosti ni zadoščeno, ker prihajajo v sekcije predvsem otroci z Lipe. Mnogo boljše bi bilo, ko bi se dalo najti prostor in čas za delo v kroških takoj po pouku.

Zelo dobro je razvito sodelovanje med društvom Partizan in šolo. Skupno koristijo obe telovadnici in kadre, oboje pa je za oba partnerja nujno potrebno in koristno. Preko šole se opravlja tudi propaganda za vključevanje otrok v članstvo društva. Posebno dobro je to sodelovanje med sekcijo za splošno vadbo, košarkarsko, rokometno, smučarsko sekcijo in šolo. Vsi odprti prostori v Štorah in ena telovadnica so last Partizana in so šoli vedno na razpolago. Tudi šola daje rokometnaštem in košarkarjem Partizana telovadnico brezplačno v uporabo. V vseh tekočih stvarih na področju telesne kulture v Štorah se skupno dogovarjajo in imajo tudi svojega zastopnika v UO društva in v odboru planinske sekcije.

Vse podružnične šole so brez ustreznih pokritih in odprtih objektov za pouk telesne vzgoje. Temu ustrezne so tudi njihove težave pri izvajanju pouka telesne vzgoje.

V preteklem šolskem letu so uspešno organizirali šolo smučanja kar ob šoli, tako da so imeli učenci 2 uri pouka in 4 ure pouka smučanja v naravi. Učenci so imeli kosilo v šoli. Zaradi slabih snežnih razmer je bila šola smučanja izvedena samo za 5. a in 5. b, 5. c oziroma 6. c bi moral imeti šolo smučanja letos, če bodo ugodne snežne razmere.

Tov. Kristanova je kot vaditelj smučanja po opravljenem pouku uspešno priskočila na pomoč pri učenju smučanja. V prihodnje bo nujno potrebno nabaviti še 20 parov smuč, tako da bo na razpolago 40 parov.

Šolo plavanja za učence 4. razredov vključno podružnične šole, so izvedli v šoli v naravi na Rabu. Učenci so se v velikem številu naučili plavati, saj se ta oblika učenja plavanja, spremembe okolja in koriščenja morske vode ne da primerjati z nobenimi porajajočimi oblikami šol plavanja. Je pa seveda res, da je ta oblika precej dražja. Železarna je materialno premalo priskočila na pomoč, kljub temu pa smo za razumevanje z njihove strani vseeno hvaležni.

Košarka

REZULTATI, KI OBETAJO

S tekmo Kovinar:Drava Ptuj se je začela v Štorah košarkaška sezona. V času od aprila od konca junija se nam obetajo v Štorah zanimive tekme, saj se je vodstvo košarkaške sekcije odločilo, da sodeluje v tekmovalnem delu s tremi moštvoma: s pionirji v medobčinski pionirski ligi, s člani »B« (mladinci) v medobčinski ligi ter »A« moštvom, ki nastopa že tretje leto v II. slovenski košarkaški ligi — vzhod.

PIONIRJI: Žalec:Kovinar 39:50 v Žalcu, Kovinar:Kovinotehna 52:48 v Štorah.

Pionirji so z dosedanjim igro potrdili pričakovanja vodstva sekcije in košarkaških delavcev na celjskem področju, ki so že pred prvenstvom ugotovili, da vzgajamo v Štorah najboljše pionirje — košarkarje. Že rezultati v lanskem letu, ko so se pionirji uvrstili v polfinale košarkaškega prvenstva SRS, so potrdili pravilno usmeritev sekcije, da posveča največ pozornosti vzgoji domačega mladega igralnega kadra, kakor tudi domačega trenerskega kadra.

KOVINAR »B« (mladinci): Žalec »B«: Kovinar »B« 59:50 v Žalcu, Kovinar »B«: Šmarje 62:58 v Štorah.

Še lansko leto pionirji, sedaj mladinci, nastopajo v medobčinski ligi — člani, z namenom, da v konkurenci fizično močnejših članskih ekip dozorijo kot igralci, da k svoji že pridobljeni tehniki igranja dodajo še rutino, moč oziroma, da pač pridobijo vse tisto, kar bodo kot igralci kasneje v višji ligi še kako potrebovali. Tudi tu so rezultati glede na to, da je ta ekipa najmlajša v ligi, več kot zadovoljivi.

CLANI: Kovinar: Drava 71:51 v Štorah, Steklar: Kovinar 66:56 v Rogaški Slatini, Kovinar: Žalec 72:71 v Štorah.

Z izkupičkom članskega moštva smo lahko po treh prvenstvenih kolih zadovoljni. Lahko bi bilo celo boljše. Po nepotrebnem je bila zgubljena tekma s Steklarjem, saj se po vodstvu v prvem polčasu in v začetku drugega —

20:11 točk nihče od prisotnih ni nadejal tako naglega preobrata.

Iskati vzroke za poraz je težko. Verjetno bo še najbližje resnici dejstvo, da je bila to druga tekma in da so treningi zaradi odsotnosti igralcev (šola popoldan, v Ljubljani) še vedno v telovadnici.

V nadaljevanju prvenstva lahko pričakujemo ugodne rezultate, kakor tudi uvrstitev v gornjem delu lestvice.

KDAJ BOMO GLEDALI KOŠARKO?

Z željo, da bi privabili na košarkaške tekme čimveč gledalcev, ljubiteljev te lepe igre, objavljamo razpored prihodnjih tekem do konca sezone. Navedene so samo tekme na domačem igrišču — to je na stadionu na Lipi.

PIONIRJI:

Kovinar: Mozirje — v nedeljo 3. 6. ob 9. uri. Kovinar: Celje — v torek 5. 6. ob 17. uri.

KOVINAR »B« (mladinci)

Kovinar »B«: Laško — v nedeljo 27. 5. ob 9. uri. Kovinar »B«: Prebold — v torek 5. 6. ob 18. uri. Kovinar »B«: Hudinja — v nedeljo 24. 6. ob 9. uri.

CLANI:

Kovinar: Bistrica — v soboto 26. 5. ob 17. uri. Kovinar: Prebold — v soboto 9. 6. ob 17. uri. Kovinar: Ruše — v soboto 16. 6. ob 17. uri.

Odbor sekcije vabi na ogled tekem vse ljubitelje igre pod košema. Še posebno vzpodbudno za košarkarske delavce je obisk staršev igralcev, kar je potrdilo, da imamo v svojih prizadevanjih vso podporo le-teh. Odbor sekcije je tako kot vseskozi doslej tudi na zadnji seji spregovoril o sodelovanju s šolo in starši z namenom, da bi telovadnica in igrišče postala res zbirališče vseh, ki jih veseli igra pod koši s pogojem, da so tudi rezultati v šoli dobri ter da je obnašanje vseh igralcev, kakor tudi funkcionarjev sekcije dostojno športnega delavca. Le s takšnim delom bodo rezultati dobri rezultati ter primerno športno obnašanje bo polnilo tribuno. — L. K. —

KADROVSKE VESTI

V mesecu aprilu so bile naslednje kadrovske spremembe v naši delovni organizaciji.

Iz JLA se je vrnil

MASTNAK IVAN, PK strugar, obdelovalnica valjev.

Novi člani delovne skupnosti

V obdelovalnici valjev: VERVEGA VALERIJ, PK strugar, ZGONEC JOŽEF, NK delavec. V valjarni I: REZEC FRANC, REZEC SREČKO, GROBELSEK DANIJEL, ROMIH JOŽEF — vsi NK delavci. V mehanični delavnici: MARKOVIC NEDELJKO, PK strugar. V livarni valjev: ZEME FRANC, SLUGA MIROSLAV, PRAH ANTON — NK delavci. V finančnem sektorju: KERZNAR FRANC in KERZNAR VIDA — oba ekonomska tehnika. V gostinski enoti se je zaposlil: ZIMSEK JANEZ, KV tesar; v skladišču: KOLMAN MIHAEL, NK delavec, v komunalnem oddelku VODEB JOŽEFA, NK delavka; v OTK POTOČNIK JOŽEF, KV brusilec. V tehničnem sektorju: GORSEK EGON in SMID EDVARD, oba strojna tehnika — sprejeta kot pripravnik.

Želimo vam dobro počutje med nami!

Po lastni želji so odšli iz podjetja:

PREVOLNIK JERICA, kemolaborant iz kemičnega laboratorija, GRADIC ADOLF, prebodar iz elektroplavža, VRECKO Marija, ekonomski tehnik iz komercialnega sektorja.

Zaradi samovoljne prekinitev delovnega razmerja so odšli:

KOROŠEC MILAN, KV livar iz OTK, LORGER FRANC, NK delavec iz livarne sive litine, RACMAN ANTON, NK delavec iz elektroplavža; POLŠAK JOŽE, NK delavec iz valjarne II; ZAVSKI STANISLAV, NK delavec iz livarne sive litine; GROBOVSEK SREČKO, NK delavec iz valjarne I; GORIŠEK RAJKO, NK delavec iz obdelovalnice valjev, ŠTURBEJ FRANC, NK delavec iz livarne valjev; LAVRIHA FRANC, delavec iz valjarne I; PETREJ RUDOLF, KV strojni ključavničar iz livarne valjev; CIRIČ DRAGO, NK delavec iz livarne valjev; GABER ANTON, NK delavec iz jeklarne; PLAHUTA FRANC, PK žerjavovodja iz jeklarne; ŠOSTAR JOŽE, PK ključavničar iz mehanične delavnice; JAZBEC VID, NK delavec iz šamotarne; DECMAN MARJAN, NK delavec iz valjarne II; ŽAFRAN CVETKO, NK delavec iz mehanične; LEBER FRANC, NK delavec iz livarne valjev; POGLSEK PETER, NK delavec iz livarne sive litine; POVH VILJEM, KV strugar iz obdelovalnice valjev; FIDLER JOŽE, KV strojni ključavničar iz obdelovalnice valjev; KAMPUŠ ŠTEFAN, NK delavec iz elektroobrata; LI PAR JOŽE, NK delavec iz livarne sive litine; LUKAČ FRANC, obratni električar — elektroobrat; Kladnik FRANC, PK ključavničar iz valjarne II; REGORŠEK STANISLAV, KV žerjavovodja iz

livarne valjev; KAJTAN ZLATKO, NK delavec iz livarne sive litine; TRŽAN MILAN, NK delavec iz jeklarne; ZORKO IVAN, KV strugar iz mehanskega sklopa; OBERŽAN ALOJZ, poklicni gasilec iz varnostne službe.

Naraščaj v družini so dobili

VERBOVSEK FRANC iz valjarne I, STRAŠEK IVAN iz jeklarne, DECMAN MIHAEL iz priprave vzdrževanja, VEBER ŠTEFAN iz elektroobrata, MASTNAK MAKŠ iz mehanične delavnice, KREGAR MIRKO iz valjarne I in REZAR FILIP iz mehanične delavnice. Čestitamo!

Na novo življenjsko pot so stopili:

PEVEC JOŽE iz valjarne I, BRELC FRANC iz prometa, GUČEK KARL iz valjarne I, DEBELEC AVGUST iz prometa, SENICA ANTON iz valjarne II, PRAZNIK KONRAD iz skladišča, MATZELE ALOJZ iz mehanične delavnice in VOLAVSEK IVAN iz valjarne II.

Želimo mnogo družinske sreče!

KOT IZREDNI SLUŠATELJI SO ZAKLJUČILI ŠTUDIJ:

ANTON KLINE, zaposlen v tehničnem sektorju kot vodja vzdrževalno transportnih naprav, na Višji tehniški šoli za varnost pri delu v Zagrebu in si pridobil naziv »inženir varnosti pri delu«.

JOZICA SUBOTIČ, zaposlena v upravi osnovnih sredstev kot vodja ekonomskega oddelka, na Višji pravni šoli v Mariboru in si pridobila naziv »pravnik«.

V aprilu je tovarišica IVANKA ORAZEM, zaposlena kot pripravnica v kadrovskem sektorju, naša štipendistka, zaključila študij na višji šoli za socialne delavce. Iskreno čestitamo!

OBVESTILO

Zaradi različnih ugibanj in nečnih informacij v zvezi z zasedbo delovnega mesta »direktor kadrovskega sektorja«, je potrebno dopolniti informacijo, ki je sicer že bila posredovana v »Železarju« po razpravi in sklepu kadrovske-socialnega odbora. Po uveljavitvi pravice do upokojitve tov. Markoviča je delovno mesto izpraznjeno in je bil objavljen razpis za njegovo zasedbo. Odbor je dal soglasje, da se s tov. Markovičem sklene ponovno delovno razmerje, da bo sodeloval pri realizaciji programa nadaljnega razvoja kadrovskega sektorja ter za koordinacijo dela na kadrovskem področju vsaj do zasedbe praznega in razpisanega delovnega mesta direktorja sektorja. Tako je bil tov. Markovič Rajko s 1. 11. 1972 razporejen na delovno mesto »svetovalca za organizacijsko upravne zadeve« in v tem svojstvu tudi opravlja svoje delo, predvsem na kadrovskem področju.

NAŠI UPKOJENCI

TILINGER JAKOB, rojen 2. 8. 1914 v Vodružu pri Sentjurju, sedaj stanuje v Štorah, po poklicu kurjač in strojevodja na parni lokomotivi. Najprej se je zaposlil leta 1941 na železnici v Celju in na Dunaju, kjer je delal kot premikač do leta 1944. V juliju 1946 se je zaposlil v Železarni Štore,

najprej je bil razporejen v jeklarne in od 1948. pa v delovni enoti promet, kjer je najprej delal kot premikač, nato kurjač in nazadnje strojevodja na lokomotivi. Zadnja štiri leta pa je bil zaradi slabega zdravstvenega stanja razporejen na delovno mesto tehtalca, kar je delal vse do 10. 4. 1973, ko je bil invalidsko upokojen.

FERENČAK, rojena GROBIN JOŽEFA, rojena 10. 3. 1921 v Brecelju pri Smarju, sedaj stanuje v Štorah. Od leta 1947 do 1950 je delala pri JDZ Celje, dne 2. 3. 1950 pa se je zaposlila v energet-

skem obratu kot progovna delavka. Leta 1961 je bila premeščena na ekspedit, kjer je bila vse do 30. 4. 1973, ko je bila starostno upokojena.

KRESNIK MIHAEL, rojen 24. 8. 1938 v Kompolah, kjer še sedaj stanuje. Že leta 1958 se je zaposlil v našem podjetju in delal do 1961. leta, ko se je premestil k

Montani v Sentjur. Ponovno se je 16. 4. 1962 zaposlil v našem investicijskem skladišču, od leta 1968 dalje pa je bil zaposlen kot vratar v livarni II. Dne 10. 4. 1973 je bil invalidsko upokojen.

VENGUST ALOJZ, rojen 6. 6. 1927 v Prožinski vasi, sedaj pa stanuje v Podgradu pri Sentjurju. Do 7. 1. 1945 je bil doma, nato pa odšel v NOB. Po vrnitvi iz NOB je še odslužil vojaški rok, nato pa se 12. 1. 1948 zaposlil v naši delovni organizaciji — obra-

tu, kjer je delal pretežno kot predškarjevec. Zaradi slabega zdravja je bil leta 1963 premeščen na ekspedit za tehtalca, kjer je delal do 11. 4. 1973, ko je bil zaradi slabega zdravja invalidsko upokojen.

KLAVŽAR ALOJZ, rojen 23. 4. 1937 v Veterniku pri Smarju, sedaj stanuje v Pečovju 32 pri Štorah. Njegova prva zaposlitev je bila leta 1955 v Novem mestu pri podjetju Pionir, nato je delal še nekaj let v rudniku Borovnica, v

letu 1960 nekaj mesecev v Železarni Jesenice, dne 2. 9. 1960 pa se je zaposlil v naši delovni organizaciji — delovni enoti jeklarne, kjer je pretežno opravljal delo ponovčarja. Dne 11. 4. 1973 je bil zaradi slabega zdravstvenega stanja invalidsko upokojen.

Veš, moja žena me stalno kreaga, ko prinašam domov praat mojo zamazano delovno obleko.

Saj mene tudi. Kar potolaži se, saj v našem združenem podjetju že perejo delovne obleke v tovarnah. Za sedaj sicer res samo še na Jesenicah in na Ravnah — pa saj smo združeno podjetje.

DELOVNO DOLŽNOST SO PREKRŠILI

V marcu 1973 so se komisije za kršitev delovnih dolžnosti pri svetu metalurške, kovinske enote, vzdrževalnih obratov in sveta skupnih služb sestale štirikrat in obravnavale 43 primerov kršitev delovnih dolžnosti.

HUJŠE SO PREKRŠILI DELOVNO DOLŽNOST

I. Predlagani Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek:

1. PAVLOVSKI BLAGOJE, jeklarna: 15. 1., 20. 1., 14. 2. in 1. 3. 1973 neopravičeno izostal z dela — predlagan Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

2. ANTLEJ FRANC, livarna II: 16. 2. 1973 ponovno neopravičeno izostal z dela — predlagan Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

3. ALASEVIČ MILAN, obdelovalnica litine: storil več grobih kršitev delovnih dolžnosti, ko je samovoljno uravnaval svoje obveznosti, grozil z napadom z nožem svojemu obratovodji ter storil žaljiv izpad z osmrtnico — predlagan Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

4. VOGA STANISLAV, nadzor na služba: 4. 3. 1973 samovoljno zapustil delovno mesto ob 18. uri in 15 minut, na delu pa bi moral biti do 5. 3. 1973 do 6. ure zjutraj — predlagan Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

5. MOČNIK RUDOLF, mlajši, mehanična delavnica: 10. 3. in 17. 3. 1973 ponovno neopravičeno izostal z dela — predlagan kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

6. CENE VLADO, obdelovalnica valjev: 2. 12. 1972 ponovno neopravičeno izostal z dela — predlagan Kadrovsko-socialnemu odboru v nadaljnji postopek.

II. Z zadnjim javnim opominom:

1. KOCMAN VINKO, valjarna II — 22. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

2. SALEKAR JOŽE, kaliberski oddelek: 29., 30. 1. in 15. 2. ter 17. 2. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

3. VERBOVŠEK MILAN, kaliberski oddelek: 29. 1. 1973 odklonil delovni nalog — zadnji javni opomin.

4. UDOVČ ALOJZ, jeklarna: 29. 12. 1972 in 15. 1. ter 16. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

5. SKET IVAN, jeklarna: 7. in 8. 3. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

6. SARLAH ANTON, livarna II: 6. SARLAK ANTON, livarna II: 31. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

7. GABRIČ JOŽE, garaža: 16. in 17. 2. 1973 neopravičeno izostal z dela — zadnji javni opomin.

III. Z javnim opominom:

1. MARKOVIČ STANE, valjarna II: 6. 2. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

2. KREGAR SREČKO, valjarna II: 17. 12. 1972 poškodoval zapornico pri vratarnici Godečev most — javni opomin.

3. MUHA FRIDERIK, jeklarna: 18. 2. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

4. GROBELŠEK FRANC, elektroplavž: 3. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

5. ZOLGER FRANC, jeklarna: 15. 12. 1972 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

6. ROMIH FRANC, livarna valjev: 4. 3. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

7. ANTLEJ SILVO, livarna II: 26. 1. 1973 in 15. 2. 1973 — 4 ure ter 19. 2. 1973 — 6 ur neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

8. SARLAH ANTON, livarna: 31. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

9. REGORSEK STANKO, livarna I: 27. 1. 1973 neopravičeno izostal z dela — javni opomin.

10. OMERZA FRANC, nadzor na služba: v marcu 1973 si je prisvojil predmet v vrednosti nad 50 din — javni opomin.

11. OSTROŽNIK SILVO, valjarna II: 16. 10. 1972 zanemaril svojo delovno dolžnost kot ogrevalec in je v tej posledici prišlo do pregretja materiala — javni opomin.

Iz pisarne pravne službe

ZAHVALA

Ob tragični izgubi mojih dveh najdražjih

VASJE IN PRIMOŽA

se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki so mi v težkih trenutkih kakorkoli pomagali, sočustvovali z mano in mi blažili bol po strahovitem udarcu življenja. Posebno se zahvaljujem svojim sosedom, sodelavcem in prijateljem ter vsem, ki so ju spremili na zadnji poti in darovali vence in cvetje.

Neutolažljivi oče
Ivan Gračner

ZAHVALA

Ob izgubi dragega očeta

IVANA VREČKA

se iskreno zahvaljujem tovarni za darovanje vencev, godbi na pihala, posebno pa še tovarišu Borisu Malcu za iskren govor. Žaljujoči sin Karli in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega ljubega moža, očeta, dedka in tasta

KARLA JANCICA

iz Hrušovca pri Sentjurju, invalidskega upokojenca Železarne Štore, se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegov poslednji dom, mu darovali vence in cvetje. Posebna hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam kakorkoli nudili pomoč v najtežjih trenutkih, nam izrazili sožalje. Havla sindikalni podružnici Železarne Štore za venec ter pevcem za izpete žalostinke pri odprtem grobu in častni straži ob krsti.

Globoko žalujoča žena Marica, hčerka Irenca z družino in ostali sorodniki.

Iz uporabne psihologije

KAJ NAM SPLOH POKAŽEJO PSIHOLOSKI TESTI

SPOSODNOSTI SO PREDPOGOJ

Človeka lahko zelo smotno opredelimo po tem, kako dobro dela, na kakšen način dela in zaradi česa dela. Njegove sposobnosti in znanje nam pokažejo, kako dobro dela; temperament in karakter nam pokažeta, na kakšen način dela; potrebe, stališča in interesi pa nam pokažejo, zaradi česa človek dela. S to razdelitvijo so nakazani postopki oz. področja, katera moramo zajeti s testi in ki jih potemtakem navadno delimo v teste sposobnosti, teste znanja in teste osebnosti.

S testi sposobnosti merimo človekove predpogoje (dispozicije) za pridobitev neke posebne spretnosti ali znanja oz. poklica. Pri tem preizkušamo sposobnosti vida, sluha in drugih čutil; ugotoviti želimo nekatere gibalne veščine in spretnosti (usklajenost gibanja rok, spretnost prstov itd.); zanimajo nas tudi višje miselne funkcije (predvsem inteli-

gentnost, a tudi posebne miselne sposobnosti kot so spretnost v besednem izražanju, sposobnost v operiranju s števili, razumevanje mehanskih principov itd.). Vzemimo za primer dokaj značilen poklic v Železarni — žerjavovodjo. On potrebuje pri svojem delu ustrezen vid in sluh, spretnosti rok, hitro reagiranje, poleg tega pa tudi določeno stopnjo splosne in tehnične inteligentnosti (hitro mora razumeti navodila in signale, imeti mora dobro orientacijo v prostoru, razumeti mora delovanje tehničnih in mehaničnih naprav in nazadnje mora biti splošno iznajdljiv). Vse omenjene sposobnosti še najbolj zajamemo s testiranjem, in sicer preizkusimo kandidata še pred vstopom v tečaj; ugotavljamo torej, ali ima tiste osnovne predpogoje (dispozicije), na katerih bo lahko zgradil priučene navade, spretnosti in znanja kvalificiranega žerjavista. Če nekaterih nujno potrebnih sposobnosti nima, je najbolje, da se mu predvideno delo odsvetuje.

TESTI ZNANJA

Testi znanja nam pokažejo, koliko se je človek naučil, kakšna je njegova usposobljenost za neko delovno mesto ali poklic. Testi znanja s svojo standardno obliko, premišljenim sestvom vprašanj in nalog in docela objektivnim vrednotenjem pomembno prekašajo največkrat zelo subjektivno ocenjevanje učiteljev ali komisij.

Vendar pa njihovih prednosti kljub vsemu ne smemo precenjevati. Izkazalo se je namreč, da z uvajanjem testov znanja učiteljevih ocen ne smemo odpraviti, ampak samo dopolniti oz. kombinirati.

Glede razmer v Železarni moramo reči, da precj zaostajamo s koristno uporabo testov znanja, saj bi z njimi na kratek in cenen način odkrivali lažna ali kako drugače na lahek način pridobljena spričevala oz. kvalifikacije, s katerimi prihajajo nekateri iskalci zaposlitve. Širše in sistematično pa bi jih za začetek lahko uvedli v internem profesionalnem izobraževanju.

Kaj se sekiraš Francelj, saj je v naših predpisih ugotovljeno, da je pivo hrana. Da ga toliko »prišvercemo« v tovarno so pa najbolj zadovoljni trgovci in gostilne.

Že res, da imamo mesec čistoče, da se brigamo za človeka in njegovo okolje, toda dobro bi bilo, če bi to akcijo usmerili ne samo na tisto kar se vidi, ampak bi pogledali tudi malo za hiše in tam napravili red.

Da, da, včasih smo drugače praznovali 1. maj, letos pa, če ne bi bilo budnice in če ne bi gasilci postavili tistega mlaja na Lipi, sploh ne bi vedeli, da je 1. maj.